

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

22'nci Birleşim
27 Kasım 2018 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Adana ilinde tarımda yaşanan problemlere ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, AKP'nin Türkiye'yi operasyonlarla yönetmeye çalıştığına, bu operasyonlara son verilip gözaltındaki hak savunucularının serbest bırakılmasını dilediklerine ilişkin açıklaması
- 2.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, hemşehrisi Yusuf Tutkal'ın Irak'ta bekletilen cenazesinin Mersin'de ailesine teslim edilmesini Dışişleri Bakanından talep ettiğine ilişkin açıklaması
- 3.- Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülender Açıanal'ın, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması
- 4.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayıoğlu'nun, Sayıştay raporlarına ilişkin açıklaması
- 5.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, asgari ücretin yetersizliğine ilişkin açıklaması
- 6.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Türkiye'nin en çok hayvan ithal eden ülke konumuna geldiğine ilişkin açıklaması
- 7.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere öğretmenlerin 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü kutladığına ilişkin açıklaması
- 8.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, kadına yönelik şiddetin hem insanlık suçu hem de insanlık ayıbı olduğuna ve bu sorunun en kısa sürede aşılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 9.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu hayatını kaybeden Mehmetçiklere Allah'tan rahmet dilediğine, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'ne, Hatay ili Samandağ ilçesindeki yatırımlara ilişkin açıklaması
- 10.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu hayatını kaybeden şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ve açıköğretim fakültelerinde okuyan öğrencilerin mağduriyetine ilişkin açıklaması
- 11.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in, emeklilikte yaşa takılanların kazanılmış haklarını istediğine ilişkin açıklaması
- 12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya ilindeki işsizlik sorununa ve üç aydır maaş alamayan işçiler için Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanını göreve davet ettiğine ilişkin açıklaması
- 13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, KYK öğrenim kredisi borcu nedeniyle icraya verilen gençlerin af beklediğine ilişkin açıklaması
- 14.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, hidrokarbon arama faaliyetleri kapsamında Mersin açıklarında sığ deniz sondaj çalışmalarına başlandığına ilişkin açıklaması
- 15.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Afşin-Elbistan A Termik Santrali ile kömür işletmelerinin özel sektöre devriyle ilgili detayların paylaşılmasını istediklerine ilişkin açıklaması
- 16.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet, Sivas'ta meydana gelen tren kazasında yaralananlara şifa dilediğine, 25 Kasım Alparslan Türkeş'i doğumunun 101'inci yıl dönümünde rahmetle andığına, Türk Dil Kurumunun internet sitesinde "Devlete karşı ayaklananların başı." şeklinde yapılan başbuğ tanımlamasının kaldırılmasını talep ettiğine, terörle müzakere değil mücadele edileceğine ilişkin açıklaması
- 17.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan Albay Göksenin Aytural Saylan, Üsteğmen Aykut Yurtsever, Astsubay Üstçavuş Emre Vahit Bekli, Piyade Uzman Çavuş Şahin Aslan'a Allah'tan rahmet dilediğine, 25 Kasım Alparslan Türkeş'i doğumunun 101'inci yıl dönümü vesilesiyle rahmetle yâd ettiğine, Türk Dil Kurumunun "başbuğ" kelimesinin tanımında yaptığı hatayı düzelttiğine ilişkin açıklaması
- 18.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale ekonomisinin içinde bulunduğu duruma, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun özelleştirileceği iddialarının doğru olmadığına ilişkin açıklaması
- 19.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, AİHM'in Selahattin Demirtaş hakkında verdiği karara ve Cumhurbaşkanı ile yetkililerin "Karar bizi bağlamaz." diyerek hukuk suçu işlediklerine ilişkin açıklaması
- 20.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dilediğine ve kazalar üzerinde özenle durulması gerektiğine, Cumartesi Annelerinin 713'üncü hafta eyleminde otuz sekiz yıl önce gözaltında kaybedilen Hayrettin Eren için adalet istediklerine ilişkin açıklaması

21.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, askeri helikopterin düşmesi sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dilediğine, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü vesilesiyle "kadın" ve "şiddet" sözcüklerinin yan yana kullanılmasının insanlık için geriye gidişin alameti olduğuna, 25 Kasım Alparslan Türkeş'e doğumunun 101'inci yıl dönümünde Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

22.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Türkiye'nin Afrin'de işgalci olduğunu iddia etmenin akla ziyan bir durum olduğuna ilişkin açıklaması

23.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Bosna Hersek'ten gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Tezkereler

1.- TBMM Başkanlığının, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Türk Grubunda İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir ve Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'dan boşalan üyeliklere AK PARTİ Grubu Başkanlığınca bildirilen Ordu Milletvekili Ergün Taşcı ve Sakarya Milletvekili Çiğdem Erdoğan Atabek'in üyeliklerinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/107)

2.- TBMM Başkanlığının, Semerkant'ta 22-23 Kasım 2018 tarihlerinde "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 70'inci Yıl Dönümünün Sonuçları: Zaman ve Gerçeklik" temalı Asya Yüksek Düzeyli İnsan Hakları Forumu'na katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/108)

C) Önergeler

1.- Kütahya Milletvekili Ceyda Çetin Erenler'in Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden (4/10), Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden (4/9) istifalarını belirten yazılarının 22/11/2018 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin yazısı

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 15/11/2018 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, geçtiğimiz dönemlerde hiçbir dayanak ve resmî karar bulunmaksızın "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresi bazı kamu kurum ve kuruluşları ile bazı kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve tabelalarından kaldırılmıştır ve bu durum rahatsızlık yaratmıştır; hangi kurum ve kuruluşların adlarından ve hangi kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve/veya tabelalarından "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresinin kaldırıldığının tespit edilmesi, bu ibarenin ne amaçla kaldırıldığı, kim/kimlerin talimatıyla kaldırıldığının tespit edilmesi, ibarenin kaldırıldığı kurum adlarına ve tabelalarına yeniden bu adın eklenmesi ve bir daha kaldırılamaması doğrultusunda çalışmalar yapılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (10/502) ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, 27/11/2018 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Aysan Bilgen tarafından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği ihlal kararlarına sebep olan ihlallerin araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, 27/11/2018 tarihinde Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve arkadaşları tarafından, 13 şeker fabrikasının özelleştirilmesi neticesinde kamunun uğradığı zararın, pancar üreticileri ve fabrikalarda çalışan işçilerin yaşadıkları mağduriyetlerin araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Trabzon Milletvekili Adnan Günnar'ın İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

2.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Van Milletvekili Muazzez Orhan'ın 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

3.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

VIII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

2.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve 6 Milletvekilinin Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1285) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 15)

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve 5 Milletvekilinin Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Teklifi (2/1286) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 16)

X.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mustafa Şentop'un, İç Tüzük'te, Anayasa'da ve mevzuatta tanımlanan idari yapının dışında Türkiye'nin vilayetlerini isimlendirmenin doğru olmadığına ilişkin konuşması

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Atatürk'ün Samsun'a çıkışının yüzüncü yılı olan 19 Mayıs 2019 için özel bir program hazırlığı yapıp yapılmadığına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/4952)

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlıkça kullanılan binaların yıllık kira tutarlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/4955)

27 Kasım 2018 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü münasebetiyle söz isteyen

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'ye aittir.

Buyurun Sayın Ekinci. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

SEMIHA EKİNCİ (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü dolayısıyla Genel Kurulda gündem dışı konuşma yapmak üzere söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü, 25 Kasım 1960'ta Dominik'te ülkenin demokratik hakları için kadınca mücadele eden 3 kız kardeşin vahşice katledilmesinin üzerine tüm dünyada 1985 yılından bu yana çeşitli etkinliklerle anılmaktadır. Şiddete maruz kalıp hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza rahmet, yakınlarına sabır diliyorum.

Bu yıl da 25 Kasım ve 10 Aralık İnsan Hakları Günü'ne kadar hem Türkiye'de hem de dünyada 16 gün boyunca kadına yakışır muamelenin şiddet olmadığını anlatmak için sesimizi daha da yükseltmeye devam edeceğiz. Bugün burada Sivas milletvekili olma vasfımın yanında, yıllardır AK PARTİ teşkilatı içerisinde 5 milyona yaklaşan kadın üyesiyle özellikle de dünyada eşine az rastlanır bir oluşumun, AK PARTİ kadın kollarının bir neferi olarak bulunmaktayım. Biliyorum ki "kadın davası, millet davası" bilinciyle hareket eden partimiz, kadını toplumun öznesi durumuna getirmek için çok çaba sarf ediyor. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde ve AK PARTİ Kadın Kolları Başkanımız Sayın Lütfiye Selva Çam Hanımefendi'nin bu davaya katmış olduğu değer ve çalışma ahlakıyla hâlâ kadının gelişimi için dur durak bilmeden çalışmaya devam ediyoruz.

AK PARTİ hükümetleri olarak, özellikle kadına yönelik şiddetin önlenmesi temelinde birçok yenilik getirdik. Türkiye'de yaşayan kadınların sözcüsü olarak şunu da söylemem gerekir ki bu anlamda katetmemiz gereken daha çok yolumuz var. Bu topraklarda vatan için, millet için, devlet için, bayrak için, ailesi için çabalayan tüm kadınların gelişimleri için üstün gayret göstermeye devam edeceğiz. Bir kadının bile zarar görmediği ve her kadının birey olarak yapabilirliklerinin farkında olduğu bir toplumun inşası için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

AK PARTİ döneminde kadının gelişimi ve korunması için ortaya konmuş tüm politikaları tek tek bu kürsüde anlatmak için süremiz yetmez ama yine de birkaç başlıktan bahsetmek isterim: Anayasa'da 2010 yılında yapılan değişiklikle, hak mağduriyetine uğradığını düşünen vatandaşların Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmeden önce Anayasa Mahkemesine bireysel olarak başvurabilmelerinin önü açılmıştır.

Türkiye, kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi için bunlarla mücadeleye dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni Mayıs 2011'de imzalamıştır. 8 Mart 2012 tarihinde kabul edilen 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe girmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nde geçen hükümler dikkate alınarak hazırlanan yasayla şiddetin tanımı yeniden yapılmış ve kapsamı genişletilmiştir. Bu bağlamda, sadece fiziksel değil, ekonomik ve psikolojik şiddet mağduru kadınların da korunması amaçlanmıştır. Yargı kararıyla boşanmış kadının çocuğuna soyadının verilmesinin önü açılmıştır.

Nisan 2016 tarihinde Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurulmuştur. Kurumun kuruluş yasasında, başta cinsiyet olmak üzere her türlü ayrımcılık yasaklanmış, ayrımcılık yapılmadığına dair ispat yükümlülüğü karşı tarafa yüklenmiştir.

Kadının gelişiminin sadece şiddet sarmalı temelinde gerçekleşecek bir konu olmadığı kanaatindeyim. Kadınları harekete geçiren unsurların her daim yanındayız. Bu çerçevede, 25 Kasım Pazar günü ise AK PARTİ Genel Merkez Kadın Kolları olarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi adına 81 ilde çok geniş çaplı bir etkinliğe imza attık. Sosyal medyada "turuncu çizgimiz" etiketiyle, şiddet baskısı altında olan kadınlar için kadın, erkek, yaşlı, çocuk, engelli demeden milyonlar olarak sesimizi olabildiğince yükselttik. Şehirlerin en işlek yerlerinde elimizde pankartlarımızla tüm kadınlarımız için on binler hep birlikte yürüdük. Aslında tüm dünya kadınları için yürüdük ve en yüksek sesle "Bizi de duyun!" dedik.

Burada konuşmamı sonlandırırken dünyadaki tüm mazlumlara için sığınak olan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın sözlerini dile getirmek isterim. Sayın Cumhurbaşkanımız sözlerinde "Kadınlara karşı ayrımcılık, ırkçılıktan beterdur. Kadın yoksa toplumun yarısı yoktur." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

SEMIHA EKİNCİ (Devamla) – Kadına, çocuğa, doğaya, hayvana, kısacası tüm canlılara karşı şiddeti kınıyor ve turuncu çizgimizi çiziyoruz.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Niğde'nin sorunları hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'e aittir.

Buyurun Sayın Güler. (CHP sıralarından arkadaşlar)

Süreniz beş dakika. Ek süre vermiyorum gündem dışı konuşmalarda.

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Güler'in, Niğde ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÖMER FETHİ GÜLER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir yılın sonuna geldik. 16'ncı yıl bitiyor, Niğde'ye verilen sözler tutulmadı. Onun için Sayın Başkandan söz aldık, Niğde'nin yapılmayanlarını anlatalım dedik.

10 Ocak 2018 tarihinde bugünkü Meclis Başkanı, o zamanın Başbakanının Niğde'ye geldiğinde söylediği sözleri aynen okuyorum: "Niğde'nin en önemli sorunlarından olan Akkaya Barajı'nın arıtma tesisini sorun olmaktan çıkaracağız. Tepeköy yolunu

bu yıl bitireceğiz. Bugün CHP Niğde'ye uçak maketi uçurmuş. Onlar ancak maket uçurur. CHP boş konuşuyor. Biz neyin sözünü verdiğimiz mutlakla yaparız." dedi. Aradan bir yıl geçti, 2019 bütçesi geliyor. Bütçeye baktım, havaalanıyla ilgili bir ödenek yok. Bunun yanında, Çiftlik ilçemiz ile Niğde arasındaki Tepeköy yolunu Bakana sordum, 2019 sonuna kalmış. Ne zaman Niğde'ye geldiler, neyi söz verdilerse onu yapmadılar. Onun için de Niğde'de ciddi anlamda hiçbir proje gerçekleşmedi.

Niğde'de fabrikalar kapanıyor, Niğde Organize Sanayi'de bazı fabrikalar, işçileri zorunlu izne çıkarıyor. İş yerleri kapanıyor, esnaf mağdur, köyler boşaldı, çoğu köydeki okullar kapandı, taşınmalı eğitimle artık Niğde'de köy çocukları okumak zorunda kalıyor. On altı yıl boyunca Niğde için yapılmış ciddi hiçbir büyük proje yok. Akkaya Barajı temizlenmedi. Aladağlar'dan Akdeniz'e akan su, ovaya getirilmedi.

Bunun yanında, Niğde'de geçmişte ne yapılmışsa... Soruyorlar ya "Dikili ağacınız var mı?" diye, Niğde'ye demir yolunu Cumhuriyet Halk Partisi getirdi. (CHP sıralarından alkışlar) Niğde'ye ilk liseyi, Cumhuriyet Halk Partisi açtı; ilk ortaokulu, Cumhuriyet Halk Partisi açtı; ilk memleket hastanesini, Cumhuriyet Halk Partisi açtı. Gebere Barajı'nı Niğde'ye yaptığı zaman baraj nedir, gölet nedir, bilinmiyordu, Cumhuriyet Halk Partisi yaptı. (CHP sıralarından alkışlar) Demokrat Parti döneminde iplik fabrikası açıldı. 1969'da Akkaya Barajı yapıldı, 1963'te çimento fabrikası açıldı, 1974'te bölgenin en önemli tesisi BİRKO fabrikası açıldı, 1983'te şeker fabrikası açıldı, 1992'de Organize Sanayi kuruldu, aynı dönemde Sosyal Demokrat Halkçı Parti-Doğruyol Partisi döneminde Niğde Üniversitesi kuruldu. Bütün bunlar o dönemde yapıldı, on altı yıldır Adalet ve Kalkınma Partisinin verdiği sözlerin yapılmasını bekliyor.

Niğde havaalanı, yok. Niğde Yüksek Hızlı Tren Projesi merkezden geçmiyor, yok. Niğde Tıp Fakültesinin adı var, kendi yok; hâlâ hastaları Ankara'ya, Kayseri'ye Adana'ya gönderiyoruz, bizleri arayanlara yardımcı olmaya çalışıyoruz. Niğde, Nevşehir'in, Aksaray'ın, Adana'nın, Kayseri'nin arasında en unutulmuş il durumunda. Niğde'ye gübre fabrikası için on yıl önce gazetelere manşet atıldı, adını hatırlayan yok. "Niğde'ye 2011'de beş yıl içinde Çinliler 200 fabrika yapıyor." dendi, ortada fabrika yok.

Niğde için her seçim öncesi geliyor bakanlar, başbakanlar, ellerine not veriyorlar -şimdi başbakan da kalmadı- Niğde'ye vaatte bulunuyorlar ama Niğde'ye yapılan olmadığı için Niğde göç veriyor. 18'inci yüzyılda Niğde'nin ileri gelenleri, Niğde Kayseri'ye bağlanacağı zaman padişaha yazı yazıyorlar: "Bizi Kayseri'ye bağlama, biz Kayseri'yle dengiz. Bağlayacaksanız gene Konya'ya bağlayın." diyorlar. Bugün Kayseri nerede, Niğde nerede?

Niğdeli, hizmet bekliyor, üretici perişan. Yer altından elektrikle çıkarılan enerji, su borçları nedeniyle çiftçimiz hacizli; ürettiği, değer bulmuyor. Tarımsal sanayi Niğde'de geliştirilmiyor. İşçilerimiz eğer belediyelere İŞKUR vasıtasıyla AKP'ye kaydolup işe girmeseler iş diye bir şey yok.

Bu memleketin bu kadar sahipsiz kalması, on altı yıllık Adalet ve Kalkınma Partisinin Niğde'ye yüzünü dönmemesiyle ilgili. On altı yıldır Niğde'den 1 tane bakan çıkmadı. Bakansız bıraktılar Niğde'yi. Onun için, kentimize sahip çıkılmasını istiyoruz. Her dönem diyorlar ki: "Turizmden Niğde pay alacak." Bir türlü o turist gelmedi. On bin yıllık tarihi var, yok yok; camileri, kiliseleri, Tyana Su Kemerleri, anıt eserleri...

Öte yandan, köylere söz veriyorlar "Size gölet yapacağız." diyorlar. Karanlıkdere'ye, Himmetli'ye, diğer köylerimize, Darboğaz'a, Emirler'e söz veriyorlar, göletler yapılmıyor. Niğdeli üretiyor, Niğdeli çalışıyor, Niğdeli hakkını istiyor. Onların sesi olarak, iktidara sesleniyorum: Niğde'ye söz verdiğiniz işleri yapın. Niğdeliyi mağdur etmeyin. Niğdeli akıllıdır, zekidir, çalışkandır. En güzeli hak ediyor, Niğde'ye sahip çıkın diyorum.

Sağ olun, var olun. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Adana'nın tarım ve işsizlik sorunları hakkında söz isteyen Adana Milletvekili İsmail Koncuk'a aittir.

Buyurun Sayın Koncuk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Adana ilinde tarımda yaşanan problemlere ilişkin gündem dışı konuşması

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz da memleketimizden bahsedelim, Adana'dan bahsedelim. Niğde lafı güzeldi Sayın Vekilim. Adana, hepinizin bildiği gibi, geçmişten bu yana zengin bir şehir olarak bilinir. Ağaların çıktığı, büyük toprak sahiplerinin olduğu bir şehir olarak geçmişten bu yana bilinir. Ama bu özelliğinin geçmişte kaldığını maalesef bilen çok az. Hükümet de öyle biliyor. Hükümet de öyle biliyor ki Adana'yla ilgili ekonomik, sosyal tedbirleri almakta geciken bir anlayışla maalesef Adana'ya yaklaşıyor. Adana, bakanlar çıkarıyor, sayın bakanların da Adana'yı önceleyen gayretler içinde olmadığını, maalesef, üzülererek görüyoruz.

Şimdi, Adana tarım şehri diyoruz, tarıma bakıyoruz, tarım problemleri; sanayi şehri diyoruz, sanayide ciddi problemler var. Bakın, bazı rakamlar vereceğim: Bu sene dalda satılan limon, narenciye 1,5 liradan başladı, hatta öylesine ki 1,5 liradan o narenciyeyi alan, limonu alan kişi, çiftçiye çek verdi fakat öyle bir düşüş oldu ki şu anda, limonun kilosu 40 kuruşa falan düştü yani 1,5 liradan dalında alındı ama 40 kuruşa düştü. Elinde çek var, alan kâr edemeyecek, alan zararda, elinde çeki olan çiftçi "Bari, ben fiyatı düşüreyim de alan da zarar etmesin." düşüncesi içerisinde davranmak zorunda kalıyor.

Pamuğun, ilk açıldığında, kilosu 4,6 TL filandı, 4,6 TL, şimdi 3 liranın altına düştü pamuk, perme perişan. Hâlbuki 4 liradan aşağıya satılan pamuk, çiftçinin zarar etmesi anlamına geliyor. Geçmiş yıllarda pamuk ekimi son derece azalmıştı. Bu son ekim döneminde biraz vatandaşlarımız risk alarak pamuğu ekti ama pamuktan da umduğunu bulamadı maalesef.

Aslında şöyle bir durum var: 40 kuruşa, 50 kuruşa dalında satılıyor ama semt pazarında 2 TL'ye çıkıyor fiyat, 2 TL'ye, marketlerde 3,5-4 liraya kadar çıkabiliyor. Burada alınması gereken tedbirler var. Ben, aslında Ticaret Bakanı Sayın Ruhsar Pekcan'a da sordum bu soruları. Her ne kadar sorularımızı sayın bakanlar tenezzül edip cevaplamasa da biz milletvekilleri olarak sorularımızı soruyoruz. Mesela şunları sordum: Tarladan direkt olarak satın alan market ve süpermarketlerin komisyon ücreti ödemediği için maliyetleri düşük. Buna rağmen, yüksek fiyatla satış yapmalarına bakanlıkça neden izin verilmektedir? Üretici ve tüketici hakları açısından büyük önem taşıyan fiyat istikrarının sağlanması için Perakende Yasası'nda düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz? Bütün bunların yapılması lazım ama yapılmıyor.

Mesela Ceyhan bölgesinde, ben Adana Ceyhan doğumluyum, ciddi şekilde yer fıstığı üretiliyor, Türkiye'nin de büyük ihtiyacını karşılıyor ama sadece çerezlik olarak satılabildiği için üreticinin elinde depolarda kalıyor. Hâlbuki burada yer fıstığının yağlık tohumlar listesine alınıp Toprak Mahsulleri Ofisince desteklenmesi gerekirken bunlar yapılmıyor maalesef. Bu tedbirlerin mutlaka alınması lazım.

Çukurova'da tarım geri gidiyor değerli milletvekilleri. Bu, siyasi bir düşüncenin ötesinde bir problem yani bu, aslında Türkiye'yi ilgilendiren bir problem çünkü Çukurova, Türkiye'de tarımın merkezi yani en modern tarımın yapıldığı yer. Ama yarın bu kadar tedbirsiz gittiğiniz sürece...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) - ...yarın emin olun çiftçilik yapabilecek kimseyi de bulamayacaksınız.

Bir dakika verebilir misiniz?

BAŞKAN – Uzatma yapmıyoruz gündem dışı konuşmalarda.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Sayın Başkan, biz de kontrpiyede kalıyoruz, diğer başkanlarımız bir dakika uzatma...

BAŞKAN – Kontrpiye yok, süre belirli, beş dakika olarak zaten.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Ama bir dakika uzatıyor diğer başkanlar, siz hiç uzatmıyorsunuz.

BAŞKAN – O, onun takdiri, ben de uzatmıyorum yani.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Yani bir dakika, gelenek hâline gelirse o zaman biz de konuşurken...

BAŞKAN – Ama bakın, bizim partiden ilk konuşan arkadaşımız da istedi, uzatmadım.

HÜSEYİN ÖRS (Bursa) – Uzattınız biraz, uzattınız.

BAŞKAN – Hayır, yani uzatmadım, onu diyorum ben.

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Hayır, diğer başkanlar yapıyor, siz niye yapmıyorsunuz?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – İnşallah, Meclis Başkanı siz olmazsınız!

BAŞKAN – Siz şimdi üçüncü konuşmacısınız, birinci konuşmacı istedi, uzatmadım, siz istiyorsunuz şimdi, uzatırsam olur mu yani? Lütfen...

İSMAİL KONCUK (Devamla) – Peki, bir daha değerlendirin onu.

Saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim. Bu sözlerin ardından sayın grup başkan vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Ağbaba, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, AKP'nin Türkiye'yi operasyonlarla yönetmeye çalıştığına, bu operasyonlara son verilip gözaltındaki hak savunucularının serbest bırakılmasını dilediklerine ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Kâğıt üstünde biten OHAL, fiilen devam ediyor; AKP, Türkiye'yi operasyonlarla yönetmeye çalışıyor, kendisine muhalif tüm kesimleri sindirmek için operasyonlara aralıksız devam ediyor. AKP'nin keyfi uygulamaları, Türkiye'yi açık cezaevi hâline getirdi. Dün sabah saatlerinde aralarında KESK'e bağlı Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Eş Genel Başkanının, TUM-BEL-SEN Genel Sekreterinin, HDP eski il yöneticilerinin olduğu çok sayıda kişi gözaltına alındı. Bugün sabah saatlerinde Malatya İHD Başkanı Gönül Öztürkoğlu ve derneğin üyelerinden oluşan 7 kişi daha gözaltına alındı. Artık sabah saatlerinde evlerinin zili çalan herkes, gözaltına alınma kaygısı yaşamaya devam ediyor. Hukuk, hiçbir dönemde bu kadar ayaklar altına alınmamıştı; özgürlükler, 12 Eylül de dâhil, hiçbir dönemde bu kadar ihlal edilmemişti.

Operasyonlara son verilmesini, gözaltındaki sendikacıların ve hak savunucularının derhâl serbest bırakılmasını diliyoruz. AKP faşizmini kınıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

2.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, hemşehrisi Yusuf Tutkal'ın Irak'ta bekletilen cenazesinin Mersin'de ailesine teslim edilmesini Dışişleri Bakanından talep ettiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Mersinli hemşehrim Yusuf Tutkal, Irak Kerbelâ'da odasında ölü olarak bulunmuştur; cenazesi, yaklaşık on gündür Irak Kerbelâ'da bekletilmektedir. Türkiye'ye nakli için konsolosluga ulaşıldığı zaman yaklaşık 5 bin dolar civarı bir para gerektiği söylenmektedir. İki çocuğu ve dul eşi kalmıştır, ailenin maddi durumu yoktur, Mersin'de bütün yerel gazete ve televizyonlarda da bu konunun çözümünün beklendiği söylenmektedir. Benim buradan çağırım, Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu'na: Konsolosluk aracılığıyla, on iki gündür Irak'ta bekletilen cenazenin Mersin'de ailesine teslim edilmesini talep ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, görüşmeleri izlemek üzere Genel Kurulu teşrif etmiş bulunan Bosna Hersek'ten gelen misafirlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN – Sayın milletvekillerimiz, Bosna-Hersek'ten misafir kardeşlerimiz var misafir locasında; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Sayın Açıanal...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Şanlıurfa Milletvekili Zemzem Gülander Açıanal'ın, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü'ne ilişkin açıklaması

ZEMZEM GÜLENDER AÇANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nün esas anlam ve amacının tek bir güne sığamayacağını düşündüğümünden bu güne değinmek istiyorum.

Kadının toplumumuzdaki "eksik" tarifi, kadını hayatın her zeminine bir yenilgiyle başlamaya sevk ediyor. Biz kadın ve erkeğin yaradılıştan gelen farklarının ön kabulüyle sadece insan onuruna yaraşır yaşama hakkı eşitliğinden bahsediyoruz. Çünkü kadına şiddet, toplumun temel taşı olan ailenin idarecisine, geleceğin temel taşı olan çocuğun ilk öğretmenine şiddet demektir. Dolayısıyla, direkt olarak topluma, yarınlara şiddet demektir.

Partimiz, Komisyonomuz, alt komisyonlarımız ve her birimiz, bu konu üzerinde gayretle çalışmaya ve kadına şiddet konusunu tamamen bitirmeye kararlıyız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu...

4.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Sayıştay raporlarına ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayıştay raporlarında, her gün, Bursa'da yapılan harcamalarla ilgili bir vukuat ortaya çıkıyor. Daha önce, Uludağ'da yapılan 4 tane tuvalet için 1 milyon liranın üzerinde ödeme yapıldığı kamuoyuna yansımıştı, son olarak da Bursa Teknik Üniversitesinde adı olan fakat kendisi olmayan, 2010 yılından beri hiçbir şekilde öğrencisi olmayan 3 fakülteye 1 milyon 116 bin lira ödenek verilmiş olduğu ortaya çıktı. YÖK, bu fakültelerin kapatılmasını kabul etmemiş, bugüne kadar da hiçbir öğrencisi olmamış.

Biz Bursalılar isteriz ki tabii ki daha çok fakülte olsun şehrimizde fakat olmayan bir yere yapılan bu ödemelerle ilgili olarak garip gurebanın hakkını da kimseye yedirmeyiz. O yüzden, bunları kim ödemiş, neden ödemiş, nereye ödemiş, ödemeleri yapanlar hakkında işlem yapılmış mı, bilmek istiyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Filiz.

5.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz’in, asgari ücretin yetersizliğine ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, önümüzdeki günlerde 2019 yılı asgari ücret tutarını belirlemek üzere toplanacak. 2018 yılında 14,2 oranında zam yapılmış, net olarak asgari ücretinin eline geçen rakam 1.603 TL olmuştur. Şu an çocuklu bir ailenin aldığı ücret 1.679 TL olup harcamalarına bakacak olursak kira, elektrik, su, telefon, ulaşım, ısınma giderleri düşüldüğünde geriye 369 TL kalmakta olup sağlık, mutfak, giyim, eğitim ihtiyaçlarının nasıl karşılandığı hakikaten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arık, buyurun.

6.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık’ın, Türkiye’nin en çok hayvan ithal eden ülke konumuna geldiğine ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kayseri’de besicilik yapan büyük firmalar bir bir konkordato ilan ediyor, çiftlikler bir bir satışa çıkartılıyor. Besicilik zor durumda, besiciler batıyor. Hayvanlarını kestirmek isteyen besicilere Et ve Süt Kurumu altı ay sonrasına sıra veriyor. O da 33 liraya mal ettikleri eti 24 liraya satabilmek için. Hâl böyleyken Et ve Süt Kurumunun deposunda şu anda 6.500 ton ithal edilmiş dondurulmuş karkas et var. Buna rağmen hâlâ karkas et, canlı hayvan ve lop et ithal ediliyor. Bu da yetmezmiş gibi özel firmalara canlı, kesimlik hayvan getirme yetkisi verildi. Böylelikle Türkiye, dünyadaki en çok hayvan ithal eden ülke konumuna geldi. Bu sorunu çözmesi gereken Sayın Bakan, sorunun kaynağı olmuş durumda, âdeta milletimizle dalga geçerek “Az et yiyin.” diyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

7.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan’ın, Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere öğretmenlerin 24 Kasım Öğretmenler Günü’nü kutladığına ilişkin açıklaması

HACİ ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Son on altı yılda her alanda olduğu gibi eğitim konusunda da yüzümüzü güldüren, milletçe hepimizi gururlandıran çok önemli gelişmeler kaydettik. Ama eğitim alanında elde edilen hiçbir gelişmeyi, hiçbir başarıyı yeterli görmeyiz. O yüzden öğretmenlerimize ve öğrencilerimize durmadan, yorulmadan çok daha iyi imkânlar sağlamanın gayreti içerisinde olduk, olmaya da devam edeceğiz. Yurdumuzun her köşesinde fedakârca çalışan, en zor şartlarda dahi mesleklerini sevgiyle icra eden öğretmenlerimiz her türlü övgü ve takdire layıktır.

Çocuklarımızın yetişmesinde ve ülkemizin kalkınmasında büyük rol oynayan Başöğretmen Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere tüm öğretmenlerimizin 24 Kasım Öğretmenler Günü’nü kutluyor, görevleri başında şehit olmuş eğitimcilerimizi ve ahirete irtihal etmiş öğretmenlerimizi şükranla ve rahmetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

8.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya’nın, kadına yönelik şiddetin hem insanlık suçu hem de insanlık ayıbı olduğuna ve bu sorunun en kısa sürede aşılması gerektiğine ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

“Cennet, annelerin ayakları altındadır.” diyen bir dine ve Rahime Hatunların, Fadime Bacıların olduğu bir tarihe sahip köklü medeniyetimizde hiçbir şekilde yeri olmayan kadına şiddet, bugün maalesef 21’inci yüzyılda tüm insanlığın yüzleştiği bir problem olarak varlığını sürdürmektedir. Nereden gelirse gelsin, hangi gerekçe öne sürülürse sürülsün, kadına yönelik şiddet, hem insanlık suçu hem de insanlık ayıbıdır. Kadına karşı şiddetin önlenmesinin en önemli faktörünün zihniyet değişimi olduğu ise tartışılmaz bir gerçektir. Bu itibarla, gerek 25 Kasım gibi farkındalık günleriyle gerekse medeniyet değerlerimizin bu konuda bize vereceği ilhamla, insanlığa yakışmayan bu sorunu en kısa sürede aşmak için çalışmalıyız.

Bu vesileyle, kadına yönelik her türlü şiddet olayını kınıyor, bu acıların bir daha yaşanmaması için dün olduğundan daha büyük bir gayretle çalışmaya devam edeceğimizin sözünü veriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yayman...

9.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman’ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu hayatını kaybeden Mehmetçiklere Allah’tan rahmet dilediğine, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü’ne, Hatay ili Samandağ ilçesindeki yatırımlara ilişkin açıklaması

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle, dün İstanbul Sancaktepe’de bir helikopter kazasında hayatlarını kaybeden kahraman Mehmetçiklerimize Allah’tan rahmet diliyorum, kederli ailelerine sabır diliyorum. Aziz milletimizin başı sağ olsun.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü vesilesiyle “Cennet, annelerin ayağının altındadır.” diyen bir medeniyetin mensupları olarak bugün de bir farkındalık oluşturmak adına kadınlarımıza karşı uygulanan tüm şiddeti şiddetle kınıyorum ben de.

Bu vesileyle, Hatay’ın Samandağ ilçesinde yapılmakta olan; 57,5 milyona mal olan 75 yataklı hastanemizin müdesini vermek istiyorum. Hükümetimize teşekkür ediyoruz, Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyoruz.

Daha önce olduğu gibi, Hatay’daki ilk kültür merkezi Samandağ ilçemize yapıldı, hayırlı uğurlu olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Yine, bu vesileyle, Hükümetimizin Samandağ’da vatandaşlarımıza yönelik yatırımları devam edecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

10.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan’ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu hayatını kaybeden şehitlere Allah’tan rahmet dilediğine ve açıköğretim fakültelerinde okuyan öğrencilerin mağduriyetine ilişkin açıklaması

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, başımız sağ olsun.

Geçtiğimiz hafta sonu yapılan açık öğretim birinci yarıyıl güz dönemi sınavına girmek isteyen öğrencilerin birçoğu kapılardan geri döndürülmüştür. Daha önce üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası bulunan ehliyetlerle de sınava giren öğrenciler bu sefer sınava alınmadılar.

Açık öğretim fakültelerinde okuyan öğrencilerin çoğunluğu hem çalışıp hem de öğrenimlerine devam etmekte. 30 yaş üstü öğrencilerin indirimli ulaşım kartları Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından iptal edilmiştir.

Daha önce bu haktan yararlanan öğrencilere yapılan bu keyfi uygulamadan vazgeçilmelidir. Ayrıca, öğrenciler ehliyetleriyle de sınava alınmalıdırlar.

BAŞKAN – Sayın Kaplan Hürriyet...

11.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in, emeklilikte yaşa takılanların kazanılmış haklarını istediğine ilişkin açıklaması
FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Emeklilikte yaşa takılanlar erken emeklilik istemiyor ama nedense iktidar tarafından sanki bu insanlar hak ettiklerini değil de hak etmediklerini istiyor gibi bir hava yaratılıyor. Bu insanlar fırsatçı değil, sadece uğradıkları hak gasbının bir an önce son bulmasını istiyor ve emeklerinin sömürülmesine karşı çıkıyorlar; hepsi bu. Eğer burası muz cumhuriyeti değilse bu vatandaşlarımızın haklarını daha fazla uzatmadan iade edersiniz.

Emeklilikte Yaşa Takılanlar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, gasbedilen haklarının iadesi için il il dolaşiyor, toplantılar tertipliyor. Bu kapsamda İzmit'te de geçtiğimiz günlerde bir toplantı gerçekleştirildi. Kocaelili yüzlerce insanımızın katıldığı toplantıda konuşan Dernek Başkanı Gönül Boran Özüpak sadece ve sadece kazanılmış haklarını istediklerini söyledi. Haklarını alana kadar da şehir şehir örgütlenmeye devam edecek bu insanlar.

Hakları için mücadele eden tüm yurttaşlarımıza buradan selam olsun. Biz de onların sesine ses olmak, gücüne güç katmak adına, haklı taleplerini her fırsatta burada dile getireceğiz. Emeklilikte yaşa takılan vatandaşlarımızın dedikleri gibi "Edirne'den Kars'a, Dünya'dan Mars'a, çıksın artık bu yasa." diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya ilindeki işsizlik sorununa ve üç aydır maaş alamayan işçiler için Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanını göreve davet ettiğine ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kütahya'da işsizlik had safhada. Kriz en çok asgari ücretliyi, emekliyi vurduğu gibi, en çok vurduğu yerlerden biri de Kütahya'dır. Özelleştirme mağduru olan bir şehirdir. Şeker fabrikasından tutun gübre fabrikalarına kadar 11 kamu iktisadi teşekkülü özelleştirildi. Son bir ayda Kütahya'da binin üzerinde işçi çıkarıldı. Binin üzerinde işçi şu anda ücretsiz izne tabi tutuldu. Gümüş fabrikasından, porselen fabrikasından, birçok fabrikadan işçiler çıkarıldı. Belediye temizlik işçileri hak mahrumiyetiyle devam etmektedirler. Organize sanayide fabrikalar kapandı. Porselen fabrikalarından kapananlar var. Kriz Kütahya'yı teğet değil tam olarak deldi geçti, Kütahya bitti arkadaşlar.

İşçi çıkarılmalarına mâni olunması, zorunlu ücretsiz izne çıkarılmasının engellenmesi, ücretsiz izne çıkarılmasının kesinlikle engellenmesi, belediyelerdeki işçilerin özlük haklarının verilmesi ve üç aydır maaş alamayan işçiler için Çalışma Bakanlığını göreve davet ediyoruz.

Ayrıca, bir de Berat Albayrak'tan -söz vermişti- Kütahya'ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, KYK öğrenim kredisi borcu nedeniyle icraya verilen gençlerin af beklediğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Başkan, ekonomik durumu iyi olmayan, maddi güçlük içindeki ailelerin çocuklarına öğrenim kredisi veriliyor. Üniversiteden mezun olduktan iki yıl sonra da ödeme yapmaları bekleniyor. Ancak iktidar yeni istihdam olanakları yaratmıyor, yanlış ekonomi politikaları nedeniyle enflasyon tırmanmış, ücretler erimiş durumda. Dolayısıyla bu kredilerin geri ödemesini ne gençler yapabilir ne de aileleri yapabilir. Hâl böyleyken gençler, devlet tarafından icraya veriliyor. Bu durum sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmıyor. İcraya verilmiş 300 bin gencimiz, yandaş müteahhidin, büyük sermayenin milyarlarca liralık borcunu silen iktidardan kendileri için de af bekliyor.

BAŞKAN - Sayın Taşkın...

14.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, hidrokarbon arama faaliyetleri kapsamında Mersin açıklarında sığ deniz sondaj çalışmalarına başlandığına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün seçim bölgem Mersin'de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Fatih Dönmez'le birlikte Mersin'in 40 kilometre güney açıklarında, Kuzey Erdemli-1 bölgesinde hidrokarbon aramasının başlatıldığı platformu ziyaret ettik. Yerli ve millî kaynaklara dayalı, enerjide bağımsız, güçlü ve büyük Türkiye idealini gerçeğe dönüştürmek hedefiyle denizlerimizde başlatılan hidrokarbon arama faaliyetleri kapsamında Mersin açıklarında sığ deniz sondaj çalışmalarına başlandı. Doğu Akdeniz'de sahip olduğumuz ruhsat alanları içerisinde, tamamı Türk mühendisler tarafından tasarlanmış ve planlanmış 2 adet sığ deniz arama kuyusu açılacak ve bunları başka kuyular takip edecek. Arama faaliyetlerinin Mersin'imize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, projeye desteklerini esirgemeyen Sayın Cumhurbaşkanımıza, Sayın Enerji Bakanımıza, emeği geçen yöneticilerimize, mühendislerimize ve tüm teknik ekibimize teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

15.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Afşin-Elbistan A Termik Santrali ile kömür işletmelerinin özel sektöre devriyle ilgili detayların paylaşılmasını istediklerine ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afşin-Elbistan Termik Santrali A ünitesinin ve linyit işletmelerinin özel sektöre devri konusu bölgede huzursuzluğa sebep olmaktadır. Bu konuyu yazılı olarak sormamıza rağmen Enerji Bakanlığından aldığımız cevap yeterli değildir. Şimdi de sözlü olarak soruyorum: Bunun detayları ne olacaktır? Özellikle burada çalışan işçilerin devri gerçekleşecek mi? Taşeron işçilerin durumu ne olacak? Bu konuda belirsizlikler vardır. Devirle ilgili işlemler yürürken bu konudaki detayların buradaki çalışanlarla ve bölge halkıyla paylaşılmasını istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi sayın grup başkan vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Türkkkan, buyurun.

16.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkkan'ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet, Sivas'ta meydana gelen tren kazasında yaralananlara şifa dilediğine, 25 Kasım Alparslan Türkeş'i doğumunun 101'inci yıl dönümünde rahmetle andığına, Türk Dil Kurumunun internet sitesinde "Devlete karşı ayaklananların başı." şeklinde yapılan başbuğ tanımlamasının kaldırılmasını talep ettiğine, terörle müzakere değil mücadele edileceğine ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün İstanbul Sancaktepe'de eğitim uçuşu esnasında düşen askerî helikopterde 2 subayımız, 1 astsubayımız ve 1 uzman çavuşumuz ne yazık ki şehit oldu. Şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet diliyor, ailelerine ve milletimize sabır niyaz ediyorum; yaralı astsubayımıza da acil şifalar diliyorum.

Son bir yıl içerisinde 4 farklı helikopter kazasında 23 askerimizi şehit verdik. Karşılaştığımız bu sık kazalar tablosu kabul edebileceğimiz ya da "kader" diyerek geçiştirebileceğimiz bir durumu artık aşmış durumdadır. Hükûmetin bu konunun üzerine ehemmiyetle eğilmesini, eksikleri tespit edip kazaların tekrar yaşanmaması için tüm önlemleri almasını tavsiye ediyoruz.

Dün diğer bir üzücü haberi de Sivas'tan aldık. Sivas'ta meydana gelen tren kazasında ne yazık ki 14 vatandaşımız

yaralandı, tek tesellimiz can kaybının olmaması oldu. Tren kazasında yaralanan kardeşlerimize Allah'tan acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki gün önce, Türk siyasetine damga vuran, büyük dava ve fikir adamı merhum Başbuğ Alparslan Türkeş'in doğumunun 101'inci yıl dönümünü idrak ettik. Türk Turan davası adına her türlü çetin mücadeleyi veren ve yeri geldiğinde ağır bedeller ödeyen Başbuğ'umuzu rahmet, minnet ve şükranla anıyorum, aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum; mekânı cennet, ruhu şad olsun.

Bu vesileyle bu noktada bir konudan daha bahsetmek istiyorum. Türk Dil Kurumu internet sitesinde bir skandala imza atmış ve "başbuğ" kelimesinin tanımını "Devlete karşı ayaklananların başı" şeklinde yapmıştır. "Eski Türklerde baş, başkan, komutan" anlamına gelen kelime Türk Dil Kurumu tarafından "Osmanlı Devleti'nde savaş zamanı başka birliklerden ayrılıp bir araya getirilerek oluşturulan birliğin veya milis güçlerinin komutanı" ve "Devlete karşı ayaklananların başı" olarak tanımlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Cumhuriyetimizin kurucusu Başbuğ Mustafa Kemal Atatürk'e ve Türk dünyasının, davamızın lideri Başbuğ Alparslan Türkeş'e "Devlete karşı ayaklananların başı" demek hiç kimsenin haddi değildir. Bu tanımlamayı yapanları buradan şiddetle kınıyorum, bu tanımın da bir an önce internet sitesinden kaldırılmasını talep ediyorum.

Hükümet son zamanlarda oynadığı sahte milliyetçilikten sıkılmış olacak ki nihayet özüne dönmeye başladı. Önce AK PARTİ İstanbul Milletvekili Ravza Kavakçı'nın başkanlığındaki heyet Almanya temaslarında federal yapıyı incelemiş, şimdi ise 800 şehit verdiğimiz sözde çözüm sürecinde öne sürülen sözde Akil İnsanlar daha önce PKK'yla pazarlıkların yapıldığı Oslo'da bir araya geldiler. Anlaşılan o ki, Hükümet, tekrar, ihanet sürecini başlatmaya ve Türkiye'yi yeniden İmralı rotasına sokmaya hevesli görünüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Türk milleti, millî değerlerimizin ayaklar altına alındığı sözde çözüm sürecine yeniden geçit vermeyecektir. Sayın Cumhurbaşkanına "Müslüman bir sokulduğu delikten bir daha sokulmaz." lafını hatırlatıyor ve altını çizerek ekliyoruz: Terörle müzakere değil, sadece ve sadece mücadele edilir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bülbul...

17.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan Albay Gökseven Aytural Şaylan, Üsteğmen Aykut Yurtsever, Astsubay Üstçavuş Emre Vahit Bekli, Piyade Uzman Çavuş Şahin Aslan'a Allah'tan rahmet dilediğine, 25 Kasım Alparslan Türkeş'i doğumunun 101'inci yıl dönümü vesilesiyle rahmetle yâd ettiğine, Türk Dil Kurumunun "başbuğ" kelimesinin tanımında yaptığı hatayı düzelttiğine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün, İstanbul'da bulunan Kara Havacılık Alay Komutanlığından eğitim maksadıyla kalkış yapan ve İstanbul Sancaktepe bölgesinde düşen askerî helikopterimizde Kara Pilot Albay Gökseven Aytural Şaylan, Kara Pilot Üsteğmen Aykut Yurtsever, Astsubay Üstçavuş Emre Vahit Bekli, Piyade Uzman Çavuş Şahin Aslan şehit olmuşlardır. Bizleri derin bir acı ve üzüntüye boğan bu olayda hayatını kaybeden aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve asil milletimize başsağlığı ve sabır, tedavisi devam eden yaralıımıza acil şifalar diliyorum.

25 Kasım 1917, Türk dünyasının Başbuğ'u Alparslan Türkeş'in doğum günüdür. Rahmetli Başbuğ'umuz tarihte örneklerine pek rastlanmayan, müstesna şahsiyetlerden birisidir. Onun doğumunu sadece fiziksel bir olay olarak değil, fikirleri ve davası bakımından da iyi anlamak gerekir. Kıbrıs'ta bir evde doğup vatan hasretiyle yanarken Türkiye Cumhuriyeti devletine yön veren bir hareketin fikir babası ve kurucusu olmuştur; bu hareketin de adı "Milliyetçi Hareket Partisi"dir. İnlanmış olduğu davasından bir an bile vazgeçmemiş, inancını kaybetmemiş, tabutluklarda, zindanlarda, işkencelerde Ülkücü Hareket'e ve Türk-İslam davasına olan inancı katlanarak artmıştır. "Gençler, hepimiz birer Türk Bayrağı'sınız. Bayrağı lekelemeyin, düşürmeyin, kirletmeyin." sözüyle Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği olan gençlere ne kadar önem verdiği anlaşılmaktadır. Ülkücü ve Milliyetçi Hareket'in bugünlere kadar gelmesinin yegâne sebebi de rahmetli Başbuğ'umuzun davaya olan inancı ve adanmışlığıdır. Emaneti, liderimiz Devlet Bahçeli'yle emin ellerde ve geleceğe kararlılıkla yürümektedir. Onun mücadeleye geçen hayatı bizim için rehberdir. Davayı en yükseğe çıkarma kararlılığı bizim yol haritamızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Dönenlere, satanlara, kaçanlara, korkanlara, sinenlere hiç aldırış etmeden merhum Başbuğ'umuzun izinden cesaretle yürüyoruz. Şehitlerimizin emanetlerini kucaklayarak yürüyoruz. Tarihimizin şanlı mirasını namusumuz bilerek yürüyoruz.

Bu vesileyle, Türk Dil Kurumunun yapmış olduğu hatayı tez elden düzeltilmiş olduğunu görmüş ve tespit etmiş bulunuyoruz. Bu yapılan düzenleme hiçbir şekilde kabul edilemeyecek bir düzenlemeydi. Bunun düzeltilmesi de bu açıdan önem arz etmektedir.

Bizler Milliyetçi Hareket Partisi olarak Başbuğ'umuzun fikirlerinin, inancının, anlayışının yegâne temsilcisiyiz. Bunun dışında kendi programlarına milliyetçiliği, Türk milliyetçiliği davasını dahi yerleştirememiş olanların Başbuğ adına nostaljik ve romantik ifadelerini de kamuoyunun ve Ülkücü Hareket'in takdirlerine bırakıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Genel Başkanımızın sözleriyle ifade etmek istiyorum ki "Arkamıza bakmadan, tuzaklara takılmadan, oyunlara aldanmadan Türk milletini yüceltmek, hak ettiği yükseltilere taşımak için çalışıyoruz. Yolumuz hak yoludur, hakikat yoludur, Allah yoludur. Yükümüz ağır olsa da kaldıracak irademiz vardır. Hamdolsun takatimiz yerindedir, heyecanımızın sıcaklığı buz dağlarını ertecek kadar yoğundur."

Bu vesileyle Başbuğ'umuzu tekrar rahmetle yâd ediyor, sayın Meclisimizi saygıyla selamlıyoruz efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kurtulan...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Efendim, pardon.

Sayın Halil Öztürk, Kırıkkale Milletvekilimizin Kırıkkale'yle alakalı çok önemli bir ifadesi, bir beyanı olacak eğer müsaade ederseniz. Çok kısa...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, müsaadenizle...

Buyurun Sayın Öztürk.

18.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale ekonomisinin içinde bulunduğu duruma, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun özelleştirileceği iddialarının doğru olmadığına ilişkin açıklaması

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, Kırıkkale, kalkınmada öncelikli iller arasında yer alsada henüz Kırıkkale ekonomisine yansıyan olumlu gelişmeler yoktur. Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi sıralamasında Kırıkkale, 1996'da 76 il içerisinde 31'inci sıradayken 2012'de 41'inci sıraya gerilemiştir. Kırıkkale'nin 2018 yılı kamu yatırımları 2016 yılına göre yüzde 57 azalmıştır. Aynı dönemde, tarım sektörü kamu yatırımları yüzde 64, imalat sektörü yüzde 43 oranında azalmıştır. Kırıkkale'de azalan yatırımlar işsizliği körüklemektedir. Verilere göre Kırıkkale'de işsizlik yüzde 12'lere yaklaşmış, genç işsizlik giderek yükselmiştir. Tarımda yüksek girdi maliyetleri kazançları düşük bırakmaktadır, esnaflarımız sıkıntılıdır. Ayrıca, son zamanlarda Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunun özelleştirileceği iddiasının doğru olmadığı resmî olarak açıklanmalıdır. Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu çalışanları başta olmak üzere kamuda çalışan tüm taşeron çalışanlara kadro verilmelidir. Savunma sanayisi yatırımlarında Kırıkkale teşvik edilmelidir.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kurtulan...

19.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, AİHM'in Selahattin Demirtaş hakkında verdiği karara ve Cumhurbaşkanı ile yetkililerin "Karar bizi bağlamaz." diyerek hukuk suçu işlediklerine ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bildiğiniz üzere, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tam bir hafta önce Sayın Selahattin Demirtaş hakkında bir karar verdi. Karar, Sayın Selahattin Demirtaş'ın hukuksuz bir şekilde cezaevinde tutulduğunu ve derhâl serbest bırakılması gerektiğini içeriyor. Türkiye'nin de imzaladığı ve uymayı taahhüt ettiği Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46'ncı maddesi kararların bağlayıcılığı ve infazı konusunda "Taraflar, mahkemenin verdiği kesinleşmiş kararlara uymayı taahhüt ederler." der. Tartışmaya yer bırakmayacak nitelikte ve Türkiye'nin de derhâl uygulamak zorunda olduğu bu karara karşı Demirtaş'ın siyasi rakipleri âdetâ ayak diretiyor. Anayasa'nın 90'ıncı maddesi "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir." der. İç hukuk ve uluslararası hukuk bu kadar net ve açıkken Cumhurbaşkanı ve iktidarın diğer yetkilileri "Karar bizi bağlamaz." demekle hukuku çiğneyerek hukuk suçu işlemektedirler. AİHM kararını uygulamamakla yeni bir ihlale imza atmaktadırlar. Demirtaş'ın tutuklu olmasının nedeni, siyasi iktidarın kendisini rakip olarak görmesinden başka bir şey değildir. Demirtaş'ın bir gün değil, bir dakika bile rehin tutulmaya devam edilmesi hukuka aykırıdır. Sadece Demirtaş değil, cezaevinde olan milletvekillerimiz ve tüm seçilmişlerimiz, vekilliği düşürülen arkadaşlarımız, hâlen her gün onlarcası gözaltına alınan il, ilçe örgütlerimizden arkadaşlarımız, herhangi bir şekilde bu partiye oy verdiği, gönül verdiği iktidar tarafından anlaşılan ve gözaltı, cezaevi kapıları gösterilen halklarımız, hayatını bu zihniyetle mücadeleye adayan ve bu yolda yaşamını yitiren İbrahim Ayhan şahsında bu karar Türkiye'yi mahkûm etmektedir. Bu karar, elinde bulundurduğu gücü kendi çıkarları için kullanan, siyasi rakiplerini etkisiz hâle getirmek için yargıyı kullanan bir zihniyetin uluslararası düzeyde mahkûm edilmesi kararıdır. Tarih bunu yazacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Demirtaş'ın rehin tutulmaya devam edildiği her gün bu tezimizin de kanıtı olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

20.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'ün, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dilediğine ve kazalar üzerinde özenle durulması gerektiğine, Cumartesi Annelerinin 713'üncü hafta eyleminde otuz sekiz yıl önce gözaltında kaybedilen Hayrettin Eren için adalet istediklerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, kazada ölen askerlerimizi rahmetle anarken şunu ifade etmek istiyorum: Ne oluyor? Terör saldırısından ölmüyorlar, savaşta değiliz. Bu insanlarımız, bu kardeşlerimiz askerlik görevlerini yaparken -yaklaşık 14 kişi- hayatlarını niçin kaybediyorlar? Bazıları nöbette, bazıları kazada şehit düşüyorlar. Bu konunun özenle üzerinde durulmasını Başkanlığınızdan rica ediyorum.

Sayın Başkan, Genel Başkanımızın Cumartesi Annelerine verdiği sözü yerine getirerek başlıyorum. Sözümüzün gereği, dünyanın en barışçıl, en meşru eylemlerinden birini gerçekleştiren Cumartesi Annelerinin engellenmek istenen sesini Meclis Genel Kuruluna taşıyorum.

Annelerin 713'üncü hafta eylemindeki açıklaması aynen şöyledir: "Otuz sekiz yıl önce gözaltında kaybedilen Hayrettin Eren için adalet istiyoruz." diyorlar. 26 yaşındaki Hayrettin Eren, 12 Eylül askerî darbesinin ardından, 21 Kasım 1980 tarihinde babasına ait otomobille evden ayrıldı. Saraçhane Haşim İşcan Geçidi'nde arkadaşlarıyla birlikte gözaltına alındı. Önce Karagörmük Karakoluna, ardından da aynı operasyonda gözaltına alınan 8 kişiyle birlikte Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şubeye götürüldü. Gayrettepe'ye giden anne Elmas Eren, Hayrettin'in gözaltına alınırken kullandığı otomobili siyasi şubenin bahçesinde gördü ancak oğlunu soran Elmas Eren'e "Gözaltında böyle biri yok." cevabı verildi. Birlikte gözaltına alındığı 8 kişi mahkemeye çıkartıldıklarında "Hayrettin Eren de bizimle birlikte gözaltındaydı." diyerek suç duyurusunda bulundular.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Millî Güvenlik Konseyi başta olmak üzere tüm resmî makamlara başvuran Eren ailesine "Hayrettin Eren isimli şahıs gözaltına alınmamıştır, hâlâ aranıyor." cevabı verildi. Takipsizlik, zaman aşımı kararıyla kapatılmak istenen dosya tüm hukuki yollar tükenince 2014'te Anayasa Mahkemesine taşındı. Hayrettin Eren'in akıbetini açığa çıkartacak, onu kaybedenlerin cezalandırılmasını sağlayacak nitelikte bir soruşturma ve yargılama başlatılması için yargı makamlarını görevle çağırıyor Cumartesi Anneleri.

Biz de diyoruz ki: Bir darbeden sonra evladını kaybeden bir annenin, üstelik de emniyet güçleri tarafından alıkonulduktan sonra kaybeden annenin Meclis tarafından sesinin duyulması gerekir.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Turan, buyurun.

21.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, askerî helikopterin düşmesi sonucu şehit olan askerlere Allah'tan rahmet dilediğine, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü vesilesiyle "kadın" ve "şiddet" sözcüklerinin yan yana kullanılmasının insanlık için geriye gidişin alameti olduğuna, 25 Kasım Alparslan Türkeş'e doğumunun 101'inci yıl dönümünde Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün İstanbul Sancaktepe'de elim bir kaza yaşandı. Düşen askerî helikopterimizde 4 askerimiz maalesef şehit oldu, 1 de yaralımız var. Şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum; yaralı askerlerimize de acil şifalar diliyoruz. Milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'ydü. Kadın, anne olmakla cennet ayakları altına serilen, eş olmakla erkek için bir sığınak, kardeş olmakla en büyük sırdaş, evlat olmakla en nadide değerine kavuşan, bütün bunlardan bağımsız bir birey olarak da her şeyden öte engin bir kalbe sahip mukaddes bir varlıktır.

Kadın ve şiddet sözcüklerinin yan yana kullanılması insanlık için şüphesiz ki geriye gidişin bir alametidir. Mücadele sözcüğünün kıymetiharbiyesine halel gelmeksizin bu günün aslında "25 Kasım kadına yönelik şiddetten utanç günü" olarak anılmasında fayda olduğu kanaatindeyim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aynı zamanda dün rahmetli Alparslan Türkeş'in doğum günüydü, bu vesileyle sevenlerine başsağlığı diliyorum, kendisine rahmet diliyorum.

Başarılı bir yasama haftası olması temennisiyle teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup bilgilerinize sunacağım.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- TBMM Başkanlığının, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Türk Grubunda İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir ve Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'dan boşalan üyeliklere AK PARTİ Grubu Başkanlığınca bildirilen Ordu Milletvekili Ergün Taşcı ve Sakarya Milletvekili Çiğdem Erdoğan Atabek'in üyeliklerinin Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/107)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Türk Grubunda İstanbul Milletvekili Erkan Kandemir ve Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'dan boşalan üyeliklere 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesine göre Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen ve anılan kanunun 12'nci maddesi uyarınca Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun görülen Ordu Milletvekili Ergün Taşcı ve Sakarya Milletvekili Çiğdem Erdoğan Atabek'in üyelikleri Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Binali Yıldırım

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

C) Önergeler

1.- Kütahya Milletvekili Ceyda Çetin Erenler'in Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden (4/10), Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden (4/9) istifalarını belirten yazılarının 22/11/2018 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin yazısı

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Kütahya Milletvekili Sayın Ceyda Çetin Erenler'in Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu üyeliğinden ve Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal'ın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazıları 22/11/2018 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) Tezkereler (Devam)

2.- TBMM Başkanlığının, Semerkant'ta 22-23 Kasım 2018 tarihlerinde "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 70'inci Yıl Dönümünün Sonuçları: Zaman ve Gerçeklik" temalı Asya Yüksek Düzeyli İnsan Hakları Forumu'na katılım sağlanmasına ilişkin tezkeresi (3/108)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Semerkant'ta 22-23 Kasım 2018 tarihlerinde "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 70'inci Yıl Dönümünün Sonuçları: Zaman ve Gerçeklik" temalı Asya Yüksek Düzeyli İnsan Hakları Forumu düzenlenecektir.

Söz konusu foruma katılım sağlanması hususu, 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Binali Yıldırım

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 15/11/2018 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, geçtiğimiz dönemlerde hiçbir dayanak ve resmî karar bulunmaksızın "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresi bazı kamu kurum ve kuruluşları ile bazı kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve tabelalarından kaldırılmıştır ve bu durum rahatsızlık yaratmıştır; hangi kurum ve kuruluşların adlarından ve hangi kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve/veya tabelalarından "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresinin kaldırıldığının tespit edilmesi, bu ibarenin ne amaçla kaldırıldığı, kim/kimlerin talimatıyla kaldırıldığının tespit edilmesi, ibarenin kaldırıldığı kurum adlarına ve tabelalarına yeniden bu adın eklenmesi ve bir daha kaldırılmaması doğrultusunda çalışmalar yapılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (10/502) ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/11/2018

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2018 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, geçtiğimiz dönemlerde hiçbir dayanak ve resmî karar bulunmaksızın "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresi bazı kamu kurum ve kuruluşları ile bazı kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve tabelalarından kaldırılmıştır ve bu durum rahatsızlık yaratmıştır; hangi kurum ve kuruluşların adlarından ve hangi kamu iktisadi

teşebbüslerinin adlarından ve/veya tabelalarından “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırıldığına tespit edilmesi, bu ibarenin ne amaçla kaldırıldığına, kim/kimlerin talimatıyla kaldırıldığına tespit edilmesi, ibarenin kaldırıldığı kurum adlarına ve tabelalarına yeniden bu adın eklenmesi ve bir daha kaldırılamaması doğrultusunda çalışmalar yapılması amacıyla 15/11/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/502) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 27/11/2018 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, öneri sahibi İYİ PARTİ Grubu adına Yasin Öztürk, Denizli Milletvekili. Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, salonda uğultu oluyor, lütfen, sohbet eden arkadaşlarımız kuliste yaparlarsa bu işi... Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan evvel, Türk Dil Kurumunun “başbuğ” tanımıyla ilgili ifadesinin düzeltildiği anlamında bir ifade açıklandı burada. Ne yazık ki hâlâ ifade aynı şekilde duruyor ama baktığınız yer yanlış olabilir. Türk Dil Kurumunun “Büyük Türkçe Sözlük”üne bakın lütfen.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hangi kurum ve kuruluşların adlarından ve/veya tabelalarından “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırıldığına tespit edilmesi, bu ibarenin ne amaçla kaldırıldığına kim veya kimlerin talimatıyla kaldırıldığına tespit edilmesi, ibarenin kaldırıldığı kurum adlarına ve tabelalarına yeniden “Türkiye Cumhuriyeti” adının eklenmesi ve bir daha kaldırılamaması doğrultusunda çalışmalar yapılması amacıyla İYİ PARTİ’li arkadaşlarımızla birlikte vermiş olduğumuz araştırma önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

“Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin yani kısa adıyla devletimizin remzi olan “Türkiye Cumhuriyeti”nin valilikler, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu bankaları gibi çok sayıda kuruluşun tabela ve isimlerinden çıkarılması duyarız açıklamalarla ve duymazdan gelmelerle geçirilebilecek basit bir hadise değildir. “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin tabelalardan kaldırılması Türk milletinin sınır uçlarını hedef alan büyük bir kışkırtma hareketidir. Sözde çözüm, özde çözülme sürecinde uygulamaya konulan şuursuz bir harekettir. Bu hareket şuursuzdur çünkü bu kışkırtmayı yapanlar Türk milletinin şuuru karşısında ne yapacaklarını şaşırmışlardır. “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırılması karşısında milyonlarca Türk evladı bir gecede sosyal medya kullanıcı hesaplarının başına “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresini eklemişlerdir.

“Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırılmasına milletin tepkisini geçiştirmek amacıyla önce alt düzeyde açıklamalar yapılmıştır. Örneğin, benim memleketim Denizli’de “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin valiliğin levhasından kaldırılmasının faturası müteahhide kesilmiştir. Milletin aklıyla alay edencesine, hâlen tutuklu olan dönemin valisi levhanın kendilerinden habersiz asıldığını söylemiştir. O dönemde valiliklerde “Türkiye Cumhuriyeti” tabelalarının kaldırılması hakkında soru önergesi veren Manisa Milletvekili Erkan Akçay’a dönemin İçişleri Bakanı, valiliklere gönderilmiş herhangi bir talimat bulunmadığı cevabını vermişti. Talimat gönderilmediği hâlde bu valiler keyfi, kendi başlarına mı hareket etmişlerdi? Dönemin ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Ziraat Bankasının tabelasından “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırılmasını “Müşterinin aklında kalıcı olsun diye yapılan bir kısaltma.” diyerek âdeta Türk milletinin aklıyla alay etmiştir. Dönemin Sağlık Bakanı, hastanelerden, aile sağlığı merkezlerinden “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırılmasında kabahati bir önceki bakanın üstüne atarken konuyu “logo değişikliği”yle açıklamaya çalışmıştır. Resmî Gazete’imiz “Türkiye Cumhuriyeti” rumuzuyla çıkıyorken neden diğer kurum ve kuruluşlarımızda böyle bir düzensizlik mevcut? Her kurumun başındaki kişinin keyfi uygulama yapması devletin devamı ve düzeni açısından ciddiyetsiz ve şuursuz bir yaklaşımdır.

Kıymetli milletvekilleri, “Türkiye Cumhuriyeti” ibaresinin kaldırılmasının arka planında değişen sadece logo değil; değişen, sözde çözüm süreciyle Türkiye Cumhuriyeti devletini, Habur, Oslo, İmralı ve Kandil süreçleriyle değiştirmeye azmetmiş basiretsiz bir hükümet politikasıydı; değişen, kendisi mahkûmken dönemin hükûmetini kendi çözümüne mahkûm eden bölücübaşına dönemin hükûmetinin bakış açısıydı; değişen, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanların, Türkiye Cumhuriyeti devletini bölmeye, parçalamaya ve yok etmeye azmetmiş bir ihanet çetesini muhatap alacak kadar aklını yitirmesi idi.

Kıymetli milletvekilleri, bu araştırma önergesi, sözde çözüm sürecinin Türkiye Cumhuriyeti devletine verdiği ağır tahribatın sadece bir bölümünü araştırmayı amaçlıyor. Esasen, sözde çözüm sürecinin yaptığı tahribatın bütün yönleriyle araştırılması için çok fazla sayıda araştırma önergesi vermek gerekiyor. Türk milletine âdeta Avrupa Birliği müzakere başlığı gibi dayatılan o sözde çözüm süreci uygulamalarını hep birlikte hatırlayalım. Geçtiğimiz günlerde Danıştay 10. Dairesinin yeni iptal ettiği, devlet nişanı ve madalyalardan Atatürk silüeti ve “Türkiye Cumhuriyeti” ibareleri o dönemlerde kaldırıldı.

“Türk’üm, doğruyum, çalışkanım.” diye başlayıp “Varlığım, Türk varlığına armağan olsun. Ne mutlu Türk’üm diyene!” şeklinde biten Andımız o sözde çözüm sürecinde kaldırıldı. Andımız şimdi yargı kararıyla geri geldi ama Millî Eğitim Bakanlığı “Yargı süreci tamamlanmadı.” diye görevini savsaklıyor, yargı kararını uygulamaya koymayarak suç işliyor. Hükûmetimizin Andımız konusunda olumsuz tavır alması, “akıl insanlar” denilen aklievvelerin, Oslo’da, daha üç gün önce, “Malum, burası Orta Doğu, bir bakarsınız kartlar...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Sözüm kesildi.

BAŞKAN – Ne yapacağız? Bitiyor mu?

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Sürem de dolmadı galiba.

BAŞKAN – Nasıl dolmadı? Otomatik olarak çalışıyor makine, beş dakika olunca kesiyor otomatik olarak.

Bir dakika süre veriyorum.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Araştırma önergemiz, bu dönemin yaygın tabiriyle “yerli ve millî” bir konudur; dolayısıyla, kendisini yerli ve millî hisseden herkesin bu önergeye destek olmasını bekliyoruz. Sözde çözüm sürecinde verilen binlerce şehidimiz, şehitlerimizin gözü yaşlı ve yüreği yaralı aileleri o karanlık dönemin bütün uygulamalarının araştırılmasını biz vekillerinden istiyor ve bekliyor.

Beş yılda yapılan tahribatın beş dakikada ancak bu kadarını anlatabildim. Kendisini yerli ve millî hisseden, kendisini Türk hisseden, milletin vekillerinden önergemize destek bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ne mutlu Türk’üm diyene. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde, Milliyetçi Hareket Partisi Araştırma Grubu adına Muhammed Levent Bülbul, Sakarya Milletvekili...

Buyurun Sayın Bülbul. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan grup önerisiyle ilgili olarak Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi, özellikle, Türkiye’nin yakın geçmişte yaşadığı çözülme sürecinde, “T.C.” kısaltmalarının kamu kurumlarından sökülme çalışıldığı süreçte konuyla ilgili olarak şiddetli tepkisini dile getirmiş, buna en net ve en ağır bir şekilde,

çözüm bulunmasını dile getiren ifadelerle karşı çıkmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi bu süreçte, bu düşüncesini ifade ettiği süreçte kesinlikle ve kesinlikle Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlığının, isminin hiçbir şekilde, hiçbir yerden sökülüp atılmayacağını ifade etmiştir. Daha sonrasında, çözülme sürecinin terk edilip terörle mücadelenin Türkiye Cumhuriyeti devletinin politikası hâline geldiği süreçte, ardından 15 Temmuzun yaşandığı bir süreçte, hain darbe girişiminin yaşandığı bir süreçte Türkiye Cumhuriyeti devleti bu konuda herhangi bir eksikliğe mahal vermemek üzere, hassasiyetle "T.C." kısaltmalarının kamu kurum ve kuruluşlarında yer almasını temin edecek şekilde tedbirler üretmeye çalışmıştır. Bunlar bizim tespit ettiğimiz, değerlendirdiğimiz hususlardır.

O dönem itibarıyla sayın grup başkan vekilimizin vermiş olduğu soru önergesine İçişleri Bakanlığı tarafından verilen cevap, böyle bir talimatın devletimiz tarafından verilmediği yönündeydi. Bunun böyle olmasını hep umduk ve bu şekilde, şu an itibarıyla da "T.C." kısaltmalarının Türkiye Cumhuriyeti devletinin kamu kurum ve kuruluşlarında yer almış olduğunu ve yer almaya devam ettiğini görüyoruz. Özellikle terörle mücadelenin had safhada olduğu, çok büyük bir kararlılıkla yürütüldüğü böyle bir dönemde, millî ve yerli bir anlayışın Türkiye'de yürütme organı tarafından, iktidar tarafından tamamen benimsenmiş olduğu böyle bir süreçte bu tür hassasiyetler hepimizin hassasiyetidir, hepimizin önceliğidir diye düşünüyoruz. Bu konuda milletimizin "T.C." ifadesine olan bakışının, kısaltmasına olan bakışının, değerlendirmesinin hiçbir şekilde değişmeyeceğini, değişmeyeceğini ifade etmek gerekiyor. Size son olarak ifade etmem gereken bir husus vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Bülül...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bu grup önerisi üzerinde konuşulurken bunu da ifade etmek gerekiyor. Şimdi, "T.C." ifadelerinin şu an kamu kurum ve kuruluşlarında yer aldığını görüyoruz. Ancak bu konuda bir yeknesaklığın, bir uyumun olmadığını da ayrıca tespit etmiş bulunuyoruz. Mesela, Cumhurbaşkanlığı ve diğer bakanlıkların web sayfalarına bakıldığında, kurumsal yapıları değerlendirildiğinde burada bir kısmının "T.C." kısaltmasını kullandığını, bir kısmının da "Türkiye Cumhuriyeti" ifadesini kullandığını görmekteyiz. İleride gerekli mevzuat değişikliklerinin yapılması suretiyle bu konuda da bir uyum sağlanması gerektiği kanaatindeyiz.

Ayrıca, "T.C." ifadesinin "Türkiye Cumhuriyeti" olarak açık bir şekilde dile getirilmesi bizim için daha uygundur çünkü Türkiye'de başka maksatlarla "Türkiye Cumhuriyeti" ifadesini kullanmak istemeyenlerin de özellikle "T.C." gibi, işi hafife alan, tahfif edici şekilde bir ifadeye başvurduğunu da ayrıca müşahade etmekteyiz. Bu konuyla ilgili olarak da bir yasal düzenleme yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu yönde çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - Meclise de bu yöndeki çalışmalarımızı, tekliflerimizi sunacağımızı beyan ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa Milletvekili.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – HDP Grubu söz almıyor galiba!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Altaca Kayışoğlu (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ'nin önerisi üzerine söz almış bulunuyorum.

Öncelikle, helikopter kazasında hayatını kaybeden bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Bursa'dan da Bursa'mızın evladı Aykut Yurtsever ikinci namazından sonra defnedilecek; ailesine sabırlar diliyorum, Bursa'mıza da başsağlığı diliyorum.

Evet, Türkiye Cumhuriyeti'nin kısaltması olan "T.C." ibareleri önce 2012'de Sağlık Bakanlığı bünyesinde yayınlanan bir genelgeyle halk sağlığı merkezlerinde, daha sonra da 2013 yılında birtakım kurumlarda, valiliklerde kaldırıldı ve çok tartışma yarattı. 2013'ün Nisanında Sağlık Bakanlığının internet sitesinde logo değiştirildi, sonra "Yanlışlıkla olmuş." denildi, tekrar değiştirildi milletimizden tepki gelince ve bu böylece sürüp gitti. Hâlâ hepimizin sosyal medyalarında takipçilerimiz arasında, arkadaşlarımız arasında ismi "T.C." ibaresiyle başlayan kişiler var. Yani 2013'ten beri, altı yedi yıldır bu hassasiyet hâlâ milletimizin yüreğinde işlenmiş bir şekilde duruyor.

Şimdi, o dönemde Bursa'da da ki şunu belirtmek isterim özellikle, O Vali Şahabettin Harput daha sonra FETÖ'den tutuklandı. Şöyle: Tabela değiştirilmişti ve o dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan "Yani şimdi Bursa'da tabela değişti diye, 'Valilik' yazıyor diye, oranın Rus ya da İngiliz valiliği olduğu mu anlaşılacak?" demişti. Yani öyle anlaşılmıyor, tabii ki bu ülkede öyle anlamayacak milyonlar var ama tabii, şunu da belirteyim: Bu tabela kolay asılmadı. Bursa işgal edildiğinde -bugün olduğu gibi o dönemde de hainler vardı- Yunanlılardan önce bu binanın karşısındaki belediye binasına Yunan bayrağı asan hainler olmuştu. O hainlere karşı, 783.562 kilometrekarede yaşayan herkesin ataları birlikte mücadele edip, canını verip bu tabelayı asmak için bir bağımsızlık mücadelesi vermişti. O yüzden bu tabela, böyle küçümsenecek bir tabela değil, hepimizin ortak değeridir ve buna karşı, "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresine karşı yapılanları, tabii ki Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucularına, Türkiye Cumhuriyeti'nin değerlerine karşı yapılmış sayarız. O yüzden Türkiye Cumhuriyeti, bizleri kul olmaktan çıkarıp birey yapmış; Türkiye Cumhuriyeti bizleri köyden çıkarıp milletvekili, Cumhurbaşkanı yapmış; Türkiye Cumhuriyeti kimsesizlerin kimsesi olmuş; Türkiye Cumhuriyeti bu ülkeyi kalkındırarak fabrikalar kurmuş, köylüyü milletin efendisi yapmış bir devletin adıdır, hepimizin ortak değeridir, hepimizin ortak çatısıdır. Bu ibareye karşı, bu rejime karşı yapılanlar hepimizi bugüne kadar yaraladığı gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Altaca Kayışoğlu.

Buyurun, tamamlayalım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) – ...Hâlâ da bu konudaki hassasiyetler sürmektedir. Bu nedenle biz öneriyi destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adnan Günnar, Trabzon Milletvekili.

Buyurun Sayın Günnar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İYİ PARTİ'nin vermiş olduğu önerge üzerinde AK PARTİ adına söz almış bulunuyorum.

Kıymetli arkadaşlar, 2012 ve 2013 yıllarında spekülatif ve organize bir şekilde gündeme getirilen "T.C." ifadesinin kaldırıldığı yalanının hâlen daha Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında da gündeme getirilmiş olmasından hicap duyduğumu burada samimiyetle ifade etmek isterim.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Senin o günkü haberlerden haberin yok galiba! Ne yalanı ya!

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – O gün Ziraat Bankasının üzerindeki "T.C." ambleminin kaldırıldığını ifade ederken logoyu görmek aklınıza gelmedi mi Beyefendi?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Hayırdır! Türkiye Cumhuriyeti'nin "T"sinden mi, "C"sinden mi rahatsızsın yoksa hepsinden mi rahatsızsın?

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – Lütfen, beni dinleyin Beyefendi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle bir usul yok, karşılıklı konuşma yok. Kürsüye çıkıp konuşuyoruz.

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – Orada Ziraat Bankasının ambleminin üzerindeki "T.C." ambleminin hâlen daha devam ettiği ulu orta ortadayken bunun bu şekilde gündeme getirilmesi, en basit deyişle siyaseten çaresizliktir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü siz, altı yedi seneden beri en az 5 veya 6 tane seçime girmiş AK PARTİ'nin, halk tarafından almış olduğu oylarla bütün uğraşlara rağmen bu tür spekülasyonların hiçbir işe yaramadığını anlamış olmalıydınız.

O dönem, Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de sağlıkta dönüşümle birlikte çok önemli başarılarla imza atarken logosunda birtakım değişiklikleri yaptı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ay yıldızlı bayrağıyla birlikte, o zaman, kamu kurumlarında, kamu hastanelerinde değil ancak sağlık ocaklarında ve halk sağlığı merkezlerinde yeni kurumların oluşmasından dolayı yeni bir logo çalışmasına girdi. Bu, Türkiye'nin gelecek vizyonu ile ilgili, 2023 muasır medeniyetler vizyonu ile ilgili bir çalışmasıydı. Ancak yanlış anlaşılmalara önüne geçebilmek maksadıyla dönemin Sağlık Bakanı Sayın Müezzinoğlu bu konuda bir açıklama yapmış, herhangi bir art niyetin olmadığını, kimsenin böyle bir ifadeyle AK PARTİ'yi ve Hükûmeti suçlayamayacağını ifade ederek bunların da düzeltildiğini ifade etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında ve Bakanlar Kurulunda böyle bir kanun ve böyle bir mevzuat değişikliği çıkmamıştır değerli arkadaşlar. Dolayısıyla logo çalışmalarını bir şekilde yanlış anlatabilmek ve yanlış aksettirebilmek için gayretler hep boşuna olmuştur.

Geçen dönem, 26'ncı Dönem Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerimizden Sayın Hüsnü Bozkurt bu konuyu gündeme getirmiş ve bununla ilgili olarak Başbakan Yardımcımız Nurettin Canikli imzasıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – Çok özür dilerim, bir dakika daha alayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Günnar, bir dakika daha veriyorum.

Buyurun.

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan bir düzenleme bulunmamaktadır cevabını da Hüsnü Bey vermiştir kendi sorusuyla birlikte.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı sisteminde şu anda ve geçmiş dönemde hiçbir şekilde "T.C." ifadesi kaldırılmamış. Türkiye Cumhuriyeti'nden onur ve gurur duyan bir AK PARTİ vardır ve Türkiye Cumhuriyeti'ni cumhuriyetin 100'üncü yılında, 2023'te muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmak üzere çalışan bir AK PARTİ vardır. Türkiye Cumhuriyeti ifadesinden ve "T.C." ifadesinden rahatsız olan PKK'lıların başını ezen, belini kıran; içeride ve dışarıda Türkiye Cumhuriyeti'ni dünyanın en güçlü devletlerinden birisi hâline getiren; yerli ve millî bir devlet anlayışıyla birlikte, tüm düşmanlarını perişan etmeye çalışan, bu konuda üstün gayret gösteren bir AK PARTİ vardır. İnşallah, Türkiye Cumhuriyeti, 2023'te dünyanın 10'uncu büyük ekonomisi olmak üzere çalışmalarına devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADNAN GÜNNAR (Devamla) – "Bu bir kıskırtma hareketidir." dedi sayın İYİ PARTİ milletvekilimiz. Bundan beş altı sene önce meydana gelmiş bir hadiseyi, bir spekülasyonu yeniden gündeme getirirken güncel o kadar önemli meseleler var ki bunları gündeme getirip muhalif olarak bize de katkıda bulunmanızı salık veririm.

Saygılarımla efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çok güzeldi, bravo Adnan Bey.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Türkkkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Öncelikle, sayın hatibe önem sırasını tayin etmekte grubumuzun özgür olduğunu hatırlatmak istiyorum. "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresi bizim grubumuz için çok önemlidir, Türk milleti için çok önemlidir. Sizin için önem arz etmediğine biz yakın bir zamanda şahadet ettik, onu yaşadık.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Anlattı ama.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Burada "Türkiye Cumhuriyeti" diye lafa başlayanlara "İrkçilik yapma!" diyen milletvekilleriniz oldu. "Türk ırkı yoktur." diyen parti yöneticileriniz oldu.

SALİH CORA (Trabzon) – Nerede oldu öyle bir şey ya? Atma ya! İftira atıyorsunuz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bunun dışında, Sayın Başkanım, biraz evvel sayın hatibin konuşmasına istinaden, yalan beyan vermekle suçladığı için, bir sataşmaya mahal verdiği için 69'uncu maddeye göre sayın hatibimize söz vermenizi istirham ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Öztürk.

Yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Trabzon Milletvekili Adnan Günnar'ın İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2013 döneminin haberlerine bakarsanız, o dönemde valiliklerde "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresinin kaldırıldığını ben söylemiyorum, haberler söylüyor. Bu bir.

İkincisi, baktığım kadarıyla -savunduğunuz kısımdan söylemek istiyorum size- o sözde çözüm sürecinde Türkiye'nin "T"sinden mi, Cumhuriyetin "C"sinden mi rahatsız oldun yoksa Türkiye Cumhuriyeti'nin iki kelimesinden de mi rahatsız oldun? (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Aynı zamanda "Çözüm sürecini hayvanlar bile anladı ama bir kısım insanlar anlamadı." diyen akili milletvekili yapan iktidar, AK PARTİ iktidarıdır.

Teşekkür ederim. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Sayın Başkanım, kayıtlara geçmesi açısından cevap vermek istiyorum.

Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Ne diyeceksiniz?

Buyurun, yerinizden...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sataşma yok ki Sayın Başkan yani.

BAŞKAN – Bir söyleyin, nedir yani mevzu?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Gerekçen ne?

ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Efendim "Türkiye Cumhuriyeti'nin "T"sinden mi ya da "C"sinden mi rahatsız oldunuz?" ifadesinden dolayı cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, kayda geçsin söyleyin hemen oradan.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sataşma yok.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bu bir sataşma değil Sayın Başkan. Bakın, bu bir sataşma değil.

BAŞKAN – Sataşma değil, tamam.

Cevap kayda geçsin, söyleyin uzatmadan, kısaca.

ADNAN GÜNNAR (Trabzon) – Evet, söylüyorum: Sayın milletvekilleri, Sayın Başkanım; biz, Türkiye Cumhuriyeti'nin "T"sinden, Türkiye'den, "C" olan Cumhuriyeti'nden şeref duymaktayız. Bu şerefi de şimdi iktidarımızla, yapmış olduğumuz çalışmalarla, birlik ve bütünlüğümüzü sağlamak adına almış olduğumuz her türlü riskle bugüne kadar gösterdik ve göstermeye devam edeceğiz.

Saygılarımı sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – O zaman önergeye "evet" oyu verecekler anlıyorum, öyle anlıyorum bu kelimelerden sonra.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Kendisini Türk hissediyorsa "evet" verecek.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 15/11/2018 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, geçtiğimiz dönemlerde hiçbir dayanak ve resmî karar bulunmaksızın "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresi bazı kamu kurum ve kuruluşları ile bazı kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve tabelalarından kaldırılmıştır ve bu durum rahatsızlık yaratmıştır; hangi kurum ve kuruluşların adlarından ve hangi kamu iktisadi teşebbüslerinin adlarından ve/veya tabelalarından "Türkiye Cumhuriyeti" ibaresinin kaldırıldığının tespit edilmesi, bu ibarenin ne amaçla kaldırıldığı, kim/kimlerin talimatıyla kaldırıldığının tespit edilmesi, ibarenin kaldırıldığı kurum adlarına ve tabelalarına yeniden bu adın eklenmesi ve bir daha kaldırılmaması doğrultusunda çalışmalar yapılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (10/502) ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre vermiş olduğu öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Hiç hoşlanmadınız.

BAŞKAN – Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

2.- HDP Grubunun, 27/11/2018 tarihinde Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Ayhan Bilgen tarafından, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği ihlal kararlarına sebep olan ihlallerin araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/11/2018

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2018 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Fatma Kurtulan

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

27 Kasım 2018 tarihinde, Mersin Milletvekili Grup Başkan Vekili Fatma Kurtulan ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Ayhan Bilgen tarafından, 951 grup numaralı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği ihlal kararlarına sebep olan ihlallerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/11/2018 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, öneri sahibi Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Erdal Aydemir, Bingöl Milletvekili.

Buyurun Sayın Aydemir. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyoruz ki 20 Kasım 2018 itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, geçmiş dönem Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'la ilgili vermiş olduğu bir karar söz konusu. Verilen kararın kısaca özeti şu: Selahattin Demirtaş'ın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5'inci maddesi (3)'üncü fıkrası gereğince kişi özgürlüğü ve kişi güvencesi hakkı ihlal edildiği, dolayısıyla derhâl serbest bırakılmasıyla ilgili vermiş olduğu bir karar.

Biliyoruz ki -Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi- 1947 yılında kurulmuş bulunan Avrupa Konseyinin kurucu ülkelerinden biri olan Türkiye Cumhuriyeti devletini de bağlayan ve kurucu imzası bulunan, Avrupa Konseyinin âdeta anayasası sayılan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'dir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin olmazsa olmaz ve sözleşmede belirtilmiş bulunan ve tanınan hakların ihlaliyle ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yetkisini de ülkemiz tanımış ve bu mahkemece verilmiş bulunan bütün kararların kendimizi bağlayacağı hususuyla ilgili beyanda bulunmuş ve imzacı bir ülke hâline gelmişizdir.

Değerli milletvekilleri, geçmiş dönem Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'la ilgili verilen AIHM kararı, Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereği yürütme, yasama, yargı ve idari mercilerin tümünü bağlamaktadır. Anayasa'nın 90'ıncı maddesini müteakip Anayasa'nın yine 138'inci maddesinin emredici hükmü söz konusudur. Bu emredici hükme rağmen, şu anda, Sayın Cumhurbaşkanı, yine Dışişleri Bakanı "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu kararı tanımıyoruz ve bizim için bağlayıcı değildir." gibi beyanlarıyla birlikte anayasal suç işlemleridir. Anayasa 138 çok açıktır. Kendilerini bu hususta 138'inci maddeye uymaya davet ediyoruz. Hiçbir güç veya hiçbir merci veya yürütmenin herhangi bir mensubu uluslararası hatta ve hatta uluslar üstü olan bir mahkemenin vermiş olduğu karara uymamazlık edemez.

Geçmiş Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'ın... Belki de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin tarihinde ilk defa vermiş olduğu bir karar söz konusu; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesinin ihlalini de hüküm altına almıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesi şunu demektedir... Arkadaşlar, gerek 16 Nisan referandumunda gerekse 24 Kasım Cumhurbaşkanlığı seçiminde Selahattin Demirtaş tutuklu bulunduğu için, kendisinin seçme ve seçilme hakkının engellendiğini, bu tutukluluk süresi bakımından kendisine verilmiş bulunan yaklaşık 6 milyon seçmen iradesinin gasbedildiğini, ihlal edildiğini, dolayısıyla kendisinin ve kendisi gibi düşünen şu anda tutuklu bulunan milletvekillerinin, düşünce adamlarının, gazetecilerin ve benzer konuda şu anda tutuklu bulunan bütün kişiler açısından da emsal niteliği taşıdığına hükmetmiştir.

Arkadaşlar, nasıl ki bu ülkede Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcıysa, Danıştayın vermiş olduğu kararlar bağlayıcıysa, yerel mahkemelerin Yargıtayca onanmış olan kararları bağlayıcıysa uluslar üstü, uluslararası alanda yargı yetkisini

tanımış bulunduğunuz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Demirtaş kararı da bağlayıcıdır. Özellikle de iktidar partisinin bu hususta... Selahattin Demirtaş şahsında bütün siyasi tutsakların, milletvekilleri başta olmak üzere, derhâl serbest bırakılmaları gerekmektedir. Şunu da hatırlatarak bitirmek isterim ki: 2002 yılında, şu anda Cumhurbaşkanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERDAL AYDEMİR (Devamla) - ...olan Recep Tayyip Erdoğan, kendisi için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde adalet aradı. Bunu da size hatırlatıyoruz arkadaşlar.

BAŞKAN - Sayın Aydemir...

ERDAL AYDEMİR (Devamla) - Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Atıla Sertel, İzmir Milletvekili.

Buyurun Sayın Sertel. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ATILA SERTEL (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; bu mesele Türkiye'de demokrasi meselesidir, bu mesele Türkiye'de hukuka olan saygının ve hukuk alanında mahkemelerin aldığı karara uyulup uyulmayacağına ilişkin en somut göstergedir.

Şimdi, rahip Brunson yargılanırken "Bu can bu bedende olduğu sürece çıkmayacak, bu kişi çıkamayacak." dendiğinde, Trump gelip gözdağı verince Trump yasalı mahkememizi alaşağı etti ve rahip Brunson, elini kolunu sallaya sallaya, bir gün önce İzmir'e gelen uçakla Amerika'ya gitti.

Merkel ve Gabriel, Deniz Yücel için Türkiye'ye konuşunca bir yıldır hakkında iddianame bile hazırlanmayan Die Welt gazetesi yazarı Deniz Yücel Almanya'dan gelen uçağa bindi, Almanya'ya gitti.

Türkiye'de hukukun bu olmaması gerekiyor arkadaşlar. AİHM kararlarına uymayacağını söyleyen Cumhurbaşkanı 2017 faaliyet raporuna göre, 2004 ile 2017 arasında AİHM kararlarına uyarak 256 milyon 92 bin lira Türkiye Cumhuriyeti para ödemiştir. Kaldı ki Sayın Erdoğan, 1998 yılında DGM tarafından kendisi aleyhine verilen on aylık cezayı AİHM'e taşıdı; yine, 2 kez seçilme hakkının elinden alındığını, ifade ve vicdan özgürlüğünün ihlal edildiğini öne sürerek AİHM'e başvurdu. Kararını tanımayacağını mahkemeye niye başvuruyorsun, bunu sormak lazım. Ama kararı tanımamak senin elinde mi, bunu da sormak lazım. Türkiye Cumhuriyeti'ni dünya ölçeğinde hukuku tanımayan bir ülke kategorisine sokmak size yaklaşıyorsa hakikaten çok yaklaşıyor demek isterim.

Şunu söylemek istiyorum: Bu ülkenin bir yurttaşı, bir vatandaşı olarak bu ülkede herkesin hukuktan, adaletten, haktan, eşitlikten eşit yararlanması gerekir; hukuk karşısında eşit olması gerekir. Bir insanı siz seçime sokmayarak, propaganda hakkını elinden alarak, Türkiye'yi ilk kez bu konuda mahkûm ederek bir ilki daha yaşattınız bu ülkeye.

Diliyorum ve istiyorum ki bu ülkeye çocuklarımızın yaşayacağı demokrasi ve gerçekten tartışılmayacak bir adalet ve hukuk gelsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ATILA SERTEL (Devamla) - Diliyorum ve istiyorum ki halkımız ilk seçimde bunlara öyle bir ders versin ki bir daha da ders görececek halleri kalmasın.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Abdullah Güler, İstanbul Milletvekili konuşacak.

Buyurun Sayın Güler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH GÜLER (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Keşke biraz önce değerli hatipler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin mevcut kararını Genel Kurulu da bilgilendirecek şekilde, teknik izah etselerdi de biz de bu manada biraz bilgilenebilir olsaydık. Onların yapmadıklarını ben yapmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, biraz önce değerli hatiplerin belirtmiş olduğu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu mevcut karar lâyüsel bir karar veya kutsal bir metin değildir ve kesinleşmiş bir karar da değildir -keşke bunlardan değerli hatiplerimiz bahsetmiş olsalardı- süreç şu anda devam etmektedir.

İlgili kararı incelediğimizde, bu karar biraz önce değerli hatiplerin belirttiği hususları kapsadığı gibi -özellikle Genel Kurulu bilgilendirmek istiyorum- şu hususlara da çok özenle, özellikle atıflar yapıldığını ve mahkeme kararının içeriğinde çok önemli yer tuttuğunu belirtmek istiyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Sonuca bakın, sonuca.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Birincisi: Başvuranın milletvekilliği dokunulmazlığı olması nedeniyle -milletvekili, dokunulmaz olması nedeniyle- hukuka aykırı olarak yakalandığı ve gözaltına alındığına ilişkin şikâyetinin iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez bulunduğunu ifade etmektedir.

KEMAL PEKÖZ (Adana) - Sonuçta ne var?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - İkincisi: Başvurucunun milletvekili dokunulmazlığı olmasına rağmen tutuklandığına dair şikâyetleri açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle yine kabul edilemez bulunmuştur.

KEMAL PEKÖZ (Adana) - En sonunu oku.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Üçüncüsü: Dosyadaki gizlilik kararı nedeniyle başvurucunun soruşturma dosyasına ulaşamadığı ve tutukluluk kararına etkili bir şekilde itiraz edemediği şikâyeti açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez bulunmuştur.

Dördüncüsü: Başvurucunun makul suç şüphesi olmaksızın tutuklandığı iddiasını esastan incelemiş ve ihlal bulunmadığına karar vermiştir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Niye tanıımıyorsun o zaman?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - "Serbest bırakılsın." denmiş mi denmemiş mi? Sen oraya gel!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Başka bir deyişle, başvuranın suç işlediği yönünde, bağımsız bir gözlemciyi ikna edecek düzeyde makul suç şüphesi bulunduğunu belirtmiştir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Serbest bırakma kararı var.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Niye tanıımıyorsun o zaman?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Arkadaşlar, dinleyin.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Niye tanıımıyorsun o zaman madem bunlar var?

BAŞKAN - Arkadaşlar... Arkadaşlar...

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Hayır, niye rahatsız oluyorsunuz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) - Niye tanıımıyorsun o zaman?

BAŞKAN - Grup hâlinde mi konuşacaksınız, koro hâlinde?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) - Bir dakika, niye rahatsız oluyorsunuz? Tamamen teknik bir bilgi veriyorum. Siz niye vermediniz?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – “Siyasi tutuklamadır.” denmiş mi denmemiş mi?
BAŞKAN – Lütfen dinleyelim yani siz konuşurken dinlediler.
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Niye vermiyorsunuz? Niye saklıyorsunuz insanlardan, Genel Kuruldan?
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siyaseten tutuklanmış mı tutuklanmamış mı?
ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Niye tanıımıyorsun o zaman bu kararı?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Lütfen dinleyin. Bilmiyorsanız öğrenin.
ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bu kararı niye tanıımıyorsun o zaman?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Ben size de öğretmeye çalışıyorum. Bakın, bilmiyorsanız öğrenin.
HABİP EKSİK (İğdır) – Siz ayetleri bile değiştiren insanlarsınız. Bu kararı da farklı farklı okumak için elinden geleni yapıyorsunuz.
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Beşincisi arkadaşlar...
HABİP EKSİK (İğdır) – “Derhâl serbest bırakılsın.” diyor orada.
BAŞKAN – Arkadaşlar, sessiz olalım lütfen. Hatibin sözünü kesmeyin.
HABİP EKSİK (İğdır) – Kafana göre okuyorsun.
BAŞKAN – Yok böyle bir şey ya.
BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Arkadaşlar, anlayalım, dinleyelim.
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Siyaseten tutukladığınız...
BAŞKAN – E, siz konuştunuz gerekçeyi anlatırken.
KEMAL PEKÖZ (Adana) – Devamını okusun.
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bırak şimdi demagoji yapmayı!
BAŞKAN – Sayın Güler, devam edin, Genel Kurulu muhatap alın.
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Evet, ilgili mahkeme, kararında, başvurusunun makul suç şüphesi olmaksızın tutuklandığı iddiasını esastan incelemiş ve ihlal bulunmadığına karar vermiştir.
KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sonunu oku, sonunu!
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sonunu oku!
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Beşincisi: Başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine dair şikâyetini ise incelemeye dahi gerek bulmamıştır.
KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sonunu oku!
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ee, sonuç?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Arkadaşlar, itiraz şerhlerini okuyun. Oradaki yüksek yargıçların itiraz şerhlerini okuyun.
Altıncısı...
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Tamam da bunu niye kabul etmiyorsunuz siz o zaman?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Başkanım, müdahale olduğu için bir dakika daha talep ediyorum.
BAŞKAN – Sayın Güler, zaten bir dakika veriyorum da...
HABİP EKSİK (İğdır) – Buna rağmen “Derhâl serbest bırakılsın.” diye yazmadı mı orada? Söylemiyor mu?
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – “Derhâl serbest bırakılsın.” denmiş mi denmemiş mi?
BAŞKAN – Arkadaşlar böyle devam ederseniz yeniden başlatacağım süreyi. Böyle şey olmaz ki ama siz konuştunuz, herkes dinledi sessiz sedasız.
ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Yalan söylüyor.
BAŞKAN – Nasıl yani? Size göre yanlış olan şeylere müdahale etme hakkınız mı var sizin?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Arkadaşlar, niye rahatsız oluyorsunuz?
FATMA KURTULAN (Mersin) – AKP Grubuna böyle şey yapmıyorsunuz Sayın Başkan. Bir sürü yalan konuşuyor.
BAŞKAN – Buyurun, tamamlayalım Sayın Güler.
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Değerli hatip biraz önce dedi ki 46’ncı maddeye atıf yaparak: “Derhâl salıverilmesi gerekiyor.” Arkadaşlar, süreç henüz devam ediyor.
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yalan söylüyorsunuz.
KEMAL PEKÖZ (Adana) – Ona sen karar veremezsin.
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Karar 7 hâkimli daire tarafından verilmiş ve şu anda kesin olmayan bir karar hâlinde. Üç aylık itiraz süreci vardır, 17 hâkimli bir üst kurulda değerlendirilecektir. Ondan sonraki süreçte de yapılacak itirazlarımız değerlendirildikten sonra da mevcut bu durum nihai sonuca erecektir.
KEMAL PEKÖZ (Adana) – Mahkemeye talimat vermeyin o zaman.
EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, neyi tanıımıyorsunuz, neyi tanıımıyorsunuz?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Arkadaşlar, bakın, çok önemli bir husus var: Mahkeme kararları tartışma götürmez değildir, kutsal metinler de değildir.
SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tanımadığınız ne?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Burada, mevcut, mahkemenin kararlarını biz eleştirebiliriz.
ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sizi bağlamayan hüküm ne?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – İçeriğine bu manada her zaman itirazlarımızı yasal süreç içerisinde yapacak Türkiye Cumhuriyeti devleti...
ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Karşı hamleni söyle. Karşı hamleniz ne?
ABDULLAH GÜLER (Devamla) – ...ve bu süreci, mahkeme kararını sadece kendi gözünüzle değil, evrensel objektif değerlerle lütfen bir daha gözden geçirin ve kamuoyunu doğru bilgilendirin.
Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)
HABİP EKSİK (İğdır) – Başkanınızın “Tanımıyorum.” dediği karar ne, onu söyle.
BAŞKAN – Arkadaşlar...
FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...
BAŞKAN – Sayın Kurtulan...
FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, yani bu kararla ilgili, Cumhurbaşkanı anında... (HDP sıralarından gürültüler)
BAŞKAN – Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor arkadaşlar, ben duyamıyorum.
FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, bu kararla ilgili, Cumhurbaşkanı anında “Tanımıyoruz, karşı hamle

yaparız.” derken siz hâlâ hukuku nasıl savunursunuz, hukuk bunun neresinde, bunu anlamak istiyoruz. Dolayısıyla bir sataşma var bizim önergemize. Bizim çok derli toplu ya da... Bunu çok bilmediğimiz yönünde bir iddiası var. Arkadaşımıza tekrar söz vermenizi...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, önergeye sataşma üzerine söz talep edilmiyor.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, bize de şey var Başkan, bizim bunu...

BAŞKAN – Hayır, arkadaş değerlendirdi, ben dinledim kendisini burada.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Lütfen Başkan, hayır...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Bilmiyorsunuz.” dedi ama.

BAŞKAN – Eleştirdi buradaki, sizin önergedeki görüşlerinizi.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, Başkan, bu konuda AKP yine çarpıtma içerisine girmiştir, çok ciddi bir mağduriyet söz konusudur.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O zaman hiç biz konuşmayalım Başkanım, hep onlar konuşsun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bunun izahı gerekiyor. Ne demek, “karşı hamle” nedir bunu...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – “Siz bilmiyorsunuz.” diyor ama.

FATMA KURTULAN (Mersin) – “Siz bunu bilmeden yapıyorsunuz.” diyor. “Bilmeden konuşuyorsunuz. Ben size de bunu izah edeceğim, bu sorumluluğu aldım.” dedi ya, dolayısıyla arkadaşımızın iki dakika söz almasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Yok, Sayın Kurtulan, ben takip ettim, sataşma söz konusu değil.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Oylayalım Başkanım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Böyle demokrasi olmaz. Bülent Bey, aceleniz ne?

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Başkanım, en iyi siz bilirsiniz, anayasa profesörüsünüz.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yazıklar olsun size ya! Siz taraf tutuyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bu böyle olmaz Başkan! Bu kabul edilemez.

BAŞKAN – Nasıl efendim, anlamadım?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Nasıl bir hukuksuzluk var burada hemen oylamaya geçiyorsunuz? Sözümlü bitirelim.

BAŞKAN – Yani, söz istediğinizde hemen vereceğiz, öyle mi? Var mı öyle bir usul?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, değil, öyle değil ama...

BAŞKAN – Sataşma nedir? Sataşmanın mevzusunu, sebebini söyleyin.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben hâlâ ayakta iken siz oylamayı yapıyorsunuz Başkan.

BAŞKAN – Yani o zaman hiç eleştiri yapılmayacak, her eleştiriye sataşma kabul edeceğiz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, ben daha ayakta iken...

BAŞKAN – Hayır, bir şahsı kastederek açık bir sataşma olması lazım.

Okuyun lütfen, buyurun.

3.- CHP Grubunun, 27/11/2018 tarihinde Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve arkadaşları tarafından, 13 şeker fabrikasının özelleştirilmesi neticesinde kamunun uğradığı zararın, pancar üreticileri ve fabrikalarda çalışan işçilerin yaşadıkları mağduriyetlerin araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Kasım 2018 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

(Kâtip Üye Sinop Milletvekili Barış Karadeniz tarafından önerinin okunmasına başlandı)

27.11.2018

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/11/2018 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç

Sakarya

Grup Başkan Vekili”

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben daha ayakta iken, sözümlü ifade ediyorum Başkan, siz orada tarafsızlığınızı korumak zorundasınız. Ben daha ayakta iken siz AKP’ye oylama yapıyorsunuz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Yani sen ayakta durursan oylama yapılmayacak mı?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Grup başkan vekili burada konuşma yapıp...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ayakta durduğün sürece?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Öyle değil, grup başkan vekili konuşurken oylama olmaz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Demokrasiyi siz bu hâle getirdiniz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, aranızda, kendi kendinize konuşmayın.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sıralarınıza da söyleyin Başkan.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Daha konuşuyoruz, oylamaya geçiyorsunuz Başkan, böyle olmaz ki! Tarafsızlığınızı koruyun lütfen.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

(Kâtip Üye Sinop Milletvekili Barış Karadeniz tarafından önerinin okunmasına devam edildi)

“Öneri:

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal ve arkadaşları tarafından 13 şeker fabrikasının özelleştirilmesi neticesinde kamunun uğradığı zararın, pancar üreticileri ve fabrikalarda çalışan işçilerin yaşadıkları mağduriyetlerin araştırılması amacıyla 27/11/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (579 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/11/2018 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.”

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere öneri sahibi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Burcu Köksal, Afyonkarahisar Milletvekili.

Buyurun Sayın Köksal. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikli olarak helikopter kazasında şehit olan askerlerimize Allah’tan rahmet; ailelerine, yakınlarına sabırlar diliyorum.

Evet, Cumhuriyet Dönemi’nde binbir emekle kurulan şeker fabrikalarını sattınız. Günlerce, haftalarca o fabrikaların önünde, bulduğumuz her yerde âdeta haykırdık, “Şeker vatandır, vatan satılmaz.” dedik ama dinlemediniz, sanki babanızın malı gibi 13 fabrikayı sattınız. Milletin, halkın çıkarını değil, Amerika’nın çıkarını düşündünüz çünkü Amerikan kökenli nişasta bazlı şeker lobisi, Türkiye’ye 2 milyar doların üzerinde katma değer sağlayan Türk şeker piyasasını ele geçirmek istiyordu. Bunun ilk

adımı olarak da Türkiye’de şeker üretimini denetleyen yer olan Şeker Kurumunu kendisine engel gördüğü için kapattırmak istiyordu ve sonunda amacına ulaştı, saraydan gelen talimatla 2017 yılı Aralık ayında Şeker Kurumunu kapattınız. Sıra şeker fabrikalarına gelmişti, onda da hiç tereddüt etmeden süratle karar verdiniz ve 13 şeker fabrikasını sattınız. Aslında “sattınız” kelimesi bile çok masum kalıyor, siz o şeker fabrikalarını resmen peşkeş çektiniz. 2011 yılında belirlenen satış bedelinin altındaki rakamlara gitti canım fabrikalar. Satış fiyatı arsa bedellerini, hatta fabrikadaki demirbaşları dahi karşılamıyordu. 13 fabrikadan dolayı kamunun uğradığı zarar 2 milyar 382 milyon lira.

4 fabrikada devir işleminin hâlâ gerçekleşmemiş olması, devralınan fabrikalarda bu fabrikaları satın alan şirketlerin üretim sürecinden bihaber olmaları, pancar alımlarının yirmi-yirmi beş gün geç başlaması, kantarların geç açılması, hatta bazı kantarların hiç açılmaması, nakliye sıkıntısı, fabrika önünde oluşan uzun kuyruklar, fabrikalarda muhatap bulamama; pancarda yüzde 30, yüzde 40'lara varan fire; iklimsel nedenlerle taahhüt ettikleri kotanın altında üretim yapan çiftçiye verilen cezalar pancar üreticisini canından bezdirdi. Kar yağacağı için “Pancarımı hiç sökmem tarladan, tarlada kalır.” diyen çiftçi çaresizce o pancarları söküp yol kenarlarına, buldukları boş arsalar, arazilere işte bu şekilde dökmekte. Bu fotoğraflar fotomontaj falan değil, bizzat iki gün önce ziyaret edip bizzat kendi elimle çektiğim seçim bölgem Afyonkarahisar’da pancar üreticilerinin yol kenarlarına, arsalar, arazilere, tarlalara söküp döktüğü pancarlar arkadaşlar.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Özel dökülmüştür onlar.

BURCU KÖKSAL (Devamla) - Bu insanlar mağdur olmuş durumda ve yine, oradan bir pancar getirdim size. Buyurun, bu pancar da çiftçinin kendi ürettiği, söktüğü, yol kenarına döktüğü pancar.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Şov yapma şov! Şov yapıyorsun şov!

BURCU KÖKSAL (Devamla) – “Bir işe yaramıyor Vekilim, götür Meclise de hiç olmazsa belki AKP’li vekiller fırına verip yer bu pancarı. Biz bu pancarı satamıyoruz, elimizde kaldı, inim inim iniyoruz.” diyor pancar üreticisi.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Sesiniz anlaşılmıyor, biraz daha bağırın(!)

BURCU KÖKSAL (Devamla) – Bakın, sadece pancar üreticisi mağdur olmadı. Dönemin Maliye Bakanı Naci Ağbal’ın 1 Mart 2018’de bir açıklaması vardı: “Bu fabrikalar satılsa bile bu fabrikalarda çalışan hiçbir işçi mağdur olmayacak, çalışma koşullarını koruyacağız.” demişti ama bugün geline nokta 11 bin şeker işçisi mağdur oldu, bine yakın şeker işçisi, taşeron işçi işten çıkartıldı; 800’ün üzerinde şeker işçisi emekli edildi, bazı şeker işçileri “on beş günlük görevlendirme” adı altında resmen sürgün edildi. Son olarak seçim bölgem Afyonkarahisar’da Afyon Şeker Fabrikasında çalışan 32 taşeron işçinin fabrikaya girişleri dahi engellendi, muhatap bulamıyorlar. TÜRKŞEKER diyor ki: “Doğuş Grubu senin muhatabın.” Doğuş Grubu diyor: “TÜRKŞEKER.” Bırakın işte çalışmayı tazminatlarını dahi alamıyorlar.

Siz ,aslında, bu şeker fabrikalarını satarak yine her zamanki gibi bu ülkeye ekonomik, sosyal ve tarımsal alanda büyük kayıplar yaşıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURCU KÖKSAL (Devamla) – Sayın Başkan, çok az bir süre talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Köksal.

BURCU KÖKSAL (Devamla) – Bilmediniz ki işçi bir babanın evine götürdüğü ekmekti şeker fabrikaları. Esnafın sıftahı, besicinin hayvanına yedirdiği yemdi şeker fabrikaları. Gençlerin umut kapısı, gelinlerin çeyizi şeker fabrikaları. Helal lokmaydı ve bu toprakların yerli ve millî değeri şeker fabrikaları. Bu fabrikalara sahip çıkmadınız, sattınız. Şeker fabrikalarına sahip çıkmadınız, hiç olmazsa Türkiye’ye sahip çıkın diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan “Türkiye’ye sahip çıkın.” diye konuşmasını noktaladı Sayın Hatip.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim, satışta değildir o.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Türkiye’ye on yedi yıldan beri gururla, onurla sahip çıkıyoruz ve daha çok sahip çıkacağız inşallah.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – “Türkiye’ye sahip çıkın.” bir satışta değildir efendim.

BAŞKAN – Bir dakika...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Satışmayı bahsetmiyor zaten.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Özkoç, dinleyelim Sayın Turan’ı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bu kürsüde farklı materyaller kullanılmasın diye beraber tüzükte bir madde geçirdik. Buna rağmen böyle yapılıyor olmasını kamuoyunun takdirine bırakıyorum, çok ciddiye almıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Cumhurbaşkanı kullandı Başkan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ancak, özelleştirme tüm dünyada uygulanan ekonomik bir modeldir. Türkiye’de de geçen dönem hep beraber -vekillerimizle beraber- şeker fabrikaları için daha ekonomik olması, çiftçimizin daha çok üretmesi amacıyla özelleştirme yasalara uygun olarak yapılmıştır ve birçok yerde de büyük verim alınmıştır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, bir meselenin yasalara uygun hâle getirilmiş olması, aslında o ülkenin menfaatine olup olmamasını sağlamıyor. Şeker fabrikaları... “Türkiye Cumhuriyeti’ne sahip çıkıyorum.” derken ve kürsüden az önce hatip “Biz bu cumhuriyete sahip çıkıyoruz.” derken bu cumhuriyetin değerlerine de sahip çıkmak gerekir; fabrikalarına sahip çıkmak gerekir; iş adamlarına, esnafına, öğretmenine sahip çıkmak gerekir. Bir ülkeye ancak böyle sahip çıkılır, değerleri satılarak sahip çıkılmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Özelleştirme haktır Sayın Başkan.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sahip çıkıyoruz, hepsine sahip çıkıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Grup Başkan Vekillerim.

Öneri üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına Samsun Milletvekili Bedri Yaşar.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin Meclis araştırması önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu araştırma önergesini de grubumuz adına desteklediğimizi daha şimdiden, peşinen kürsüden ifade ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Gıda sektörü, savunma sektörü kadar önemli, savunma sektörü kadar da stratejik bir sektördür. İnsan sağlığı açısından kaygı yaratan, onlarca zararı olan nişasta bazlı şeker üretiminin artırılması, şeker fabrikalarının kapatılmaması için başlı başına bir

nedendir.

Şeker fabrikalarının özelleştirilmesine ilişkin ilk olarak şunu söylemek istiyorum: Yerli üretime, gıda sektörüne de aynı önemi vermemiz gerekir. İlerleyen yıllarda inşallah bedelini acı bir şekilde ödemeyiz. SEKA'ları özelleştirdik, gazete basacak fabrikalarımız kalmadı, ha bire kâğıt ithal edip duruyoruz. İnşallah bu şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin sonunda da ithalata dayalı şekeri sağda solda arayıp durmayız.

Türkiye'de şeker sektörü, şeker pancarı tarımından başlayarak şekerin nihai tüketiciye ulaştığı hat üzerinde birçok kişi ve işletmenin geçim sağladığı büyük bir ekosistem özelliği göstermektedir. TÜRKŞEKER fabrikalarının yerel ekonomilere etkisi göz ardı edilmemelidir. Bu fabrikalar salt işletme olarak görülmemeli, birer bölgesel kalkınma projesi olarak görülmelidir. Son dönemde devletin sosyal politikalar kapsamında dağıttığı milyarlarca TL'lik kaynaklarla karşılaştırıldığında, üreten çiftçilerimizin tek üretim birimleri bu fabrikalar olan ilçelerimizin, illerimizin önemi daha da fazla ortaya çıkmaktadır. Şeker fabrikaları halka, üreticiye direkt dokunan işletmelerdir.

Bugün Elbistan'da pancarın yarısı karın altında kalmıştır. Yine aynı şekilde, özelleştirilen fabrikalarda işçilerin önemli bir kısmının işlerine son verilmiş, hâlâ işlerine dönememişlerdir. Yozgat Şeker Fabrikası önünde nakliyecilerin hangi şartlarda pancarı teslim etmeye çalıştığını hep beraber gördük. Yine aynı şekilde, bakın, son dönemde yapılan Çarşamba Şeker Fabrikası'nın önünde, milyonlarca lira harcıyıp yaptığımız Çarşamba Şeker Fabrikası'nın önünde 1 bekçi var. "Koskoca Çarşamba Ovası'nda, Bafra Ovası'nda şeker pancarı ekilsin." diye çiftçilerimiz her gün feryat ederken milyonlarca lira harcıyıp yaptığımız fabrikalar maalesef kapısında 1 kişinin nöbet tuttuğu fabrikalara döndü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Bizler diyoruz ki üreticiye dokunan, köylüye dokunan, çiftçiye dokunan hiçbir işletmenin özelleştirmesinin taraftarı değiliz. Bunu Et Balık Kurumunda gördük, bunu SEKA'da gördük, bunu TEKEL fabrikalarında gördük; arsalarından başka bir şey orta yerde kalmadı, arsaları değerlendirildi, işçiler sokağa bırakıldı. Dolayısıyla, inşallah vaktizamanı gelir, iktidara geldiğimiz zaman ilk yapacağımız iş bugün sattığınız şeker fabrikalarını, çiftçiye yakından ilgilendiren şeker fabrikalarını tekrar milletimize iade etmek olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan.

Buyurun Sayın Aycan. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Ben de bölgemde Elbistan Şeker Fabrikalarıyla birlikte yaşanan sıkıntıları gündeme getirmeye çalışıyorum.

Evet, şeker konusu millî bir konudur, hepimizi ilgilendiren bir konudur. Yaklaşık 250 bin aile şeker pancarı ekmektedir ve şeker üretiminde 25 bin kişi çalışmaktadır ve bu şeker üretiminin oluşturduğu katma değer 3 milyar dolardır. Bu kadar büyük ve hepimizi ilgilendiren bir konuda Milliyetçi Hareket Partisi baştan beri şeker fabrikalarının, kamu şeker fabrikalarının özelleştirilmesine karşıdır. Eğer ille de özelleştirilecekse bunun halka arz şeklinde yapılması ya da oradaki çalışanlara devredilmesi konusunda önerilerde bulunmuştur.

Bu konuda yaşanan sıkıntılar hepimizin sıkıntılarıdır ve geleceğimizi tehlike altına atmaktadır. Orada bir şey yapıldı, iyi bir şey yapıldı gibi gösterildi; nişasta bazlı şekerde kota yüzde 5'e indirildi fakat bu, sorunu çözmedi. Nişasta bazlı şeker, şeker yapımında kullanılmıyor, direkt gıdalara katılıyor, mısır şurubu şeklinde katılıyor ve bu yüzden de şeker üretilmeden şekerin yerini almaktadır. Bu, çok ciddi bir tehlikedir. Çünkü nişasta bazlı şeker ve buradan elde edilen -bunun kimyasal yapısı fruktozdur- fruktoz insan metabolizmasına uygun olmayan bir bileşiktir. Özellikle, karaciğere direkt girerek karaciğer yağlanması yapmaktadır ve obezite nedenidir çünkü aşırı şekilde yemeye sebep olmaktadır, insülini uyarmadığı için tokluk hissi vermemektedir ve bağımlılık yapmaktadır, beyinde nöronlar üzerine etki oluşturarak bağımlılık yapmaktadır. Adını vermeyeceğim birtakım içeceklerle bağımlılık da buradan kaynaklanmaktadır ve bu içecekleri aşırı şekilde tüketmenin de sebebi budur. Onun için, bu tehlikeli bir gidişattır. Şeker pancarının yerini nişasta bazlı şeker almaktadır, buna engel olmak gerekir.

Aynı zamanda, şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle birlikte işçiler mağdur olmuştur. Özellikle, burada çalışan mevsimlik işçiler mağdur olmuştur. Şeker pancarı alınmamıştır, tarlada kalmıştır, üzerine kar yağmış ve içerikleri, şeker içerikleri düşmüştür. Bu da millî ekonomiye çok büyük bir darbedir. Bu gidişata dur demek gerektiğini, bununla ilgili kararın tabii ki alınmasını, özellikle Sanayi Bakanlığı tarafından alınmasını öneriyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEFER AYCAN (Devamla) – Ama buradaki işçilerin ve çiftçilerin mağdur edilmemesini diliyorum.

Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneri üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü.

Buyurun Sayın Kemalbay Pekgözegü. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, biraz önceki tartışmada grup başkan vekilimize söz vermemenizi son derece antidemokratik buluyorum. Buna hakkınız yok, burası halkın kürsüsü, herkes kendi düşüncesini burada ifade etmeli diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Hatip, bir dakika...

Grup başkan vekiliniz söz istemedi, arkadaşınıza söz istedi, satışmadan dolayı istedi. 69'a göre satışmanın tarifi var, onu belirttim.

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, burada, biraz önce, yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı demagoji yapılarak tarif edildi. Karar açıktır arkadaşlar, AIHM kararının gereği derhâl yapılmalıdır, eveleyip gevelemeyin ve AIHM'in kararını hayata geçirin diye burada size hatırlatmak istiyorum.

Yine, Sevgili Leyla Güven'in -ki bu Parlamentonun değerli bir üyesidir- açlık grevi 20'nci günündedir. Süresiz bir açlık grevi, dönüşsüz bir açlık grevi yapıyor, barış ve demokrasi için sesini yükseltiyor; bu Parlamento bu sese cevap vermelidir diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, AKP, kapitalizmin hizmetkârıdır; emeğin ise, çiftçinin ise düşmanıdır. Bu özelleştirmelerin kapitalizmin derdine derman olsun diye ortaya çıktığı biliniyor; kapitalizmin krizinin bütün dünyada karşılığı neoliberalizm, sosyal devlete saldırmak ve özelleştirmelerdir ve şeker fabrikalarıyla ilgili olan bu politika da bunun bir parçasıdır.

Bakın, bütün fabrikalarının özelleştirilmesi bütün üreticilerini işsiz bırakmıştır, yerli üreticiler, emekçiler açlığa mahkûm edilmiştir. Tütün pazarı kartellere peşkeş çekilmiştir.

Yine, SEK özelleştirildi, Türkiye'de et ve süt üretimi çöktü, ithal ete mahkûm olundu biliyorsunuz ve şarbon hastalığı

toplumu tehdit eder hâle geldi. Marketlerde sütün fiyatı 6 lira oldu. SEK'in Yenibosna'daki eski merkezinin yerinde ise şimdi bir AVM var.

Arkadaşlar, aynı senaryo şimdi de gerçekleşiyor. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesi Cargill'e kıyak geçmektir değerli arkadaşlar, yandaş müteahhitlere kıyak geçmektir.

Yine, Bor Şeker Fabrikası bir inşaat şirketine peşkeş çekilmiştir ve biliyor musunuz bu inşaat şirketinin bir ortağının düğününde şahit kimdir: Cumhurbaşkanıdır. Değerli arkadaşlar, bu bir tesadüf değildir.

Özelleştirmeler asla kabul edilemez. Özelleştirme, güvencesizlik getirir, işsizlik getirir, çiftçiye yoksulluk getirir, köylüye yoksulluk getirir; sermayeye, uluslararası tekelere ise kâr getirir ve bu, AKP'nin politikalarının bir sonucudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN – Bir dakika veriyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) - Aynı zamanda nişasta bazlı şeker üreticilerinin ağzına bir parmak bal çalınıyor arkadaşlar. Nişasta bazlı şekerin halk sağlığını tehdit ettiğini hepimiz biliyoruz fakat bu umursanmıyor. Özelleştirmelerden elde edilen gelirin en az 4 katı, şeker hastalığının tedavisine harcanıyor. Nişasta bazlı şekerin kullanımındaki yaygınlık obeziteyi ve şeker hastalıklarını patlatıyor; öte taraftan köylüyü, işçiyi, çiftçiye fakirleştiriyor, işsiz bırakıyor, güvencesizleştiriyor. Bu nedenle özelleştirmelerin karşısında olmalıyız diyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, konuşmacı, "AK PARTİ kapitalizmin mimarıdır." gibi bir ifade kullandı.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yalan mı?

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) - Mimarıdır değil, hizmetkârı.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) - Bunun teknik ve felsefi yaklaşımına girmeyeceğim, AK PARTİ'nin on yedi yıllık olmasına, kapitalizmin bilmem kaç yüzyıllık olmasına girmeyeceğim. AK PARTİ'yi millet kurmuştur, AK PARTİ'nin ta kendisidir Sayın Başkan.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Öneri üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kurtulan.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Az önce hatibimiz biraz önceki tutumunuza dair eleştiri yaparken ya da antidemokratik olduğunu söylerken yine savundunuz. Ben şunu söyleyeyim, "Tutanaklara geçsin." diyor ya herkes, ben de onun için söylüyorum: Ben antidemokratik bulduğumu, hiçbir grup başkan vekiline bunu yapamayacağınızı çok iyi biliyorum. Bunun doğru olmadığını, kabul etmeyeceğimi bir kadın olarak da söylüyorum. Ben daha sözümü bitirmeden, daha ayaktayken, daha cümlemi tamamlamadan siz oylamaya geçtiniz; ben bunu antidemokratik bulduğumu, kabul etmeyeceğimi size belirtmek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Siz, 69'a göre satışmadan söz istediniz, satışma olmadığını ifade ettim ben.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Her neyse Başkan; Sayın Başkan, her neyse. Ben bir Grup Başkan Vekiliysem bunu kabul etmek durumundasınız, ben daha sözümü tamamlamadan oylamaya geçmeniz doğru olmamıştır. Bunu kabul etmeniz lazım. Bu, antidemokratiktir.

BAŞKAN – O zaman hiç oylamaya geçemeyiz Sayın Kurtulan. Her zaman her oylamaya geçişimizde mutlaka konuşan arkadaşlarımız oluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Grup Başkan Vekili...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hayır, öyle değil, hiçbirine bunu yapmazsınız.

BAŞKAN – Grup başkan vekillerinden de oluyor zaman zaman.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, bunu hiçbirine yapmazsınız, hiçbir erkeğe burada bunu, bu durumu yapmazsınız.

BAŞKAN – Onu bilemiyorum, tabii, çok geniş konuşuyorsunuz, geniş zaman kipiyle; ona cevap veremem, gelecekte ne olacağını bilemiyorum, siz de bilemezsiniz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ayrımcılık yaptınız.

FATMA KURTULAN (Mersin) – HDP'ye yaparsınız, kadına yaparsınız. Bu antidemokratik uygulamayı ancak bu gruba yapabilirsiniz, başka hiçbir gruba bunu yapamazsınız.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kırşehir Milletvekili Mustafa Kendirli...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yine aynı şeyi yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kendirli. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Adil olun lütfen adil, burası adalet makamı.

BAŞKAN – Sayın Bülbül, anlamadım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Halkın Meclisi burası.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Adaleti dağıtma makamı orası; konuşmayı, Meclisi organize etmenin adalet makamı.

BAŞKAN – Bir de şöyle bir İç Tüzük yapmışlar, buna göre yapıyoruz bunu.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Ne güzel, ne güzel!

BAŞKAN – Serbest kürsü yok burada.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kahve değil tabii! (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kendirli.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarımız...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sen orada konuşma, göreviniz o mudur sizin?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Konuşma be!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ya, konuşma sen de!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Nasıl grup başkan vekili? Oturun ya!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bu nasıl bir şey ya!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Herkes haddini bilsin!

HÜDA KAYA (İstanbul) – O nasıl saygısız bir bakış, o nasıl bir saygısız konuşma, o ne biçim bir bakış ya!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Herkes haddini bilecek!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hiç milletvekiline yakışıyor mu!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Haddini bil!

BAŞKAN – Arkadaşlar...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bir kadına böyle hareket edemezsin! Saygısız!

BAŞKAN – Bir hatibe söz verdim galiba, bu kadar çok kişiye söz verdiğimi hatırlamıyorum. Lütfen Sayın Kendirli...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bir milletvekili bir grup başkan vekiline, bir kadına o hareketi yapamaz.

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen...

MUSTAFA KENDİRLİ (Devamla) – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; öncelikle...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ya, kadın-erkek fark etmez, herkes haddini bilmek durumunda!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Böyle bir ayrımcılık yok, milletvekili milletvekilidir; haddini bilecek herkes!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Çok basitsin, basitsin. Haddini bil!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sizin grubunuzun hatibi konuşuyor, lütfen...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Kahvede değilsin, burası kahve değil!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Saygısız! Bakışlarına bak, mimiklerine bak.

BAŞKAN – Sayın Kendirli, devam edin siz.

MUSTAFA KENDİRLİ (Devamla) – Öncelikle, İstanbul'da yaşanan elim helikopter kazası sonucunda hayatını kaybeden askerlerimize başsağlığı diliyorum, yakınlarına ve milletimize sabırlar diliyorum.

CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle, hepinizi saygı, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Tabii, ülkemizin şeker üretiminin yüzde 58'i 25 fabrikasıyla TÜRKŞEKER tarafından karşılanmakta iken 2018 yılında gerçekleştirilen ihaleler sonrasında içinde Kırşehir Şeker Fabrikasının da bulunduğu 13'ünün özelleştirilmesi tamamlanmış durumda; üretimin yüzde 24'ü TÜRKŞEKER tarafından karşılanmaya devam edecektir. TÜRKŞEKER, ülkemizde şeker endüstrisinin hâlen en önemli oyuncularından biridir. TÜRKŞEKER, uzun süredir birçok farklı nedenlerle arzu edilen performansı gösterememiş olup ülke ekonomisine çok daha büyük katkılar sağlaması amacıyla özelleştirme çalışmaları hızlandırılmıştır. Böylelikle, ilave istihdam, üretim, vergi, gelir, yeni yatırımlar, yöresel sanayi kuruluşu olarak ekonomik ve sosyal hayata katkı gibi birçok açıdan özelleştirmenin, hem genel olarak ülkemiz hem de özelde fabrikaların bulunduğu yörelerde daha fazla katkıyı sağlaması hedeflenmiştir. TÜRKŞEKER bünyesinde kalacak 12 fabrikayla, daha etkin, verimli ve dinamik şekilde şeker sektörünün önemli bir oyuncusu olarak sektörde varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Kıymetli milletvekilleri, özelleştirme sürecinde TÜRKŞEKER, 2000 yılında özelleştirme kapsamına, 2008 yılında ise özelleştirme programına alınarak bu tarihten itibaren özelleştirme çalışmalarına başlanılmıştır. Daha önce portföy grupları hâlinde özelleştirme stratejisi benimsenmiş ve bu kapsamda özelleştirme ihaleleri yapılmış ancak bu süreçler tamamlanmamıştır. Bu itibarla, pancar çiftçisi ile çalışanların mağduriyetlerine yol açmayacak ve sektörün gelecekte rekabetçi bir şekilde sürdürülebilir olması için özelleştirmeler yapılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kendirli, bir dakikada tamamlayalım lütfen.

MUSTAFA KENDİRLİ (Devamla) – Ben, hızlıca Kırşehir Şeker Fabrikamızdan bahsederek konuşmamı tamamlamak istiyorum.

Kırşehir Şeker Fabrikamızın 330 milyon TL bedelle özelleştirmesi yapıldı, günlük kapasitesi 3.800 tondan 4.200 tona kadar -elhamdulillah- yükseldi ve şehrimizde yapılan özelleştirme neticesinde, aşağı yukarı 500 çalışmamızdan bir kişi dahi mağdur edilip işten çıkarılmadı. Kendi istekleriyle kurum değişikliği yapmak isteyen kardeşlerimiz kurum değişikliklerini yaptılar, emeklilik talebi olan kardeşlerimiz de emekliye sevk edildiler.

Kıymetli milletvekilleri, daha önceki süreçte sahada bekleyen pancardan dolayı şeker üretiminde kalitemiz çok düşüktü ama -elhamdulillah- fabrikanın özelleştikten sonra veriminin artmasıyla şeker kalitemiz de yükseldi ve artık, Kırşehir Şeker Fabrikasında üretilen şeker uluslararası pazarlarda inşallah bundan sonraki süreçte alıcı bulacaktır diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KENDİRLİ (Devamla) – Özelleştirmeyle inşallah bundan sonraki süreçte Türkiye'de şeker daha kaliteli üretim noktasına gelecek.

Saygılar sunuyorum, iyi günler diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

Komisyonlarda boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

VIII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda boş bulunan 1 üyelik için Kahramanmaraş Milletvekili Habibe Öçal aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan 1 üyelik için Kütahya Milletvekili Ceyda Çetin Erenler aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.06

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.28

BAŞKAN: Başkan Vekili Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Değerli arkadaşlar, alınan karar gereğince gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına

geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve 6 Milletvekilinin Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Çevre Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve 6 Milletvekilinin Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1285) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 15) (*)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

22/11/2018 tarihli 21'inci Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmış olup maddelerine geçilmesinin oylaması işleminde kalınmıştır. (Uğultular)

Arkadaşlar, ben metni okuyamıyorum gürültüden. Lütfen sessiz olur musunuz. Dışarıda konuşabilirsiniz isterseniz.

Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm, 8'inci maddeye bağlı ek madde 11, ek madde 12 ve ek madde 13 ile 17'nci maddeye bağlı geçici madde 17 ve geçici madde 18 dâhil 1 ila 17'nci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz talepleri var.

İYİ PARTİ Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun Sayın Ergun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, helikopter kazasında şehit olan askerlerimize rahmet, kederli ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Teklifi genel itibarıyla destekliyoruz. Bununla birlikte, çevre meseleleriyle ilgili görüşlerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bizim medeniyetimiz ve kültürümüz çevre konusunda bir şuur medeniyetidir. Hem kültürümüz hem de inancımız açısından bu böyledir. İnancımızda da çevrenin, suların, havanın temizliği, ağaç sevgisi ve benzeri hususlarda burada tek tek açıklayamayacağımız kadar çok ayetikerime ve hadisîşerif vardır.

İnancımıza göre, yeryüzü ve gökyüzü ile ikisinin arasındaki her şey Allah'a aittir yani inancımıza göre çevre Allah'ın eseridir. Onu korumak, Allah'ın eserini korumaktır. Buradan hareketle diyebiliriz ki: Çevrenin korunması, Allah'ın yarattığı bir emanet olarak bizim sorumluluğumuza verilmiştir.

Hazreti Peygamber'in birçok hadisinde de çevrenin önemi vurgulanmıştır. Peygamberimiz'in, başta ağaçların, bitkilerin, kuşların, hayvanların, toprağın, havanın ve suyun kendi hakları olduğunu, tahrip edilmemesini, aşırı kullanılmamasını ve suistimal edilmemesini öğütleyen çok sayıda hadisîşerifi vardır. Bu hadislerden birisi şöyledir: "Yarın kıyametin kopacağını bilseniz bile bir ağaç diki." Bugün nefislerimizi bu hadis doğrultusunda sorgulamamız gerekiyor. Biz yeşile, doğaya, ağaca bu kadar ehemmiyet veren bir peygamberin ümmetiyiz. İşte, medeniyetimizin çevre ahlakının ve şuurunun temeli bu inanç ve bu anlayıştır.

Biz "Yaş kesen baş keser." ve "Ormanlarımdan bir dal kesenin kolunu keserim." düsturunu iman hâline getiren ecdadın ahfadıyız. Cami önünde, ev avlusunda, dam başında, mezarlıklarda veya dağ başlarında, su içsinler diye kuşlar veya hayvanlar için suluk yapan, evinin temelini attığı anda avlusuna ağacını diken, eviyle birlikte kuş evlerini de inşa eden bir kültürden geliyoruz. Medeniyetimizde ve tarihimizde doğaya duyulan saygıyla ilgili anlatılacak çok sayıda hikâye, verilecek çok sayıda örnek vardır. Mesela, Atatürk'le ilgili, hepimizin bildiği bir yürüyen köşk örneği vardır. Buna göre, köşkün yanındaki çınar ağacının dalları köşkün camlarını kırarak kadar duvarlara baskı yaptığı için çınarın dallarının kesilmesi gündeme gelmiştir. Atatürk konudan haberdar olmuş ve ağacı kesmek yerine köşkü kaydırtmıştır. Peki, bugün böyle miyiz? Cami avlusundaki kuş suluklarını betonla dolduran belediyeler hangi medeniyetin temsilcileridir? Hayvanlara işkence eden, onlara her türlü katliamı ve kötülüğü yapan nesil hangi kültürde yetişmiştir? "Yaş kesen baş keser." anlayışından yazlık saray için 50 bin ağaç kesen anlayışa ne tez evrildik ve bu yeni zihniyet hangi medeniyeti temsil etmektedir? Mesela, zeytin, zeytin ağacı, kitabımızda üzerine ant içilen bir kumettir. Zeytinden 5 surede, 6 ayette bahsedilmektedir. Zeytin sadece bizim inancımızda ve kültürümüzde değil, bütün inanç ve kültürlerde de mübarek bir nimet ve "ölümsüzlük ağacı" olarak algılanır. Mesela, Homeros'un İlyada Destanı'nda zeytinle ilgili olarak şöyle bir bölüm vardır. Olay, Homeros'un dinlenmek için zeytin ağacına yaslanması sırasında cereyan eder ve zeytin ağacı Homeros'un kulağına şöyle fısıldar: "Ben hem herkese aitim hem hiç kimseye ait değilim, senden önce de buradaydım, senden sonra da burada olacağım." Tekrar ediyorum: "Ben hem herkese aitim hem hiç kimseye ait değilim, senden önce de buradaydım, senden sonra da burada olacağım." Bu tirat, aslında bir çevre felsefesidir. Çevreye ait hiçbir şey bize ait değildir. Biz nöbetçi, emanetçiler ve görevimiz çevreyi aldığımız gibi bir sonraki nesle devretmektir. Bütün inançlar ve kültürler zeytine bu şekilde yaklaşırken zeytinlikleri kesip yok edecek maden aramayla ilgili kanuni düzenleme gayretleri neyi ve kimi temsil etmektedir? Bilmemiz gereken şudur: Bizler çevrenin, doğanın ve doğal yaşamın sahibi değiliz. Hepimiz doğanın, doğal varlıkların emanetçisi konumundayken el birliğiyle emanete ihanet ediyoruz, bu anlayışı ve doğal güzelliklerimizi gelecek nesillere aktarmak yerine onlara büyük sorunlar bırakıyoruz, çocuklarımıza yaşanılmaz bir çevre bıraktığımızı görmüyoruz.

Değerli milletvekilleri, kabul etmememiz gerekir ki bugün topraklarımız, ormanlarımız, derelerimiz, göllerimiz, nehirlerimiz ve denizlerimiz ölüyor, biz öldürüyoruz. İnancımız ve kültürümüz gereği sadece emanetçi ve korumakla yükümlüysen biz doğaya düşmanca, vahşice davranıyor ve onu yok edip öldürüyoruz. Bu hususta Türk edebiyatının büyük edibi Yaşar Kemal şöyle demektedir: "En büyük vatanseverlik toprağını korumaktır, sevmektir. Vatan kurtarılabılır ama ölmüş bir toprak diriltilemez." Bu bakımdan, öldürdüğümüz, yok ettiğimiz birçok doğal varlığı tekrar diriltmeyeceğimiz hususunu bir an olsun aklımızdan çıkarmamamız gerekiyor.

Ülkemizdeki kuş türleri yok oluyor. Nice hayvanın nesli tükendi ya da tükeniyor. Türkülerimize damga vuran telli turna yok olmak üzere. Denizlerimizde de balık çeşitliliği bitiyor. Ulu doğan, bozkır kartalı, Akdeniz foku, alageyik, Anadolu leoparı, Apollo kelebeği gibi coğrafyamıza renk veren, can veren bir sürü hayvan türünü yok ettik ve yok etmeye de devam ediyoruz. Çevreye ve doğaya başkımız siyasetüstü bir anlayışla şekillenmelidir. Çünkü topraklarımız, denizlerimiz, ormanlarımız hepimizindir hatta sadece bizim değil, bütün canlıların, insanlığın ortak malıdır. Ancak bu anlayışla doğayı kurtarabilir ve çocuklarımıza yaşanabilir bir vatan bırakabiliriz, bırakmalıyız da.

Değerli milletvekilleri, hesaplamalara göre, 2030 yılında 100 milyonluk nüfusla su fakiri bir ülke olacağız. Sadece yağışlar azalacağından dolayı değil, su kaynaklarımızı kötü kullandığımız için bu, böyle olacak. Mesela çok sayıda gölümüz

(*) 15 S. Sayılı Basmayazı 21/11/2018 tarihli 20'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

kurudu, eskiden var olan birçok göl bugün yok, çok sayıda göl ise kuruma, yok olma tehdidiyle karşı karşıyadır. Çevre sorunlarımızın en büyüğü çevre kirliliğidir, en fazla kirlilik ise sularımızdadır. Ege'de, Marmara'da ve İç Anadolu'daki dere ve göllerin tamamı kirlenmiş durumdadır. Bu dere ve göller, birinci sınıf temiz yüzey suyu olma vasfını yitirmiş durumdadırlar. Büyük Menderes, Küçük Menderes, Gediz, Kızılırmak, Sakarya, Bakırçay ve Susurluk Nehirleri açık birer kanalizasyona dönmüş durumdadır. Çevre Mühendisleri Odasına göre, yüzey sularımızın yüzde 80'i kirlenmiş durumdadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde evsel ve kentsel atık suların yeniden kullanım oranı yüzde 1'in altındadır. Yani bu suların yüzde 99'unu dönüştüremiyoruz çünkü atık su arıtma tesislerimizin sayısı az ve olanlar da verimsiz çalışıyor. Arıtma tesisi yetersizliğiyle denizlerimizi, topraklarımızı ve yer altı sularımızı kirlatıyoruz. Aktif organize sanayi bölgelerinin yarısından fazlasının atık su arıtma tesisi yok. Ergene Nehri'ni tamamen kaybettik, nehirden bugün tamamen zehir akıyor desek yerridir çünkü 2.600 tesis, atıklarını arıtmadan bu nehre boşaltıyor.

İçme suyu arıtma tesislerimiz de kötü durumdadır. Bugün musluktan su içen kimse kalmadı desek yerridir.

Teklifteki poşetlerden bedel alınması, konuya önem vermek açısından iyi niyetli bir yaklaşımdır fakat yetersizdir. Tek kullanımlık poşetlerin üretimini de kısıtlamamız gerekmektedir. Ayrıca, doğada daha kolay çözünen ve bezden yapılan torba veya file gibi ürünlerin üretilmesini ve kullanılmasını teşvik etmemiz gerekmektedir.

Günümüzün en büyük küresel tehdidi olan iklim değişikliği konusunda Paris Anlaşması'nı imzaladık fakat henüz yüce Meclisimize getirmedik. Paris Anlaşması'nı Meclisimizden geçirmemiz gerekmektedir. Bu, milletimizin insanlığa karşı bir sorumluluğudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ergun, bir dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

METİN ERGUN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1.500 kilometre kıyısı olan Muğla, deniz kirliliğinin en çok etkilendiği illerimizden biridir. Muğla'nın koyları ve sahilleri teknelerin ve gemilerin sintine ve yakıt atıklarıyla kirlenmeye başlamıştır. Bu teklif meseleye çeşitli cezai yaptırımlar getiriyor ama bu cezalar caydırıcı değildir. Arzumuz şudur: Denizlerimizi kirletenlere caydırıcı yaptırımlar koyalım ki kimse denizlerimizi kirlatmeye cesaret edemesin.

Şüphe yok ki çevre meselesine hukuki çözümler gerekiyor fakat sadece hukuki çözümler yetmez; bu, her şeyden önce, bir bilinç ve eğitim meselesidir. Öncelikle kendimizden başlayarak ilkokuldan itibaren çocuklarımızı çevre ve doğa bilinciyle ilgili yoğun bir eğitime tabi tutmamız ve onların bu bilinçle, bu anlayışla yetişmesini sağlamamız gerekmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu.

Buyurun Sayın Kalyoncu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HASAN KALYONCU (İzmir) – Zaman zaman ülkemizde çeşitli bakanlıklar arasında birleşmeler ve ayrışmalar yaşanmakta, bunu hepimiz biliyoruz.

Daha önce Çevre ve Orman Bakanlığı iken meydana gelen ayrışmadan sonra Çevre ve Orman Bakanlığı birbirinden ayrılmış fakat bazı genel müdürlükler ve yetki karmaşası ortaya çıkmıştır. Bu yetki karmaşaları şu anda hâlâ devam etmekte ve bu da ülkemiz açısından sorun oluşturma durumuna girmiştir. Birkaç örnekle durumu açıklamak gerekirse Tarım ve Orman Bakanlığı herhangi bir alanda millî park oluşturma çalışmalarını yapıp millî park oluşturma kararı aldıktan sonra, millî park olup olmamasında en son kararı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı vermektedir. Sulama, içme suyu, su kaynaklarının korunması, arıtım tesislerinin kurulmasıyla ilgili altyapı hizmetleri de tamamen Tarım ve Orman Bakanlığında denetimi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılmaktadır yani bütün altyapıyı hazırlayan bakanlık denetimde yok durumunda. Ayrıca, bu denetimler planlı şekilde yıllık olarak veya şikâyetle bağlı gündeme gelerek yapılmaktadır.

Koruma ve İzleme Dairesi Başkanlığının görevleri arasında yer alan alıcı ortamların kirlenmesi ve korunmasıyla ilgili usul ve esasların belirlenmesi konusu ile Su Yönetimi Genel Müdürlüğü Su Kalitesi, İzleme ve Su Bilgi Sistemi Daire Başkanlıkları sular yönünden çalışmaktadır.

Kara ve su ürünleri avcılığıyla ilgili konular ise direkt olarak Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü ile Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü içerisinde tekrar konu edilerek ele alınmaktadır.

Ayrıca, atık sularla ilgili deşarj standartları yine Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenirken Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından denetlenmektedir.

Bunların yanı sıra, hava ve toprak kirliliği konularında yetkili kurum Çevre Bakanlığı iken oluşturdukları etkiler açısından Tarım Bakanlığı olumsuz yönde etkilenebilir. Bölgede sorunlar direkt Tarım ve Orman Bakanlığı üzerine gelmektedir. Çiftçilerimiz, bölge sakinleri veya vatandaşlarımız direkt olarak Tarım ve Orman Bakanlığına şikâyetleri iletmektedirler. Yapılan bu tesislerin tamamı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izin ve kontrolüne tabi iken olumsuz etkileri Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından göğüslenmeye çalışılmaktadır.

Ayrıca, çevreyi kirleten kurumların kirlatıcı değerleri ve boyutları göz önünde bulundurularak cezalar kesilmemekte ve adaletsiz bir durum ortaya çıkmaktadır. İşletmelerin Çevre Kanunu'ndan kaynaklı yükümlülüklerini yerine getirme zorunluluğu, özellikle, fabrikalarda hava, su ve toprak emisyonlarının yönetmelikte belirtilen sınır değerlere getirilmesi, çevre izni alması zorunlu olup bu zorunluluğa karşı işletmelere çevre cezası yazılıp idari yaptırım uygulanmaktadır. Cezaların meblağlarının büyüklüğü işletmelere kuruluş aşamasında mali açıdan külfet oluşturmaktadır. Bu sebeple, gerek çevresel yükümlülüklerini yerine getirmek, çevrenin kirlenmesini önlemek ve gerekse sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirebilmek için kuruluş aşamasında çevre cezası yazmak yerine, sigorta primi indirimi veya teşvik sağlarken çevresel yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğine bakmak hem şirketleri ceza karşısında maddi külfetten kurtaracak hem de çevrenin kirlenmemesi için gerekli önleyici tedbirleri alarak firmalara otokontrol sağlayacaktır.

Denetimlerin sürekli ve ihtiyaca göre yapılacağı bir sistem oluşturulmalıdır. Bugün ülkemizde çoğu belediyenin atık su arıtma tesisi tam manasıyla çalışmamaktadır, bir kısmında atık su arıtma tesisi bulunmamakta ve evsel atık suları direkt olarak alıcı ortamlara bırakmak suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet vermektedir.

Değerli milletvekilleri, yakın gelecekte ülkemizde su problemi yaşanacak olmasına rağmen ülkemizde geçerli olan bir su kanunu yoktur, aynı zamanda geleceğe dönük bir planlama da söz konusu değildir. Ülkemiz, bitki ve hayvan endemik türleri bakımından oldukça zengindir fakat su miktarında azalmalar ve kurumalar devam ederken bu türlerin birçoğu yok olmakta ve ülkemizdeki genetik miras kaybolmaktadır. İklim değişiklikleri doğal bitki ve hayvan türlerini ve dağılımlarını olumsuz yönde etkileyerek ve devamında, endemik türlerin yaşadığı mikroklimaların da yok olmasına sebep olacaktır. Bu endemik türler arasında tıbbi ve aromatik bitkiler de yer almaktadır. Bir an önce iklim değişikliği senaryolarına göre önlemler geliştirilmeli ve bu organizmaların korunma yolları ortaya konulmalı ve önlemler paketi oluşturulmalıdır, tarım alanlarında yapılaşmanın önüne

geçilmeli ve iklim değişikliği senaryolarına göre planlanmalıdır. Ayrıca, bugünkü tarım ürünü desenleri ortaya konulmalı ve geleceğe yönelik ürün deseni planlaması da yapılmalıdır.

İklim değişikliği tüm bölgelerde düzensiz yağışlarla kendini göstermeye başlamıştır. Düzensiz yağışlar sağanak şeklinde geldiğinden çeşitli felaketlere sebep olmasının yanında, yeryüzüne inen suyun da tutulmadığı anlamına gelmektedir. Avrupa'da ve dünyada çoğu ülkede su kanunu mevcut olup yer altı barajları veya yer altı su havzaları oluşturulmuştur. Ülkemizde bu iki konuda da oldukça az sayıda çalışma ve girişim mevcut olup gelecekte böyle problemler oluşturacağı açıktır çünkü ülkemizde suyla ilgili birçok bakanlık mevcut olup aralarında koordinasyon oldukça zayıftır. Ülkemizde sular hakkında kanun 1926 yılında yayımlanmıştır, daha sonra 1956'da bir düzenlemeye gidilmiştir. Bugün, sularla ilgili temel kanun durumunda olan bu kanun varken bakanlıklar içerisinde kanun ve KHK'yle çeşitli düzenlemeler yapılmıştır fakat bu kanun, KHK ve yönetmeliklerde hâlen görevler ve kurallar yönünden çakışmalar mevcuttur. Tüm bu aksaklıkların giderilebilmesi ve su yönetiminin planlanmasının sağlanabilmesi için suyun yönetiminin tek bir birimden yapılması gerekmektedir. Bu iş için kurulan Su Enstitüsü bu amaca hizmet edememekte ve su yönetimine ekstra yük getirmektedir. Kuruluş amacına baktığınız zaman, bakanlıkların birbiriyle koordinasyonunu sağlayacak şekilde planlanmış ve su yönetimi üzerinde üst kurum olarak planlaması yapılmış fakat daha sonra, yaptığı çalışmalarda bu görevi yerine getirememiştir.

Millî bir su politikası oluşturamazsak gelecek yıllarda ülkede büyük problemlerle karşı karşıya kalacağız. Şimdi, ülkemizdeki nehirlerde bir kısım kirlilik olmasına rağmen bu kirlilikle ilgili 25 havzada ilgili kurumların yaptığı çalışmalar mevcut olup havzaların tamamında havza planlamaları yapılmıştır. Fakat alınacak önlemler ve bu alınan önlemlerin devamında işlerin nasıl yürüdüğü konusunda da kontrol gereklidir. Bu alınan ve yapılan önlem ve koruma planlarının gidişatı sıkı bir şekilde takip edilmelidir.

Millî bir su politikası oluşturulabilmesi, çevre ve doğa konusunda daha sorumlu ve hassas olunması dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul.

Buyurun Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; (2/1285) esas numaralı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine grubum adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu ve Genel Kurulun sevgili emekçilerini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, AKP'nin çevre politikası doğayı talan etmiş durumda. HES'ler nedeniyle dereler ya kurumuş ya da can çekişir hâle gelmiştir. Ormanlar tahrip edilmekte ve ranta açılmaktadır. Tarım alanları yok edilmekte ve doğanın kapitalizmin kısılcasına sokulması, doğanın daha fazla ve daha hızlı yitirilmesine neden olmaktadır.

Bakınız, bizim tespit ettiğimiz kadarıyla yine AKP hükümetleri zamanında üzerinde en fazla değişiklik yapılan kanun ve yönetmelikler çevreyle ilgili kanun ve yönetmeliklerdir. AKP hükümetleri bir yandan ulusal ve uluslararası koruma sözleşmeleri kapsamında başta iklim, orman, deniz ve sulak alanların korunması gibi birçok alanda stratejik belgeleri oluşturmaya karşın başta enerji ve inşaat sektörlerine dair politikalarında bütün bu strateji belgelerini rafa kaldıran bir yaklaşım içerisinde. Çevrenin, doğanın korunma ve kullanma ilişkisinde AKP hükümetleri "koruma" ilkelerine karşı her zaman ve her durumda "kullanma" ilkesini esas almaktadır.

Bunun yanı sıra son yıllarda plansız ve çarpık kentleşme, sanayileşme, turizm ve ulaştırma, kıyıların hızla yapılaşması gibi sebeplerle doğaya ciddi zararlar verilmiştir.

Öte yandan, AKP, neoliberal politikasıyla, ekolojiye, "Ben nasıl kâr ederim." diyen şirketler gibi bakmaktadır. Bir yandan riskli yapı ilan edilen yapıların yıkıldığı, diğer yandan yeni riskli yapıların üretiminin sürdürüldüğü, afet riski gerekçe gösterilerek tüm kentlerimizin bir rant aktarım alanı hâline dönüştürüldüğü bir gerçekliktir. Eğer her şeye maliyet gözüyle bakıyorsanız bütün bu iklim krizlerinden canlı türlerinin yok olmasına, doğal afetler, hastalıklar, salgınlardan ve açlığa kadar bir sürü sorun yaratmış olursunuz.

Son yıllarda, su havzalarının kullanıma, yerleşime, sanayiye ve turizme açıldığını görüyoruz. Bunun sonucunda, su havzaları, toprağı ile dereleri, gölleri, yer altı suyuyla giderek kirlenmektedir. Önümüzdeki yıllarda su krizi yaşanacağı açıkça ortadayken diğer taraftan mevcut su alanları enerji projelerinin kullanımına açılmaktadır. Nedenler üzerinde durulmadan sonuçlarla baş edilebileceği sanılıyor.

Değerli milletvekilleri, (2/1285) esas numaralı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle bir kez daha çevreyle ilgili 3 temel kanunda değişiklikler yapılmak istenmektedir. Çevre Kanunu açısından Sıfır Atık Projesi'ne entegrasyon, depozito, plastik poşet uygulamasının kalması, ceza artışları gibi temel düzenlemeler getirilmek istenmektedir.

"Kamu kurum ve kuruluşlarınca inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin hizmet alımı yapılmış ise inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet Kamu kurum ve kuruluşu adına danışman firmanın mimar ve mühendislerince üstlenilebilir." denilmektedir. "Danışman firma"yla kastedilen kimdir, müteahhit firma mıdır yoksa başka bir şey midir? Bu konuda çok ciddi belirsizlikler bulunmaktadır.

Diğer bir yandan kötüye kullanım sonucu ortaya çıkan iklim değişikliğiyle ilişkili olan etkiler, kıyı ve deniz alanlarına bağlı yaşayan toplumları ve ekonomileri daha fazla etkilemektedir. Birçok ülke, bu etkileri azaltmak için çaba sarf etmiş ve denizel biyolojik çeşitliliğin korunmasını sağlamak için deniz ve kıyı koruma alanları kurmuşlardır ancak gösterilen bu çabalara rağmen deniz ve kıyı koruma alanlarının hâlâ ciddi eksiklikleri vardır.

Bilindiği gibi, Türkiye kıyılarında yaklaşık beş yüz tür canlı balığın varlığı tespit edilmiştir. Bunların yüzde 50'sinin stoklarının yerel olarak yok olma tehlikesi altında olduğu tahmin edilmektedir. Henüz yeterince algılanamayan "koruma alanları" ifadesi ve uygulamasının Türkiye'nin deniz alanlarındaki biyolojik çeşitliliğe yönelik bu tehditleri ortadan kaldırmada önemli bir role sahip olması gerekir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'de denizler ve kıyı alanları yeterince korunmamaktadır. Ayrıca denize dolgu yapılarak yapılan Ordu-Giresun Havaalanı ve inşa hâlindeki Rize-Artvin havaalanı çalışmaları sırasında söz konusu dolgular vadilerde ve denizlerde büyük bir ekolojik tahribat yarattı. Denizde dolgu temeline dayanan havaalanı, meydan, liman, barınak, turizm tesisi, turistik ada gibi projelerin tek bir amacı var; inşaat şirketlerine iş alanı yaratmak.

Birçok su alanı ve göllerimiz kurumakla yüz yüzedir. Konya Ereğli sazlıkları yüzde 90 oranında kurumuş durumdadır. Beyşehir Gölü'nden sulama maksatlı aktarılan su miktarının yıllık 350-400 milyon metreküpe ulaşmasından dolayı kurak dönemlerde gölün su seviyesi düşmektedir. Seyfe Gölü tamamen kurumaya yüz tutmuş durumdadır. Türkiye'nin Maldivleri olarak anılan Burdur'daki Salda Gölü, Konya'ya bağlı Karapınar ilçesindeki dünyanın ender jeolojik yapılarından biri olan Meke Maarı ve Maar Gölü ve daha adını sayamadığımız birçok göl sanayi kirlenmesi ve yanlış tarım politikaları yüzünden yok oluşa karşı karşıyadır.

Mevcut su alanlarının yenilenebilir enerji yatırımlarına açılması sorunlarıyla söz konusu sorunlar daha da

katmerleşecektir. Göller ve su alanları üzerine yapılacaklar kategorik olarak "yenilenebilir enerji" olarak adlandırılmakta. Örneğin güneş enerji santralleri göl yüzeyinin güneşle temasını keserek göl ekosisteminin güneşten mahrum bırakılmasına neden olmaktadır. Bazı göllerin alt katmanlarının doğal gaz depolama alanı olarak kullanılmak istendiğine dair dönem dönem basında yer alan haberler mevcuttur. Bu tür uygulamalarda göl ekosisteminin nasıl etkileneceğine dair yeterli bilimsel araştırma, çevresel etki değerlendirmesi yapılmadan sadece kısa dönemli ekonomik kaygılarla hareket edildiği açıkça ortadadır. İşte tam bu nedenle biz bu yasa teklifine karşı çıkıyoruz.

Aynı şekilde, Bakanlığın kendi tasarrufundaki taşınır ve taşınmazların, kısa sürede, mümkün olan en az kamu kaynağı kullanılarak satışı ve kiralanması öngörülmüştür.

Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında daha hızlı, etkin iş yapılması gerekçesiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ, İller Bankası, idarenin ve iştiraklerinin protokol yapabileceğini düzenliyor. AKP belediyelerinin Sayıştay raporları ortada, bütün ihaleler kendi yandaşlarına verilmektedir. Bu düzenlemelerle yapılacak ihaleler denetimden uzak tutulmaya çalışılıyor.

Plastik poşetin paralı hâle getirilmesi kararıyla övünen Çevre Bakanının tavrı samimiyetten uzaktır. Neden? Geçtiğimiz haftalarda İngiliz The Guardian gazetesinde yayınlanan bir haberde Türkiye'nin İngiltere'den 2018 yılı ilk üç ayında 27.034 ton plastik çöp aldığı yer aldı; 2017 yılı içinde ise toplam ithalatın 205 bin ton olduğu belirtildi. 2018 yılında ise bu rakamın 500 bin tona ulaşması bekleniyor. Bakanın övünerek aktardığı 179 ton atığın ayrı toplanmasından da anlaşılacağı gibi Türkiye'de toplanan çöplerin sadece yüzde 1'i geri dönüşüme tabi tutuluyor. Tüm bunlar iktidarın Türkiye coğrafyasını atık merkezi hâline getirdiğini gösterirken, bu bağlamda yapılan açıklamaların farklı amaç için gerçekleştirildiğini açıkça ispat etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu Meclis her şeyden önce kendi onuruna, kendi vekillerine sahip çıkmalıdır. Biliyorsunuz, geçen hafta, bir hafta önce Sayın Demirtaş'la ilgili bir AİHM kararı yayınlandı. AİHM kararında açıkça Selahattin Demirtaş ve arkadaşlarımızın tutuklanmasının siyasi kararlar olduğu ortadadır. AKP'nin derhâl, aslında AİHM'in bu içtiğini, bu vurgusunu yerine getirmesi ve serbest bırakması gerekirken AKP, maalesef, "AİHM, yerli hukukun verdiği kararlara giremez." deniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Toğrul, buyurun.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Peki, ben, buradan size sormak isterim değerli arkadaşlar: 90'ncı maddenin beşinci fıkrasında ne deniliyor? Türkiye'deki iç hukukla uluslararası hukuk karşı karşıya geldiğinde veya zıt kararlar verildiğinde açıkça uluslararası hukukun üst norm olduğunu söylüyor.

Şimdi durum bu iken değerli arkadaşlar, AİHM kararını yerine getirmemekle önümüzdeki dönem ülkenin içine sürükleneceği bir felaket durumu ortaya çıkacaktır. Biz buradan Hükûmeti uyarmak istiyoruz.

Bakın, benim, AKP'li milletvekillerine bir tavsiyem var. Sayın Selahattin Demirtaş'ın mahkemelerdeki ifadelerini, mahkemelerdeki savunmalarını hukuk fakültelerinde okutsunlar, hukuk fakültelerine bir ders olarak koysunlar ve gerçekten AKP milletvekilleri ve talimatlı yargı bir miktar hukuk öğrensin.

Hukuk hepimize lazımdır. Bu Meclisin de birinci görevi, kendi üyelerine sahip çıkmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Bugün, bu dönem seçilmiş olan milletvekilimiz Leyla Güven'in açlık grevinin yirminci günü. Hep beraber ya bu kara tabloya "devam" diyeceğiz ya da bir an önce bu Meclis, üyelerine, siyasete ve hukuka sahip çıkacaktır. Bunu umuyor, bekliyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, önceki konuşmasıyla ilgili, hatibimiz Sayın Kalyoncu bir düzeltme yapacak ama...

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN KALYONCU (İzmir) – Efendim, konuşmamın başında sehven selamlamayı unutmuşum, bir kasıt yoktur; onu belirtmek açısından, kayıtlara geçmesi açısından.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Birinci bölüm üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Mahir Polat...

Buyurun Sayın Polat. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MAHİR POLAT (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Divan, yüce Meclisimizin değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, geçtiğimiz günlerde kaybettiğimiz, Çevre Komisyonumuzun da Değerli Milletvekili olan Edirne Milletvekili Erdin Bircan'ı rahmetle anıyorum.

Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Komisyon çalışmaları sırasında bu kanunla ilgili muhalefet ettiğimiz, karşı çıktığımız maddeleri dile getirmiştik, önerilerimizi de dile getirmiştik; bir kısmı kabul oldu, bir kısmı kabul olmadı. Ben burada, bu muhalefet ettiğimiz maddeler ve Türkiye'de yaşanan çevre sorunlarıyla ilgili, özellikle İzmir ölçeğinde, konuşma yapmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın sunumunda da görüldüğü üzere Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın geçtiğimiz yıllarda terörle ilgili ciddi bir emek, zaman ve para harcadığını görüyoruz. Terörün her türlüüne karşıyız, terör bir insanlık suçudur. Fakat son zamanlarda artan çevre katliamlarını da aynı derecede çevre terörü olarak addediyoruz, öyle görüyoruz. Seçtiğim günden bugüne İzmir'de yaşanan çevre terörüyle mücadele etmek durumunda kaldım. Buradan, Tire Başköy'de jeotermale karşı direnen Tire Başköylüleri selamlıyorum. Tire Başköy, dünyada, incir üretimi için iklimi en uygun iki yerden bir tanesidir; birisi Kaliforniya, birisi Kaliforniya, birisi Tire Başköy. İncirin olgunlaşma süresinde iklimi itibarıyla çok önemli bir iklime sahip ve yüzde 80'i ihraç olan bir ürün, yüksek bedellerle ihraç olan bir ürün. Bu ürünü ülkemizin bir zenginliği olarak görüyoruz. Şimdilik, Tire Başköy'ün başta kadınları olmak üzere, mücadele ederek incirlerinin yaşamını ve jeotermal sorununu bertaraf etmişlerdir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; "yenilenebilir enerji" denilince aklımıza ilk rüzgâr enerji santralleri gelmektedir. Rüzgâr enerji santralleri kurulurken kurulum izni rüzgârın verimlilik ölçümleriyle yapılmakta, onun dışında herhangi bir ölçüm yapılmamakta. Oysaki oralar göçmen kuşların geçiş yolları, arı popülasyonlarının yaşadığı yerler olabilir. Göçmen kuşların geçiş güzergâhları gözetilmeden verilecek her izin kuşların ölümüne, türlerin ortadan kaybolmasına sebep olmaktadır. Aynı şekilde, Einstein "Eğer arılar yeryüzünden kaybolursa insanların dört yıl ömrü kalır. Arı olmazsa bitki, hayvan ve insan olmaz." diyor. Biz, arı popülasyonlarının yaşam alanlarını da gözetmek zorundayız.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde, Avrupa'da, Amerika'da ve Kanada'da rüzgâr enerji santrallerine izin verilirken insanların yaşam alanlarından 1,4 kilometre kadar uzaklıkta izinler verilmekte. Maalesef bu izinler ülkemizde 400 metreye kadar düşmüştür.

bulunmakta.

Şöyle bir düşünelim: Sabahtan akşama, akşamdan sabaha bir rüzgâr uçultusuyla ve bir metal gürültüsüyle yaşamak zorunda kaldığınızı. İşte, rüzgâr enerji santrallerine izin verilirken bütün bu durumları gözetmek zorundayız.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifi komisyonlarda görüşülürken denizlerimizde seyreden gemilerin sintinelerini denizlere boşaltması durumunda alacakları ceza miktarıyla ilgili çekince koymuştuk. Bu ceza miktarlarıyla ilgili, ilk defa, bir muhalefet partisi cezaların artırılması yönünde görüş bildirdiği hâlde Meclisin birinci partisinden bu konuda herhangi bir destek göremedik.

Şöyle düşünün: Hafta sonu İstanbul limanlarına gelen bin grostonluk bir geminin 200 metre küp sintinesini limana boşaltması durumunda ödeyeceği hizmet bedeli 70 bin TL. Bunu gidip liman dışında Türk kara sularına boşalttığı zaman, eğer yakalanırsa alacağı ceza 100 bin TL. Bu ceza maalesef caydırıcı değil. Buradan bir kez daha haykırıyorum: Bizim denizlerimiz kirletilmeyecek kadar değerli, kıymetlidir; çocuklarımıza bırakacağımız bir mirastır, bu cezanın artırılması gerekmektedir.

Şimdi, sayın milletvekilleri, "ÇED Gerekli Değildir" kararlarıyla ülkenin birçok yerinde tahribatlara neden olan bir süreç yaşanıyor. Sadece bir dosya, dosya içerisindeki proje üzerinden değerlendirmelerle ülkemizin binlerce yılda oluşan endemik bitki örtüsü, doğası, ağacı, insanları, yaşam alanları tahrip edilmekte. İşte dün Menemen Alanı'nda Karagöl'de yaşanan çevre katliamı, sadece mıcır ocağı için yüzlerce yılda binlerce ağaç katledildi. Torbalı ilçemizde kurulmak istenen, Belevi Gölü çevresindeki kalker tesisine -eleme ve kırma tesisiyle birlikte- "ÇED Gerekli Değildir" raporuyla izin verilmiştir. Oysa bu bölge, birçok yaşam alanını içinde bulunduran bir bölge. Flamingolar, su kazları gibi 26 tür kuşa ev sahipliği yapıyor, 12 çeşit balığa hayat veren bir bölge. Sadece kalker ve mıcır ocakları için bu bölgelere kıyılır mı sayın milletvekilleri?

Yine, bu kanun taslağı metni konuşulurken Kıyı Kanunu'nun 6'ncı maddesiyle ilgili çekincelerimizi dile getirmiştik. Dünyanın temiz su sorunu var iken bizim göllerimizde enerji santralleri yapılmasına izin verilmesine karşı çıkmıştık. Göllerde yaşayan ekosistemin nasıl bir zarar göreceğinin öngörülemediği, sularımızın ne gibi bir zararla karşı karşıya kalacağını öngörülmesi sebebiyle bu maddenin kanundan çıkarılmasını talep etmiştik.

Sayın milletvekilleri, İzmir'in birçok çevre sorunu, iyi planlama yapılmaması sonucunda felaketler zinciri hâlinde gelmekte. Bakın, Karabağlar'ın Uzundere Mahallesi'nde yapılmak istenen jeotermal enerji santralleri, Zeytincilik Kanunu'na aykırı bir şekilde oradaki zeytin alanına çalı çırpı raporu verilerek burası jeotermal enerjiye açılmış ve bir tahribata neden olunmuş. 3 kez kapasite artırımına giden Çukuralan Altın İşletmesi Kozak Yaylası'ndaki fıstık çamlarının yaşam alanlarını tahrip etmektedir. Oysaki Kozak Yaylası'nda yaşayan köylülerin gerçek altınları o ağaçların üzerinde sallanan kozalaklardır, onlara izin verilmemesi gerekiyordu. Saymakla bitmeyen sorunlar "ÇED Gerekli Değildir" raporlarıyla birlikte hayatımızı her gün biraz daha sıkıntılı hâle sokmaktadır.

Bu taslak komisyonlarda görüşülürken "Tanımlar" kısmında yer alan "çevre görevlisi"nin "çevre mühendisi" olarak değiştirilmesi gerektiğini söylediğimiz hâlde o gün için dikkate alınmamıştı. Çocuklarımızı üniversitelerde uluslararası standartlarda eğiterek çevre mühendisi olarak yetiştiriyoruz fakat bu çocukları istihdam ederken... "Çevre görevlisi" diye addedilen insanların büyük bir çoğunluğu mühendis fakat yüzde 90'ı çevre mühendisi değil. Çevre mühendislerini buralarda istihdam edersek onların istihdam sorunlarını da ortadan kaldırmış oluruz ve önlere açmış oluruz diye düşünüyoruz.

Sayın milletvekilleri, Karadeniz'de 90'lı yıllarda bulunduğum bir günde bir afet olmuştu, fırtınayla ve dalgalarla birlikte orada ne kadar dolu varsa deniz onu söküp atmıştı. Hopalı bir yaşlı amcayla sohbet ederken şu sözlerle seslenmişti: "Bizim denizlerimiz engindir, yüzlerce yıl geçse de gelir yatağını bulur." Biz doğayı ne kadar tahrip edersek doğanın bize intikamı da o derece sert olmaktadır.

Maalesef, üzülerek anımlıyorum buradan, 2012 yılında, Mert Irmağın taşması sonucu, Samsun'un Canik ilçesi Kuzey Yıldızı TOKİ Konutlarının zemin katlarında 6'sı çocuk 9 insanımız, iyi yapılaşma olmaması sebebiyle hayatlarını kaybetmişti. Beton kentlere çevirdiğiniz İzmir ve Ankara'da her yağmurdan sonra ya ölümlerle ya da birçok olumsuzluklarla uyanmak zorunda kalıyoruz. Bu halkın çocuklarına yaşayacak yeşil alanlar bırakmamaya devam ettiğimiz sürece sağlıklı nesiller yetiştiremeyeceğiz, en ufak bir yağmurda, maalesef sabahlara olumsuzluklarla uyanmak zorunda kalacağız.

Sayın milletvekilleri, çevreyi para kazanacağımız, kâr elde edeceğimiz bir rant alanı olarak görür isek yarının sahibi çocuklarımızı bırakacak güzel bir dünyamız, güzel bir ülkemiz, güzel bir çevremiz olmayacak. Bizlerin yaşam biçimleri, beslenme alışkanlıkları, uyku biçimleri; hepsi farklı olabilir fakat hepimizin soluduğu hava aynı. Havamızı, suyumuzu korumak hepimizin bir görevi, vicdani sorumluluğudur.

Çok eski bir dostum bana şöyle seslenmiş, bunu da doğa talanı yapan insanlar için söyleyeyim: "Bilmezler yeşilin hazzını, zeytinin tadını, suyun berraklığını, göğün özgürlüğünü; varsa yoksa karanlığın karası."

Buradan, sözlerime son verirken doğaya sahip çıkmamızın hepimizin boynunun borcu olduğunu belirtir, Tire Başköyü, Menemen Alanı'ni, Emiralem Çevre Platformunu, altın madenine karşı fıstık çamlarını koruyan köylülerimizi, Torbalı'da taş ocaklarına "Dur." diyen çevre gönüllülerini, Aydın'da yaşamı savunan, jeotermale karşı Aydın Çevre Platformunu, Cerattepe'deki doğa dostlarını ve Türkiye'nin neresinde olursa olsun çevre duyarlılığı gösteren dostlarımızı selamlıyorum.

Konuşmama Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün sözleriyle son vermek istiyorum: "Tabiata saygı aklın vicdanıdır." Hepimizi vicdanlı olmaya davet ediyorum.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, şahısları adına iki arkadaşımıza söz vereceğim.

Van Milletvekili Muazzez Orhan...

Buyurun Sayın Orhan. (HDP sıralarından alkışlar)

MUAZZEZ ORHAN (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan yasa teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Sözlerime başlamadan önce, buradan, Hakkâri Milletvekilimiz Sayın Leyla Güven'in yirminci gününde olan açlık grevini selamlıyor ve haklı talebine buradan bir an önce ses verilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

AKP Hükûmeti on altı yıllık iktidarı boyunca ranta açtığı doğayı ve doğal kaynakları yasa tasarılarıyla, yönetmeliklerle yandaş şirketlere peşkeş çekerek, deyim yerindeyse tam bir ekolojik kıyamet yarattı. Nükleer santrallerden termik santrallere, duble yollar ve inşaatlar için kesilen ağaçlardan hedefteki zeytinliklere kadar doğa talan edildi.

Dünya çapında ülkeler tek tek nükleer santralleri kapatma kararı alırken AKP nükleer anlaşmalar yapmaya başladı. Mersin Akkuyu'ya, Sinop Abalı'ya ve İğneada'ya kurulması planlanan nükleer güç santrallerinden Akkuyu'nun 2019'da faaliyete geçmesi planlanıyor. Deprem bölgesinde olması, deniz suyu sıcaklığını artırması, atıklarının yıllarca yok edilememesi gibi sebeplerle tepki toplayan bu projeler defalarca halk tarafından protesto edildi. Çernobil ve Fukuşima felaketlerinden ders çıkarmak yerine bu felaketler yaşanmasın diye geliştirilen toplumsal direnişler teröze edilerek hukuksuzca bastırıldı.

Muğla'ya bağlı Marmaris Okluk Koyu'nda bölgenin sit derecesi düşürülerek 65 hektarlık bir alanda yapılan

Cumhurbaşkanlığı yazlık sarayı için 40 bin ağaç kesildi. Konuyla ilgili habere ise Erdoğan'a hakaretten erişim engeli getirildi.

Yine, Artvin Kafkasör Yaylası Cerattepe bölgesinde Cengiz Holdingin altın madeninin, halkın büyük tepkisine karşın, çalışmasına izin verildi. Halka gazla saldırmayı, Cengiz İnşaata izin vermeyi tercih eden AKP iktidarı Cerattepe'nin talan edilmesinin önünü açtı. Ağaçların kesilmesinin yanında, ağır metallerle dolu zehirli atıklar derelere akıtıldı.

Yine, fabrikaların, kamu kurumlarının, tesislerin, işletmelerin atık sularının Van Gölü'ne dökülmesiyle birlikte her geçen gün kirlilik daha da artıyor ve sadece Van Gölü'nde bulunan inci kefalı balık türü de yok olmayla karşı karşıya kalırken buna karşın herhangi bir önlem de geliştirilmiyor.

Havası temiz 4 kentimiz kaldı. Oy toplama uğruna yurttaşlara dağıtılan kalitesiz kömürlerle artan hava kirliliğiyle başlayan solunum yolu hastalıklarının yanında bu kömürlerin atıklarıyla da ciddi ekolojik tahribatlar oluşmaktadır.

Bir şarkıda da belirtiyor: "Havasına suyuna, taşına toprağına..." "Her köşesi cennet." dediğimiz memleket maalesef ki yanlış politikalarınızla cehenneme dönüşmekte. Cizre, Nusaybin, Dersim, Hakkâri ve diğer bölgelerdeki ormanların büyük bölümü ateşe verilip yakıldı ve bu yangınlar hâlâ sistematik bir şekilde devam ediyor. Kendi imkânlarıyla yangınları söndürmeye çalışan köylüler, halk güvenlik güçlerince maalesef ki engellendi, engelleniyor. Köylerin boşaltılması amacıyla çıkartılan yangınlar kadar yasak ilan edilen bölgelere yönelik olarak da bilinçli bir politikanın ürünü olarak çıkartılan bu yangınlarda çok sayıda yabancı hayvan da telef edildi. Sosyal medya ortamına düşen bir videoda bir asker "Bu da yaptığımız son dağ." şeklindeki ifadesi bilinçli olarak çıkartılan orman yangınlarının devlet eliyle nasıl gerçekleştirildiğini gözler önüne serdi.

Ege'nin birçok bölgesinde özellikle termik santraller için birçok zeytin ağacı kesildi, 6.066 zeytin ağacı kesildi. AKP'nin zeytinliklere olan düşmanlığı sadece içeride değil, dışarıda da kendini gösteriyor. Barbar IŞİD çeteleriyle iş birliği yaparak yağmacı bir anlayışla Afrin'i işgal eden AKP Hükûmeti gözlerini ilk olarak buradaki zeytinliklere dikti. Ülkedeki ekonomik kriz çiftiyi, emekçiyi her geçen gün daha da dibe çekerken işgal edilen Afrin'den "Kaç ton zeytin yağmalarınız?" şeklinde düzensiz, kirlili hesaplar üzerinden siyaset yapmaktan da maalesef ki utanılmıyor. Zeytinin ne kadar değerli bir nimet olduğu kutsal kitap Kur'an-ı Kerim'in Tîn suresinde "Andolsun tîne ve zeytine." şeklinde ifade edilirken din üzerinden siyaset yapan iktidarın zeytinliklere olan düşmanca yaklaşımı Ege'de de Afrin'de de ortaya çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Orhan, buyurun.

MUAZZEZ ORHAN (Devamla) – Orman Bakanı Sayın Pakdemirli'nin de "Kooperatiflere 5 bin tonluk görev verildi, şimdiye kadar 600 ton zeytin getirildi." söylemi de Afrin'deki talanın bir itirafıdır.

Değerli arkadaşlar, rant düzenini pekiştirmek adına gündeme getirilen ve doğa talanının yaygınlaşmasına hizmet edecek torba teklif doğayı koruyan değil, kullanan bir anlayışla Komisyondan geçirildi. Tüm bu düzenleme ve uygulamalardan da öyle görünüyör ki AKP'nin çevre politikaları insanı, doğayı, kısacası tüm canlıları korumak ve yaşatmak değil, katletmek ve talan etmek üzerinedir. Komisyon Başkanı ve tüm üyelerin deyimiyle çevre politikaları siyasetüstü bir olguysa ve gerçekten samimiyseniz tekliftteki boşluklarla sermayenin her alana nüfuz edebilmesinin önünü açmak yerine gelin hep birlikte doğayı ve ekolojik dengeyi koruyan düzenlemeleri hayata geçirelim.

Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Konuşmacı, "Afrin'i işgal eden AKP Hükûmeti" gibi kabul edilemez bir ifade kullandı.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Sayın Başkan, Hükûmeti temsilen konuşabiliyor mu Grup Başkan Vekili?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Cevap vermek istiyorum izin verirsiniz 69'a göre.

BAŞKAN – Bir daha söyler misiniz?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – "Afrin'i işgal eden AK PARTİ" Hükûmeti ifadesini kullandı, bu partimize büyük bir ithamdır.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hükûmeti temsilen konuşabilir mi Grup Başkan Vekili?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Eleştiri Hükûmeteydi. Arkadaş Hükûmetin sözcüsü değil herhalde?

BAŞKAN – Ama "AK PARTİ" demişsiniz.

Buyurun Sayın Turan, yeni bir satışmaya yol açmayalım lütfen.

HABİP EKSİK (İğdır) – Kendi getirdikleri sistemi kendileri bu defa...

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Van Milletvekili Muazzez Orhan'ın 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasında Adalet ve Kalkınma Partisine satışması nedeniyle konuşması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Doktor, izin ver konuşalım ya.

BAŞKAN – İzne tabi değil Sayın Turan.

Buyurun.

HABİP EKSİK (İğdır) – Konuşun ama kendi adınıza konuşun, Hükûmeti adına değil.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Arkadaş her şeyi söyledi ve maalesef bu kürsünün ağırlığına yakışmayan şekilde konuştu. Örneğin, "Afrin'i işgal eden AK PARTİ Hükûmeti." dedi. Biz bundan söz isteyince "AK PARTİ Hükûmeti" dedi, siz niye cevap veriyorsunuz?" diyorsunuz. Bir, ben AK PARTİ vekiliyim. İki, ne olursa olsun, AK PARTİ'yi bir kenara bırakın, AK PARTİ bugün var yarın yok, AK PARTİ'nin dışında, Afrin'e giden Mehmetçik bu milletin Mehmetçik'i. Oraya giderken PKK başta olmak üzere tüm kanlı, hain, alçak terör örgütlerini yok etmek için gitti, oranın milletine destek olmak için gitti. Tüm partiler –siz hariç- her kurum, her STK bu konuda büyük destek verdi. O yüzden, biz her şeyden önce bu milletin vekiliyiz. Bu Mecliste görev yapıyoruz, bu dil doğru bir dil değil, bu dil sorumlu bir dil değil. Ne demek Afrin'i işgal eden Hükûmet? İşgal değil, Afrin halkının talebi üzerine...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Afrin'den size hangi talep geldi?

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...uluslararası anlaşmaların gereği olarak bu millet oraya destek olmak için gitti. Bütün millet, yediden yetmişe davul zurnayla bunu kutladı, gurur duydu, Türk milletinin oraya desteğinden keyif aldı. Ama bunu ruhunda yaşayamayan insanlar, PKK'nın, PYD'nin sözcüsü gibi davranırlarsa bu halk hak ettiği cevabı onlara verir. Ne olur aynaya bakın, bu dil doğru bir dil değil. Ne olur bu milletin dışında bir parça gibi davranmayın, Afrin'e bu millet Mehmetçik'iyle beraber gururla, onurla, Meclisten de tüm bu partilerin desteğiyle gitti. O yüzden sizleri daha dikkatli bir dil kullanmaya davet ediyorum, bu tarz iddiayı da reddediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Fırat'ın doğusuna da gideceğiz inşallah.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Siz de takdir edersiniz ki bir sataşma oldu tümüyle konuşmanın içeriğine dair.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ne dedim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Bir dakika.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bizi sorumluluğa davet etti, doğru bir dil olmadığını söyledi “Sizin dışınızda herkes tezkereye onay vermiştir.” dedi. Bizim de bu konuda söyleyeceklerimiz var.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Neresi sataşma bunun?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Aynaya bakmayı defalarca söyledi. Artık herhâlde...

BAŞKAN – Kim söz istiyor?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

Tekrar sataşmaya yol açmayalım lütfen.

3.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Afrin her zaman tüm açıklamalarımızda dile getirdiğimiz ciddi bir problem olarak Türkiye’nin de dünyanın da önünde duran bir sorundur.

Şimdi, Sayın Hatip diyor ki: “Afrinliler oraya davet etti.” Afrinlilerin yüzde 80’i oradan, yerinden yurdundan göç etmiş durumda şu an; çadırlarda, başka kentlerde yaşıyorlar.

AKP’nin destek verdiği, bizzat orada “ÖSO” adı altında konumlanan çetelerle birlikte iş tuttuğu dünyaca bilinen bir şey. En son Tahran’daki zirvede de Putin bizzat Türkiye’yi teşhir etmiştir “Sen onların sözcüsü müsün?” diyerek canlı yayında tüm dünyaya da bunu duyurmuştur.

Şimdi, bu, açık, ayan ortadayken bunu gizlemenin hiçbir gereği yok. AKP, bu Hükûmet orada “ÖSO” adı altında toplanan çetelerle iş tutmakta, Afrin’e zulüm uygulanmakta. Şu an Afrin’de -biliyorsunuz her gün yansıyor- geçenlerde sokağa çıkma yasağı ilan edildi, çeteler ganimet paylaşımında şu an birbirine girmiş durumda, kadınlara taciz ediliyor, tecavüz ediliyor, insanlar kaçırılıyor, öldürülüyor. Bu zulmü savunmak insanlık değil. Bu zulmü hiç kimse savunmamalı, bundan derhâl vazgeçmeye çağırıyoruz.

Afrin halkı sizi davet etmemiştir, Afrin halkına rağmen oraya gitmişsinizdir. Bütçe görüşmelerinde de bir konuşmacımız oraya “işgal” dediği için Bakan yine kızmıştır, bağırıp çağırmıştır, tehdit etmiştir. Kendi davet etmedi. Başka bir ülkenin – hukukçular da var burada- toprağına isteksizce, davet edilmeden, edilse bile gitmeniz nedir arkadaşlar? Savaş dilinde buna ne denir? “İşgal” denilir. “İşgal” denilir. Zeytinliklerin de orada talan edilmesi, zeytinliklerin getirilip şu an hem iç piyasaya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZAFER IŞIK (Bursa) – Türk ordusu işgal etmez.

HÜDA KAYA (İstanbul) – İktidarın politikasını kabul etmek zorunda değiliz. Bu iktidarın politikasıdır.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – PKK’yla bizi karıştırma.

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, ek süre olmaz, zaten iki dakika sataşmadan söz hakkı veriyoruz, lütfen.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Tamam.

Arkadaşlar, siz “işgal” demiyorsunuz ama bunun adı...

ZAFER IŞIK (Bursa) – Türk ordusu işgal etmez.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – İmar ve ihya eder.

FATMA KURTULAN (Devamla) – Ulusal hukukta bir gün yargılanacaksınız. Uluslararası hukukta, o kadar suçunuz büyüdü ki yargılanmaktan kurtulmayacaksınız. Bunun adı işgaldir.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Türk ordusu işgal etmez.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – ABD ne yapıyor? ABD YPG’yle ne yapıyor?

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) - PYD ne yapıyor orada PYD?

FATMA KURTULAN (Mersin) – ABD de işgalcidir.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – YPG’yle iş tutuyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Onlar orada yaşıyor, bilmiyorum. Siz gidensiniz. YPG, PYD ne yapıyorsa bilmiyorum.

BAŞKAN – Ama konuşma süresi bitti Sayın Kurtulan, lütfen.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Normal, herkes kendi ülkesinde yaşayıp siz buradan gidiyorsanız bu işgaldir arkadaşlar, başka bir yere götürmeyin bunu.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bu dili reddediyoruz. Türk milletinin adına görev yapan Türk askeri oraya, Afrin’e huzur gelsin diye gitmiştir.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Askerî faaliyet değil, iktidarın politikasıdır o.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Asker kendisi gitmemiştir, Hükûmet göndermiştir ya!

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – PKK’nın dışında rahatsız olan, bir de bağırıanların dışında rahatsız olan kimse yoktur.

HÜDA KAYA (İstanbul) – İktidarın politikasıdır o, askeri götüren sizsiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Doğunun, batının, ülkenin her tarafında nasıl ki huzur gelsin diye çalışıyorsak Afrin’de de zalim Esed’e karşı, aynı şekilde, Türk milleti olmaya devam edecektir. Fırat’ın doğusunda iddia ettikleri gibi bir terör devletine asla izin vermeyecekler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Türkiye’nin Afrin’de işgalci olduğunu iddia etmenin akla ziyan bir durum olduğuna ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, bu demin HDP’li hatibin ifade ettiği hususla alakalı biz de birkaç kelam etmek isteriz.

Bu ifade edilenler hiç hoş değildir, kabul edilebilir değildir. Türkiye’nin Afrin’de işgalci olduğunu iddia etmek akla ziyan bir durumdur. Türkiye Cumhuriyeti devleti Afrin’e uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa haklarını kullanmak üzere gitmiştir. Sınırın ötesinden, Afrin bölgesinden Türkiye Cumhuriyeti devleti topraklarına yönelen tehditlerin ve saldırıların neler olduğunu kamuoyumuz da, dünya kamuoyu da çok yakından bilmektedir. Evlere düşen füzeler, hayatını kaybeden vatandaşlarımız, oluşan zararlar sabittir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜDA KAYA (İstanbul) – Onları İŞİD attı, İŞİD.

BAŞKAN – Açalım arkadaşlar mikrofonu.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Burada Türkiye Cumhuriyeti devleti uluslararası hukuka uygun bir şekilde meşru müdafaa hakkını kullanırken hiçbir sivile zarar vermemek hassasiyetini dünyada hiçbir ordunun göstermediği kadar büyük bir hassasiyetle ortaya koymuştur. Sivil olarak ortaya çıkan kayıpların veya bir zayıflığın olmaması Türk ordusunun bu çabasının da nasıl neticelendiğini göstermektedir. Keşke Türk ordusunun hassasiyeti, Türkiye Cumhuriyeti devletinin hassasiyeti şu an Orta Doğu'da, Kafkaslarda ve dünyada mazlumların sıkıntı çektiği her yerde keşke olabilse, onun adalet anlayışı keşke her yerde hâkim olabilse. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve 6 Milletvekilinin Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1285) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 15) (Devam)

BAŞKAN – Şahsi adına Sakarya Milletvekili Recep Uncuoğlu.

Buyurun Sayın Uncuoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RECEP UNCÜOĞLU (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'mizin birinci bölümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün Sancaktepe'de meydana gelen helikopter kazasında şehit olan kahraman askerlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, kederli ailelerine, Türk Silahlı Kuvvetlerimize, aziz milletimize başsağlığı diliyorum ve tedavisi devam etmekte olan yaralı askerimize de acil şifalar diliyorum.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nda öngörülen değişikliklerle, atık yönetiminin daha da iyileştirilmesi, bu hizmetler için ihtiyaç duyulan kaynağın temini, özellikle plastik poşetlerden kaynaklanan kirliliğin engellenmesi için kullanımının azaltılması, taşıtlardan kaynaklanan egzoz emisyonlarının kontrolü, gemilerden kaynaklanan kirliliğin engellenmesi amacıyla idari yaptırımların oluşturulması ve Sıfır Atık Yönetim Sistemi'ne geçen belediyeler, kurumlar ve işletmelere teşvik verilmesi gibi hususlar düzenlenmektedir.

Gelişen dünyada, atık, kurtulunması gereken bir madde olmaktan ziyade üretime ham madde olarak geri dönebilen, yeni ürünlere dönüştürülebilen âdeti yenilenebilir bir kaynak olarak karşımızdadır.

Ülkemizde 1995 yılında oluşan evsel atık miktarı 17 milyon ton iken 2015 yılında bu miktar 32 milyon tona ulaşmıştır, 2023 yılında ise evsel atık miktarının 38 milyon tona ulaşacağı öngörülmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız ülkemizin 2023 vizyonunda gerek çevresel değerlerin korunması gerekse de şehirleşme noktasında büyük rol üstlenmiştir. Sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma anlayışı birçok alanda 2023 hedeflerimize yönelik çalışmalarla devam etmektedir.

Hâlihazırda, ülkemizde 2 binden fazla geri kazanım tesisiyle atıklarımızı ekonomiye geri kazandırarak çevremizi ve doğal kaynaklarımızı korumaya çalışıyoruz. 2002 yılında katı atık düzenleme depolama tesisi sayısı sadece 15 iken 2018 yılı Ekim ayı itibarıyla bu sayı 88'e ulaşmıştır. Bu tesislerle 1.142 belediyede nüfusun yüzde 75'ine hizmet verilmekte, 2023 yılına kadar ise tüm vatandaşlarımızın katı atık düzenleme depolama hizmetinden faydalanması hedeflenmektedir.

Değerli milletvekillerimiz, yine, bu kanun teklifiyle özellikle düzenlenmesi gereken bir alan plastik poşetler. Ülkemizde satış noktalarında her yıl yaklaşık 30-35 milyar adet plastik poşet piyasaya sürülmektedir. Plastik poşetler çevreye verdikleri birçok zararın yanında, "mikroplastikler" olarak adlandırılan daha küçük parçalara ayrılarak besin zincirine dâhil oluyor ve başta insan sağlığı olmak üzere çevreye ve canlılara çok büyük zararlar vermektedirler. Yaklaşık on beş dakika kullandığımız ama doğada bozulması yüzlerce yıl alan poşetlerin çevre kirliliğini önemli derecede artırmış olması, insan sağlığını önemli derecede tehdit eder hâle gelmesi ve mevcut geri dönüşüm oranlarının çok düşük olması nedeniyle kullanımının azaltılması önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Teklif edilen düzenlemelerle plastik poşet tüketiminin ciddi oranda azaltılması, tüketicilerin de tekrar tekrar kullanılabilen çanta, file gibi alternatiflere teşvik edilmesi öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çevre konusunda gelişmiş bir Türkiye için atığı öncelikle bir sorun olmaktan çıkartıp geri kazanılarak ham maddeye dönüşebilecek bir kaynak olarak görmemiz gerekmektedir. Nitekim Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca başlatılan Sıfır Atık Projesi'nin Türkiye çapına yayılmasıyla birlikte 2023 yılına kadar geri kazanım oranımızın en az yüzde 35'e, 2030'a kadar da yüzde 60'lara çıkarılmasını hedeflemekteyiz. Görüşe açılan ve yıl sonunda uygulanması hedeflenen Sıfır Atık Yönetmeliği'ne göre ikili toplama sistemiyle geri kazanılabilir atıklar ve diğer atıklar belediyeler tarafından ayrı ayrı toplanarak işlenecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECEP UNCÜOĞLU (Devamla) – Başkanım, toparlıyorum

BAŞKAN – Sayın Uncuoğlu, tamamlayın lütfen.

RECEP UNCÜOĞLU (Devamla) - Kâğıt, karton, plastik, metal, cam gibi geri kazanılabilir atıklar için ayrı bir depolama sistemi kuran belediyeler, Sıfır Atık Projesi'ni uygulayan yerler, kuruluşlar, işletmeler teşvik uygulamalarından yararlanabileceklerdir.

Tüm dünyada kabul edilen genel atık prensibi de "kirleten öder" prensibidir. Ambalaj atıkları içerisinde önemli bir miktarı oluşturan, yıllık tüketimi yaklaşık 50 milyar adet olan plastik, metal, cam ve kompozit içecek ambalajları da diğer atıklarla birlikte atıldığından katı atık depolama sahalarında bertaraf ediliyor. Bu atıkların kaynağında ayrıştırılamaması toplanma, taşınma gibi maliyetlerinin yanında düzenli depolama sahalarının ömürlerinin azalmasına, en önemlisi de geri kazanımları noktasında ciddi kayıplara sebebiyet vermektedir. Yine, kanun teklifimizde öngördüğümüz ve uygulandığı ülkelerde yüzde 90'a varan toplama ve geri dönüşüm oranı ile depozito sisteminin Türkiye'mize de kurulmasıyla toplama ve geri dönüşüm oranlarının artışı sanayimizin ihtiyaç duyduğu kaliteli ve temiz ham madde teminiyle ham madde ihtiyacı nedeniyle oluşan ithalatın ve cari açığın azaltılmasına da katkı sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECEP UNCÜOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizim vizyonumuz, medeniyet mirasımızı omuzlamış kadim tarihimizden aldığımız ilhamla aydınlık ve istikbalini kuran bir vizyondur.

BAŞKAN – Sayın Uncuoğlu, lütfen...

RECEP UNCÜOĞLU (Devamla) – Ülkemiz her alanda gelişirken hayata geçirdiğimiz çevre dostu uygulamalarla da geleceğimize daha güzel bir Türkiye bırakmak istiyoruz ve bu noktada bütün uygulamalarla da bırakacağımıza olan inancımız da artmaktadır.

Bu duygu ve düşüncelerle kanun teklifimizin Türkiye'mize, insanımıza, geleceğimize önemli katkılar sağlamasını temenni ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, on beş dakika süreyle soru-cevap işlemi yapacağız.

Önce soruları alıyoruz.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Her ne kadar iktidar sözcüleri yalanlasa da ülkemiz ekonomik bir kriz içindedir. Yaşamın her alanında hissedilen krizin etkilediği sektörlerden biri de yayıncılıktır. Bazı yayınevleri faaliyetlerine ara vermek zorunda, bazıları da kapatmak zorunda kaldı; büyük yayınevleri ise krize karşı ayakta durabilmek için personel ücretlerinde kesintiye gidiyor. Çevirmenler Meslek Birliğinin verdiği bilgiye göre yayınevleri çevirmenlerin sözleşmelerini ya feshediyor ya da ücretlerinde büyük indirimler yapıyor. Bu gidişle Türkiye’de büyük bir çeviri krizi yaşanacak, kitap okurları iyi çeviriden mahrum kalacak. Bu, ülkemizin kültürel ortamı için büyük bir kayıp olacaktır. Kültür ve Turizm Bakanı çevirmenlerin yaşadığı bu soruna duyarsız kalamaz, bir an önce önlem almaya davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, buyurun.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’ne taraf ülkeler 2015’te Paris’te yapılan 21’inci Taraflar Konferansı’nda iklim değişikliğinin en ciddi etkilerinin engellenmesi ve ortalama küresel sıcaklıktaki artışın 2 derecenin altında tutulması için Paris Anlaşması’nı kabul etmiştir. Türkiye, Paris Anlaşması’nı imzalayan ancak onaylamayan bir ülke konumundadır. Bugüne dek sözleşmeye taraf 197 ülkenin 177’si Paris Anlaşması’nı onaylayarak kendi meclislerinden geçirmiştir. Türkiye olarak, biz, ne zaman Ulusal Katkı Niyet Beyanı güncellemesini yapacak ve Paris Anlaşması’nı Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylayacağız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ergene Nehri’miz maalesef Türkiye’nin en kirli nehirleri arasındadır. İçinde sülfat, siyanür, kurşun, gres yağı, kadmiyum barındırmakta, tarımsal sulamadan başlamak üzere Trakya ve Türkiye için büyük bir çevre tehdidi oluşturmaktadır ve birkaç yıl sonra belki de artık geri kazanılması dahi mümkün olmayacaktır. AKP iktidarının 2011 yılında açıkladığı Ergene Şafak Harekâtı bir türlü yaşama geçirilememiştir. Ergene’nin temizlenmesini ya da kirliliğinin azaltılmasını bırakın, kirlilik yükü gittikçe daha da artmaktadır. Eylül ayından bu yana üç bakan ve en sonunda Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Kurum da 3 Kasım’da Tekirdağ’a aynı konu hasebiyle gelmişlerdir. Âdeta suçluluğun telaşı vardır.

Yine, bu konu tartışılırken, Marmara Denizi’ne dökülen, Marmara Ereğlisi’nin içindeki Kamara Deresi siyah ve beyaz akmıştır. Bu inceleme sonucu hangi şirketin sorumlu olduğu kamuoyuyla paylaşılmamıştır, inceleme sonucu kamuoyuna duyurulmamıştır. Denetimlerdeki yetersizlik ve sorunun kaynağının saptırılmaya çalışılması bugün daha iyi anlaşılmaktadır. Geçen ay kırmızıya boyanan Çorlu Deresi önceki gün griye dönmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından her ilçe için ayrı ayrı hazırlanan planlarda kişi başına kaç metrekaşe yeşil alan hesaplanmıştır, şu andaki fiilî durum nedir?

Soru iki: İstanbul ili Sultanbeyli ilçesinin ortasından TEM Otoyolu geçmektedir. Bu durum Sultanbeyli ilçesinin çevresini kirletmiyor mu? Sultanbeyli’nin bu çevre kirliliğinin önlenmesi için herhangi bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Sayın Enginyurt? Yok.

Sayın Kenanoğlu...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Adalet Bakanlığına yönelik soracağım. Olağanüstü hâlde KHK’yle kapatılan Alevilerin sesi TV10 televizyonu yönetici ve emekçilerinden Veli Büyükaşahin ve Veli Haydar Güleç ile Armutlu Cemevi’ne yönelik baskını ve yapılan hakaretleri kamuoyuna duyuran, deşifre eden başkan Zeynep Yıldırım’ı Silivri Cezaevinde tutuyorlar. Bu canlarla görüşme talebimiz her defasında cevapsız bırakılıyor. Bizim bu görüşme engelimizin sebebi nedir? Bu tutuma son verilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Son dönemde UDSEP 2023 Strateji Belgesi’ne aykırı olarak tek meslek disiplininin oluşturulan bir heyet tarafından Amerika Birleşik Devletleri İnşaat Mühendisleri Odasının “Minimum Design Loads for Buildings and Other Structures” yayınından Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na da aykırı bir şekilde çeviri yapılarak Bina Deprem Yönetmeliği’nin hazırlandığı tüm meslek örgütleri tarafından bilinmektedir. Avrupa Birliği norm ve standartları dururken ABD’nin birçok eyaletinde bile uygulanmayan bir kılavuzdan çeviri yapılarak milyonlarca kişiyi ilgilendiren ve milyonlarca can kaybına maruz kalmış ülkemizde bina deprem yönetmeliği hazırlanamaz. Hele hele Amerika Birleşik Devletleri’nin bazı eyaletlerinde bile kullanılması mümkün olmayan bu düzenlemeye sahip çıkılması mümkün değildir. Düzenlemenin değiştirilmesi konusunda ne yapılması düşünülmektedir?

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hintli düşünür Pankaj Mishra’ya göre günümüz bireyi güç ve zenginlik elde etmek için acımasız bir mücadele içindedir. Uygarlığın bunalımı bütün dünyanın bu acımasız anlayışına doğru itilmesi nedeniyle olmuştur. Uygarlık teknolojik üstünlüğüyle dünyayı kuşatmakta ancak insanlığa barış, liyakat, ahlak ve emniyet getirememektedir. Çevremizin konuşulduğu bugünlerde coğrafyamız ve dünyanın genelinde herkesi ve bilhassa çevremizi mahveden egemen güçlerin sosyal, siyasal, kültürel, askerî ve teknolojik durumları ve bunun küresel ve çevresel etki ve sonuçları sağlıklı bir şekilde değerlendirilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ucuz ve konforlu olması, daha güvenli ve çevreyi en az kirletmesi sebebiyle demir yolu taşımacılığı insanların tercih sebeplerini artıran koşulların başında gelmektedir. Bu kapsamda 2006 yılında gündeme alınan ve 2015 yılında bitirilmesi planlanan Ankara-Sivas Hızlı Tren Projesi inşaatı, yapımını üstlenen firma ve ödenekte yaşanan sorunlardan dolayı durma noktasındadır. Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Projesi tamamlandığında Sivas-Ankara arasının iki saate düşmesi öngörülmektedir. Ayrıca Ankara-Sivas, Sivas-Erzincan, Erzincan-Erzurum-Kars hızlı tren hatlarıyla bütünleşerek, İpek Yolu’na entegre edilerek kentin gelişiminde çok büyük rol oynayacak, şehre katma değer sağlayacaktır. Sayın Ulaştırma Bakanı Mehmet Cahit Turhan ve Devlet Demiryolları Genel Müdürü İsa Apaydın Bey’in dikkatine konunun hassasiyetini çekmek

istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Kara...

ESİN KARA (Konya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçtiğimiz cumartesi 24 Kasım Öğretmenler Günü idi. Bu vesileyle, 20 Şubat 2015 tarihinde, Ege Üniversitesi tarih bölümünde okurken PKK'lı teröristlerce şehit edilen, yaşasaydı öğretmen olacak olan Fırat Yılmaz Çakıroğlu'nu rahmet ve minnetle anıyorum.

Genel Başkanımız Sayın Doktor Devlet Bahçeli'nin dediği gibi; öğretmenlik, en başta bilgisiyile öğretene, tecrübesiyile öğütleyen, uzak görüşlülüğüyle öneren, bunların yanında geleceği özverisiyle hazırlayan bir mesleğin adıdır.

O nedenle, Türklüğüyle gurur duyan; doğru, çalışkan; ilkesi, küçüklerini sevmek, büyüklerini saymak olan; yurdunu, milletini özünden çok seven, varlığını Türk varlığına armağan eden, "Ne mutlu Türk'üm!" diye gururla söyleyebilen nesiller yetiştiren öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü'nü kutluyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sürenin geri kalan kısmında cevaplar için Komisyon Başkan Vekili Sayın Aydın'a söz veriyorum..

Buyurun.

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Saygıdeğer Başkanım, Parlamentomuzun saygıdeğer üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, çevre hepimizin ortak bir değeri. Biraz önceki hatiplerimizin hepsine şükran borçluyum çünkü çevre konusu geldiği zaman hakikaten hepimiz birleşebiliyoruz, aynı düşünceleri paylaşabiliyoruz ve hepimizin gelecekle ilgili bir tek düşüncesi var: Biz geleceğimize nasıl bir çevre bırakmak istiyoruz? Onun için çalışmalarımızı yapıyoruz.

Bu hazırlanmış olan maddelerle ilgili olarak Komisyondaki arkadaşlarımızın tümüne, tüm partili arkadaşlarımıza şükran borçluyuz, hepsinin katkıları oldu. Bu nedenle de teşekkür ediyorum.

Bizim hazırlamış olduğumuz maddelerle ilgili, şöyle bir maddeleri hatırlamak adına, kısaca şunları söyleyeyim:

- Geri kazanım katılım payı ve poşet ücretinden elde edilen gelirlerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı hesabına yatırılması ve bütçeye gelir kaydedilmesi,

- Egzoz gazı emisyon ölçümü yaptırmayan motorlu taşıt sahiplerine 1.250 TL, aynı aracın yönetmeliklerle belirlenen standartlara aykırı emisyonu sebep olması hâlinde ise 2.500 TL; taşıtın imalatında bulunan egzoz gazı emisyon kontrol sistemi olan katalitik konvertör (katalizör) ve dizel partikül filtresi olmadan kullanan motorlu taşıt sahibine 1.250 TL para cezası verilmesi,

- Yetkilendirme şartlarını kaybettiği hâlde egzoz gazı emisyon ölçümü yapanlara ya da belirlenen standartlara göre emisyon ölçümü yapmayanlara 5 bin TL idari para cezası verilmesi,

- Çevre Kanunu'nda öngörülen belge olmadan emisyon ölçümü yapanlara veya belgelerde tahrifat yapanlara veya sahte belge düzenleyenlere 10 bin TL idari para cezası verilmesi,

- Katı yakıt özelliklerini sağlamayan yakıtları ithal eden veya satanlara; katı yakıtların depolanması, taşınması, yüklenmesi, boşaltılması veya torbalanmasına ilişkin düzenlemelere uymayanlara 10 bin TL para cezası verilmesi,

- Katı yakıtlar için Çevre Kanunu'nda öngörülen belge ve izinlerin alınmaması durumunda 15 bin TL idari para cezası verilmesi,

- Geri kazanım katılım payını ödemediği tespit edilen üreticilere, ithalatçılara katılım payı tutarının yüzde 20 fazlası idari para cezası uygulanması,

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenecek ambalajlar için depozito uygulanmadan piyasaya sürülen ambalaj için piyasaya sürenlere ton başına 100 TL idari para cezası verilmesi,

- Kullanıcıya veya tüketiciye plastik poşetleri ücretsiz verdiği tespit edilen satış noktalarına, depo alanı hariç, kapalı satış alanının her metrekaresi için 10 TL idari para cezası verilmesi,

- Atıkların kaynağında ayrı biriktirilmesi ve toplanması amacıyla sıfır atık yönetim sistemini kuran ve uygulayan belediyelere, il özel idarelerine, kurum, kuruluş ve işletmelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca teşvik uygulaması yapılması,

- Kanuna ekli listede belirtilen ürünleri yurt içinde piyasaya arz eden üreticilerden, ithalatçılardan geri kazanım katılım payı alınması; ürünlerden herhangi birinin piyasaya arzının, farklı bir ürünün, malzemenin, eşyanın ithalatıyla birlikte gerçekleşmesi hâlinde, geri kazanım katılım payının ithalatçıdan tahsil edilmesi,

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca belirlenecek ambalajlar için depozito uygulamasının zorunlu olabilmesi,

- Poşet ücretlerinin 0,25 TL'den az olmaması şartıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca oluşturulacak komisyon aracılığıyla belirlenmesi ve bu tutarın her yıl için güncellenmesi. Bunu Komisyonda da arkadaşlar çok dile getirdiler. Hatırlarlar, eskiden, belki gençlerin bir kısmı bilmez ama "file" dediğimiz bir hadise vardı. Bugünkü o çirkinlikler, o kirilikler, özellikle atık sularımızdaki, çevremizdeki, sularımızdaki, denizlerimizdeki o poşet artıkları bundan sonra inşallah oluşmasın diye bu madde kondu.

- Karayolları Genel Müdürlüğü görev ve yetki tanımına, otoyolların habitatları böldüğü yerlerde, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'nün görüşünü alarak, yaban hayvanlarının geçişlerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapma, otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarının önlenmesi için kafes tel çit yapma, yaban hayvanlarının muhtemel yaşam alanlarının bulunduğu bölgelerde uyarıcı levhalara yer verme hususlarının eklenmesi,

- Büyükşehirlerde 1/25.000 ölçekli nazım imar planının yapılmış olmasının, gerekli görülen bölgelerde 1/5.000 ölçekli nazım imar planlarının yapılmasına engel teşkil etmemesi,

- Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak ya da yaptırılacak yapıların denetimi için hizmet alımı yönteminden faydalanılabilmesi,

- Ruhsat alınmadan yapılabilecek yapıların projelerine ve mevzuata aykırı yapılması hâlinde yapının mühürlenmesi ve inşaatının durdurulması, ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği anlaşılan yapıların bir aylık süre beklenmeden yıktırılması,

- 1/6/2019 tarihinden itibaren imar uygulaması görmemiş alanlar için hazırlanıp onaylanacak yeni imar planlarında ulaşım amaçlı bisiklet yolları ve bisiklet park istasyonlarının bulunmasının zorunlu olması,

- Topoğrafya ve arazi eğiminin müsait olmadığı yerlerde ise yaya yollarının düzenlenmesi.

Değerli arkadaşlar, teklif dışındaki soruları Bakanlık temsilcilerimiz aldılar, bilahare bunlara cevap vereceklerdir.

Ben, bu çevre yasasına vereceğiniz katkılardan dolayı şimdiden hepinize teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) - Gerçekten, bu konuda elinizi kaldırırken çok duyarlı bir şekilde, geleceğimize ümitle, sağlıklı, güvenle yürüyebileceğimiz düşüncesiyle kaldırmanızı arzu ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Değerli arkadaşlar, böylece birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.
Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.54

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi arkadaşlar, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde üç önerge var, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi teklif edilen (h) bendinde yer alan "piyasaya dayalı" ibaresinin "piyasaya bağlı" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ayhan Barut

Adana

Gamze Taşçier

Ankara

Müzeyyen Şevkin

Adana

Mehmet Göker

Burdur

Gökhan Zeybek

İstanbul

Murat Bakan

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında konuşmak isteyen Ankara Milletvekili Gamze Taşçier.

Buyurun Sayın Taşçier. (CHP sıralarından alkışlar)

GAMZE TAŞÇIER (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sözlerime başlarken dün İstanbul Sancaktepe'de hayatını kaybeden askerlerimize Allah'tan rahmet, acılı ailelerine sabır ve yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Havva Bekar, Samistal Yaylası'nda kendisini iş makinelerinin önüne siper etmişti, hatırlayın. Söyledikleri hâlâ kulağımda. Havva ana şunu dedi bizlere: "Yaylaların yolu birleşmeyecek, kesinlikle istemiyoruz. Vali bize 'çapulcu' diyor. Biz çocukluğumuzdan beri burada yaşıyoruz. Vali, kaymakam kimdir? Ben halkım ve buradayım." Peki, sizin iktidarınızın valisi ne dedi? Karadeniz Bölgesi'nde madencilik faaliyetlerini kolaylaştırmak için yapılacak Yeşil Yol Projesi'ne tepki verenleri anlamadığını söylemişti.

Halkı anlayın sayın milletvekilleri, halkı dinleyin ve anlayın. Bu halk, ağacını, havasını, suyunu, toprağını sever, canını verecek kadar sever hem de. Sunduğunuz her teklif için aklımıza ilk gelen şey ne oluyor, biliyor musunuz? Acaba yine kim, ne kadar para kazanacak? Kim için rant yolu açılıyor? Bu, özellikle çevre ve şehircilikle ilgili tekliflerde net bir şekilde zihninizde canlanıyor.

Kanun teklifinizin gerekçesinde diyorsunuz ki: "Büyüyen sektöre ve ekonomiye daha uygun yapılmış ve yapılmaktadır." Bu ifade sizin niyetinizi ortaya koymak için bir delildir. Sizin derdiniz çevre değil, ranttır. Bir tane ağaç dikerken poz veren ama kestiği ağaçların hesabı sorulunca saldırıya geçenler, bakın size bir araştırmadan söz edeyim: 1983-2017 yılları arasında Muğla'da kurulan 3 termik santral üzerine bir araştırma yapılıyor. Sonuç, 45 bin erken ölüm. Bu 3 termik santral birilerini milyonlar etti, birilerininse erken ölümüne sebep oldu. Solunum yolu ve kalp damar hastalıkları nedeniyle tedavi gören 46 bin kişi yaşam mücadelesi veriyor.

Başkentin de havası kirli değerli arkadaşlar. En yüksek tepeye bir çıkın, yukarıdan bakın, "Bu havayı mı soluyorum?" diyerek kaçarsınız buradan. Kayaş'ta yüksek tonajlı araçlardan kaynaklı kirlilik yaşanıyor. Keçiören'deyse kirlilik her geçen gün artarak devam ediyor.

Teklifinizde bu sorulara yönelik bir çözüm önerisi göremedik. Hani, söze gelince her fırsatta "En büyük çevreci biziz." diyorsunuz ya Gezi Parkı'ndaki ağaçları kesip üzerine bina dikmek isteyen çevreci olmaz. Cerattepe'de insanları copleyıp doğayı katledecek yol yapandan çevreci olmaz. Manisa Soma'da termik santral için binlerce zeytin ağacına kıyandan çevreci olmaz. Ergene'de tarım havzasına kömür ocağı açtırandan çevreci olmaz. İstanbul'da yeni rant yolu için yüz binlerce ağacı kesenden çevreci olmaz. Ankara'da Eskişehir yolunun bir tarafına "Hatıra Ormanı" açıp diğer tarafına demir kafes yapandan çevreci olmaz. Kışlık saray, uçan saray derken lükse doymayıp 300 odalı yazlık saray için on binlerce ağacı kesenden de çevreci olmaz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yanlış bilgi, yanlış.

GAMZE TAŞÇIER (Devamla) – Yeşil yerine griyi, kesilenin yerine yeni ağacı dikmenin telafi olduğunu sanırsınız ancak. Çevreci değil, bu zihniyet olsa olsa rantiyeci zihniyettir.

Bulvar refüjlerine çalı dikmenin ağaçlandırma olduğunu da zannediyorsunuz. Bir arazi görünce doğasına bakıp huzur bulana çevreci, kupon görüp "Buraya ne güzel AVM olur, rezidans olur." diyenlere de rantiyeci denir. Burada kimin ne tarafta durduğu da çok açıkça belli.

Yatırımlarınızı daha rahat ve süratle geçirmek istiyorsunuz. Bu hız tutkunuz nedeniyle de bizim konuşma sürelerimiz bile tahammül edemiyorsunuz. Çevre konusu öyle beş dakikaya sığacak bir konu değil elbette, söyleyecek çok söz var ama sizin derdiniz, her istediğinizin hızla oylanması. Bu istekleriniz, insanların doğaya dönüşünün nasıl olacağını bile düşünmeden, fırsat vermeden bir an önce oylansın ve bitirilsin istiyorsunuz.

Sözlerime son verirken verdiğimiz önergenin kabul edilmesini ve doların değil ağacın yeşilini sevmeniz dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Çok sığ bir dil, çok rahatsız edici, size cevap bile vermeyeceğim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle değiştirilmekte olan 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendindeki "Bakanlıkça" ibaresinin "Bakanlık tarafından" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Koncuk
Adana
Enez Kaplan
Tekirdağ

Feridun Bahşi
Antalya
Ayhan Erel
Aksaray

Tuba Vural Çokal
Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında Adana Milletvekili Sayın İsmail Koncuk konuşacak.

Buyurun Sayın Koncuk.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında çevre kavramı son derece önemli bir kavram. Kültürel değerlerimiz bize çevreyi korumayı emrediyor. Hazreti Peygamber Efendimiz'in bu konuda birçok hadisîşerifi olduğunu benden önceki konuşmacılar burada ifade etti. Tekrara girmemek adına onları söylemiyorum ama yüce dinimiz, değerlerimiz çevre konusunda bütün Müslümanlara duyarlı olmayı aslında vazediyor ama bir türlü başarılı olamıyoruz. Yani bütün değerlerimiz, inanç sistemimiz, insanlığın anlayışı bu olmasına rağmen çevre konusunda yeterli duyarlılığı sağlayamıyoruz. "Neden?" diye sormak lazım. "Acaba, her konuyu cezayla halletmeye çalışmak bir suçlu olabilir mi bu konuda?" diye düşünüyorum.

Burada, bu kanun incelendiğinde poşet başına bundan sonra 25 kuruş para ödeyecek vatandaşlarımız. Yani bir alışveriş yaptıktan sonra eğer bir poşet alacaksa 25 kuruş, iki tane alacaksa 50 kuruş, 3 tane alacaksa 75 kuruş şeklinde para ödemek zorunda. Bu poşetlerin parayla satılmasına tabii, karşı durmuyoruz çünkü yanlış anlaşılabiliriz ama meseleyi çözebilecek mi? Çünkü biz poşeti sadece alışveriş yaparken almıyoruz, evlerimizde çöplerimizi attığımız madde de plastik madde, poşet. Bunları nasıl engelleyeceğiz? Yani gerçekten engellemeye matuf bir kanun mu yoksa...

İktidarın her şeyden kâr etme amacı var, böyle sinekten yağ çıkarmak gibi âdeti. Burada da bu kanunun son bölümünde "Geri kazanım katılım payı tutarı: Plastik poşet, alışveriş torbaları adet 15 kuruş." diyor. Herhâlde bu ödediğimiz 25 kuruşun 15 kuruşu devletin kasasına girecek. Yani hazine poşet parası olarak ciddi paralar buradan elde edecek. Yani burada "Acaba, mesele çevre mi yoksa burada da bir kâr etme mantığı mı var?" diye doğrusu düşünüyorum.

Bu maddeleri incelediğiniz zaman, aslında, mesela, egzoz gazı emisyon ölçümü yaptırmayan motorlu araç sahiplerine 1.250 TL ceza ödetiriyoruz. Aynı aracın yönetmeliklerle belirlenen standartlara aykırı emisyonu sebep olması durumunda motorlu araç sahibine 2.500 TL ceza kesiyoruz. Filtre olmadan kullanımlara 1.250 TL; ölçüme uymadığı tespit edildiği hâlde ölçüme devam eden, tekniğe, kurallara aykırı ölçümler yapanlara 5 bin TL ceza ödetiriliyor. Bu maddeler böyle devam ediyor. Başka cezalar da var. Yani bu kanun aslında çevreyi korumak iddiasıyla gündeme gelmiş bir kanun olsa da burada işin bir maddi boyutu var ve yine ceremeyi gördüğümüz kadarıyla vatandaşlarımız ödeyecekler.

Değerli milletvekilleri, biz bir şuur uyandırmak zorundayız. Her konuda olduğu gibi çevre konusunda da sağlam bir şuur, sağlam bir bilinç insanlarımızda, evlatlarımızda oluşturmak zorundayız. Bunun yolu sürekli ceza artırarak birtakım kanunlar çıkarmak değil. Yani aklınıza cezadan başka bir şey gelmiyor. Trafikle ilgili bir kanun görüşüyoruz, cezaları artırıyoruz. Yani siz aslında bu kusurağlardan sürekli kâr etmeyi hesap eden bir mantaliteyle sürekli kanun çıkarıyorsunuz. Hiç eğitim aklınıza gelmiyor.

Peki, eğitimle bunu nasıl başaracağız? Evlatlarımıza, çocuklarımıza yüksek idealler vereceğiz. Yüksek idealler vereceğiz. Şuuru böyle veririz. Aslında demokrasiyle, gelişmiş insan haklarıyla bu kavramların doğrudan ilgisi var. Hiç düşünmüyorum muyuz bunları, bilmiyorum ama düşünmüyoruz. Düşünmüyoruz çünkü insanı kazanmak gibi bir kaygımız, bir derdimiz maalesef yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL KONCUK (Devamla) - Onun için, bu kanun mantık olarak para cezasına dayandığı için doğru bulmadığımı ifade ediyor, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar).

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin (h) bendine "teşviki" ibaresinden sonra "ve desteklenmesi" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ayşe Sibel Ersoy
Adana
Mehmet Celal Fendoğlu
Malatya

Ramazan Kaşlı
Aksaray
Esin Kara
Konya

Arzu Erdem
İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde konuşmak üzere İstanbul Milletvekili Arzu Erdem.

Buyurun Sayın Erdem. (MHP sıralarından alkışlar)

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım; Gazi Meclisi, bizleri ekranları başında izleyen aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Dün İstanbul Sancaktepe'de şehit olan kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet, yaralı askerimize acil şifalar diliyorum ve diyorum ki: Rabb'im askerimizi, polisimizi korusun ve esirgesin.

"Başbuğ Alparslan Türkeş" demek kutlu bir mücadele, çileli bir ömür, sürgünler, sevinçler, hüznler demektir. "Alparslan Türkeş demek Beyefendi" demek, adını tarihe altın harflerle yazdırmış büyük bir lider, bir komutan, mükemmel bir aile babası, Türk dünyasının derdiyle dertlenen, sevinciyle sevinen bir kahramanlık abidesidir. Türk milliyetçiliğini İslam ahlak ve faziletiyle benimsemiş, inancını davayla perçinlemiş, vatanına, milletine bağlı milyonlarca ülkücü yetiştirmiş büyük bir siyaset adamıdır. Başbuğ'umuz Alparslan Türkeş Beyefendi'yi rahmet, minnet ve özlemle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, çevre, canlılar için büyük bir anlam ifade etmektedir. Canlıların yaşamak için soluk aldıkları, beslendikleri, barındıkları ve türlerini sürdürdükleri ortamı onlara çevre sağlamaktadır. Bu sebeple çevre, canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde oldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortam olarak tanımlanmaktadır.

Çevre eğitimi, toplumun tüm kesimlerinde çevre bilincinin geliştirilmesi, çevreye duyarlı bireylerin yetiştirilerek bu bireylerde kalıcı davranışların yerleşmesinin sağlanması, doğal, tarihî ve kültürel değerlerin korunması, çevresel faaliyetlere aktif olarak katılımın sağlanması "çevre sorunlarının çözümünde görev alma" olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde, çölleşen ormanlar, yok olan türler, kirlilik ve değişen iklim koşulları gibi küresel çevre sorunlarının insanın doğayla girmiş olduğu yanlış ilişkiler neticesinde ortaya çıktığı belirlenmektedir. Bu gibi sebeplerle çevre eğitimi, dünyanın sonunu getirebilecek sorunların ortadan kaldırılması için vazgeçilmez bir araçtır ve bu eğitime ne kadar erken yaşta başlanırsa o kadar etkili olacağı düşünülmektedir.

Değerli milletvekilleri, çevre bilinci üzerine eğitim her yaşta verilmelidir. Evet, buna katılıyorum ama diyorum ki "Ağaç yaşken eğilir." atasözümüzden de yola çıkarak: Özellikle bu eğitimin çok küçük yaştan itibaren ailede başlamak üzere eğitim sistemine mutlaka entegre edilmesi gerekir. Çocuklarımızın bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenme alanlarına hitap eden çevre eğitimi gibi önemli bir eğitimin okul müfredatında yer alması zaruridir. Çocuklarımızın davranışlarının temelini oluşturacak ve bu davranış yaşam boyunca devam ettirecektir bu vesileyle. Yapılan araştırmalarda çocuklarda çevreye yönelik zihinsel duyarlılığın daha çok 9 ila 10 yaş arasında geliştiği ve bu yaşlarda oturduğu belirtilmektedir. Özellikle ilköğretim çağında doğayla olan ilişkilerde empatinin gelişmesi ve doğaya karşı sevginin oluşması çocuklarımızda çevre dostu davranışların pekişmesine sebep olacaktır. Böylelikle çocuklarımız çevrenin bozulmasına tarafsız ve duyarsız kalmayacaktır, bencil davranmayacaktır ve bu vesileyle çevreyi koruyacaktır.

Değerli milletvekilleri, düşünmeden denize veya sokağa atılan çöplerin çevreye ve doğal yaşama ne derece zarar verdiğinin farkında mıyız? Öncelikle bunun üzerinde durmamız gerekmektedir. Okyanusun ortasında bulunan adalardaki kuşların midelerinde bile plastik kapakların bulunması bu durumun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Atıkların doğada yok oluşuyla ilgili yıllara baktığımızda: Strafor 5 bin sene, cam şişe 4 bin sene, plastik bin yıl, plastik kapak beş yüz yıl, pet şişe dört yüz yıl, pil üç yüz yıl, çakmak yüz yıl, kutu kola on yıl, ciklet beş yıl, sigara bir yıl, gazete üç ay, kâğıt havlu bir ay.

Değerli milletvekilleri, bu sürelerle baktığımızda hakikaten durumun ne kadar vahim olduğunu ve eğitimlere ne kadar erken başlanması gerektiğini bir kez daha görüyoruz umarım.

Dünyanın büyük bir değer olduğunun bilincine varan çocuklar bütün duyu organlarıyla doğanın güzelliklerinin farkına varabileceklerdir ve doğayı korumak için de çaba sarf edeceklerdir. Çevreye karşı duyarlılık kazanmaları diğer canlılara karşı da duyarlılık kazanmaları anlamına gelecektir ve koruyacaklardır. Çevreyle ilgili eğitimlere erken yaşta başlamalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARZU ERDEM (Devamla) – Tamamlayabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

ARZU ERDEM (Devamla) – Eğitim müfredatına çevre duyarlılığını geliştiren ve pekiştiren müfredatları almamız gerekiyor ve kaynak kitaplarına mutlaka dâhil etmemiz gerekiyor.

Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin de dediği gibi: "Yarınların büyüklerinin vatan ve millet sevgisi doğrultusunda iyi yetiştirilmeleri, sorumlu ve duyarlı birer vatandaş olabilmeleri için gereken tüm çabanın gösterilmesi millî bir görev olarak değerlendirilmelidir."

Özellikle bu konuda verilmiş olan bir önergemiz var eğitim sistemine çevre bilincinin geliştirilmesi için müfredata alınması ve kaynak kitaplarının eklenmesi konusunda. O konuyla ilgili de umarım daha ileriki zamanlarda birlikte bir karar veririz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 2'nci madde üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır.

İlk okutacağım iki önerge aynı mahiyettedir. Önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "şeklinde" ibarelerinin "olarak" değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ayhan Barut

Adana

Mehmet Göker

Burdur

Müzeyyen Şevkin

Adana

Murat Bakan

İzmir

Gökân Zeybek

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Bedri Yaşar

Samsun

Tuba Vural Çokal

Antalya

Ümit Beyaz

İstanbul

Hüseyin Örs

Trabzon

İmam Hüseyin Filiz

Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeler üzerinde, İzmir Milletvekili Kani Beko... Yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Cümledeki anlam bozukluğunun düzeltilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeyle ilgili Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz konuşacak.

Buyurun Sayın Filiz. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Konuşmama başlarken helikopter kazasında şehit olan askerlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, Türk milletinin başı sağ olsun diyorum.

Bu maddeyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin (1) ve (3) numaralı bentlerinde yer alan "inşaat" ibareleri "yapı" şeklinde ve (2) numaralı bendinde yer alan "yapı kullanma ruhsatı" ibaresi ise "yapı kullanma izni belgesi" olarak değiştirilmektedir. 11'inci madde esasen yerleşim birimleri atıklarının yönetmeliklerde belirtilen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtılması, bertaraf edilmesiyle ilgili ve yer ve faaliyet alanı belirterek kimlerin sorumluluğunda olduğunu prensip olarak

ortaya koymaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'ndan sonra çıkarılan çeşitli yönetmeliklerle ve eylem planlarıyla temiz bir çevre için neler yapılması gerektiği ortaya konulmuş ise de yönetmeliklerin uygulanmasında başarılı olunduğu söylenemez. Akarsularımız, sulama amaçlı barajlarımız hâlâ atık sularla kirlenmekte ve halkımızın sağlığı tehdit altında kalmaktadır. Buna kendi bölgemden bir örnek vererek devam etmek istiyorum. Bir zamanlar suyu güzel ve temiz, pırıl pırıl akan, etrafına hayat veren Nizip Çayı, sanayi atıkları, evsel atıklar, köylerin foseptiklerinde biriken atık sular, sabun imalathaneleri, yün yıkama tesisleri, zeytinyağı üretme tesisleri, karton ambalaj sanayisi gibi tesislerin suları doğrudan dereye verildikten sonra zehir saçan bir çay hâlinde şimdi. Gerekli ve yeterli arıtma yapılmadan Nizip Çayı'na verilen sular doğrudan Nizip Çayı üzerine kurulu Hancağız Barajı'na verince büyük sorunlar yaşanmaya başlanmıştır. Nizip Çayı'nın güzergâhı boyunca ve Hancağız Barajı rezervuarındaki suların yöre çiftçileri tarafından sulama amaçlı kullanılması sonucunda bitkilerde verimsizlik, hastalık ve kurumaların olağan hâle geldiği, yaz aylarında ortaya çıkan kötü kokuların yöre insanının yaşam kalitesini olumsuz etkilediği, barajlarda kirliliğe bağlı olarak hiçbir canlının yaşayamadığı, bu sularla temas eden insanlarda çeşitli hastalıkların ortaya çıktığı, dere kenarındaki köylerde ülke ortalamasının çok üzerinde kanser vakalarının görüldüğü gibi şikâyetler, 2009 yılından bu yana çeşitli şekillerde gündeme getirilmiş, maalesef sorunlar çözülmemiştir.

Hancağız Barajı'nda 2012 yılında kimyasal atıklardan dolayı ortaya çıkan metan gazının sıkışması sonucu meydana gelen patlamada 2 kişi hayatını kaybetmiş, bu olaydan sonra Orman ve Su İşleri Bakanlığı bu şikâyetler üzerine bir rapor hazırlatmış ve üç yıl sonra, 2015 yılında hem Nizip Çayı hem de Hancağız Barajı için eylem planları hazırlatmış ve eylemler kademelendirilmiş ve bir takvime bağlanmıştır. Ancak bu eylem planları içerisinde, Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin atık suların boru içine alınarak Nizip Çayı'nın temiz akması konusunda yaptığı çalışmalar var ise de bunlar sınırlı kalmış, 11 kilometrelik boru hattı uygulanmış, maalesef sorun tam sonuca ulaşamamıştır.

Yerinde yaptığım tespitlerde, Nizip Çayı yine kirli akmaktadır. Nizip girişinde Akçakent köyü ve Kaleköy'de su mor-siyah arası bir renkte akmakta ve Hancağız Barajı'na dökülmektedir. Burada görüyorsunuz, Akçakent'te, Nizip girişindeki suyun rengi. Bu resimdeki de Kale köyünde Hancağız Barajı'na dökülen suyun rengidir, siyah akmaktadır. Bu da su çekildikten sonra toprağın hâlini göstermektedir. Benzer durum Gaziantep'in Oğuzeli ilçesinde de mevcut olup Oğuzeli'nden geçen Sacır Suyu, yine atıklar sebebiyle kirlenmiş; şu resimde gördüğünüz gibi, bakın, beyaz köpükler akmaktadır. Kimyasal maddelerin ne olduğu burada çok güzel bir şekilde görülmektedir. Bu da yine Sacır Suyu'ndan ayrıca bir örnektir. Bu, sadece kirli olarak akmamakta, aynı zamanda etrafa koku yaymaktadır.

Anayasa'mızın 56'ncı maddesi çevrenin korunması ve insan sağlığıyla ilgili olarak devlete ve vatandaşa önemli görev vermektedir. Yüce heyetinizin huzurunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığını görev çağırıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Filiz, tamamlayalım lütfen.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – İlgili birimlerini harekete geçirerek daha önceden hazırlanan eylem planlarını da güncelleyerek Nizip Çayı, Hancağız Barajı ve Oğuzeli Sacır Deresi'nin yarattığı sorunların çözülmesini yöremiz halkı adına istiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 2'nci maddesinde yer alan "şeklinde" ifadelerinin "biçiminde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Halil Öztürk

Ali Muhittin Taşdoğan

Yaşar Karadağ

Kırıkkale

Gaziantep

İğdır

Abdurrahman Başkan

Esin Kara

Antalya

Konya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz isteyen Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak vermiş olduğumuz önergenin üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz teklifte yer alan düzenlemeleri elbette gerekli ve ihtiyaç olarak görmekteyiz. Ancak çevre konusunda parça parça düzenlemeler yerine daha bütüncül yaklaşımlara ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bütüncül yaklaşım için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesi yetersiz kalmaktadır. Bu yetersizliği Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının hazırlamış olduğu yıllık programlar da desteklemektedir.

Değerli milletvekilleri, çevre konusunda genel ihtiyaçlar belliyeğin seçim bölgem Kırıkkale'de de yıllardır çözüm bekleyen çevre sorunları devam etmekte ve bu yüzden Kırıkkaleli hemşehrilerimiz sağlık tehdidi altında yaşamlarını sürdürmektedirler. Kırıkkale Belediyesi bünyesinde hâlen çevre müdürlüğü dahi yoktur. Bu yüzden çevre konusunda Kırıkkale'nin beklediği yeterli ve gerekli ciddi çevre çalışması yapılamamaktadır.

Atık suların Kızılırmak'a şarj edilmesine engel olunamamıştır. O güzelim ırmak bir türlü sağlıklı yapıya kavuşamamış; çevresine, içinde barındırdığı canlılara zarar vermeye devam etmektedir.

Diğer taraftan, 2018 yılını bitiriyor olmamıza rağmen ilçe belediyelerinin atık su arıtma tesisleri bulunmamaktadır. Bu vahim durum ilçelerimizde son derece sağlıksız durumların ortaya çıkmasına sebebiyet vermektedir.

Yine Kırıkkale'de çoğu ilçemiz, Bahşili ilçemizde bulunan düzenli katı atık depolama tesisinin uzak olması sebebiyle çöplerini buraya getiremiyor. Bu ise belirli bölgelere katı atık aktarım istasyonlarının yapılmamasından kaynaklanmaktadır. Bu durum, Kırıkkale'nin ilçelerinde çöpten kaynaklanan devasa ağır sorunlar, sosyal yaşamı riske atmaya devam etmektedir.

Çevre ve şehircilik alanında dile getirdiğim acil ihtiyaçlara önümüzdeki dönemde daha duyarlı olunmasını ve çevre yatırımlarında Kırıkkale'ye öncelik tanınmasını haklı olarak Kırıkkaleliler adına talep etmekteyim.

Kıymetli milletvekilleri, konu Kırıkkale olunca genel yönetimden çözüm bekleyen çok sayıda sorun vardır ve ihtiyaç büyüktür. Kırıkkaleli işsiz gençlerimiz büyük kentlere iş ümidiyle göç ederken bizler bu duruma seyirci kalamayız. Bugün Kırıkkale Bankalar Caddesi'nde geleceğimizin teminatı gençlerimiz çay ocaklarında iş aramakla vakit geçirmektedirler. Gençlerimize yeni istihdam alanları açmak bizler için bir mecburiyettir.

Sadece küçük bir kısım üniversite öğrencisinin harcamalarıyla Kırıkkaleli esnafımız ayakta kalmakta, kaldı ki üniversitenin öğrencileriyle beraber şehir dışında kalması da büyük bir handikap olup şehir ekonomisine katkısı sınırlı biçimde sunmaktadır. Kredi uygulamalarıyla borçlanarak esnafımızın işleri düzelmüyor; esnafımızın da vergi yükü hafifletilmeli ve borçları yapılandırılmalıdır.

Kırıkkale artık sahipsiz ve öksüz bir kent muamelesi görmemelidir. Kırıkkale için somut adımlar görmek istiyoruz. Bu konuda yetkililerden istihdam ediyorum; büyük ve kapsamlı yerli, yabancı sanayi yatırımlarına, Kırıkkaleli bürokratlara kentimizin ihtiyacı vardır. Hep beraber Kırıkkale'nin elinden tutalım ve hak ettiği konuma birlikte getirelim. Derdimiz, millî ve manevî hassasiyetleri yüksek kentin kalkınması ve refahıdır. Bu nedenle her vesileyle ilgili bakanlıklardan Kırıkkale'ye yatırım yapmaları konusunda destek talep ediyoruz. Özellikle Makine ve Kimya Endüstrisinin varlığı sebebiyle savunma sanayisinin kalbi durumunda olan Kırıkkale'mizde savunma sanayisi yatırımları teşvik edilirse ve yine, TÜPRAŞ, PETKİM'in faaliyetleri bağlamında petrol ve ürünleri sektörü özendirilirse hem Kırıkkale hem de Türkiye ekonomisi kazançlı çıkacaktır.

Kırıkkale'de yıllardır devam eden çarpık kentleşme, kontrolsüz betonlaşma, altyapı yetersizliği gün yüzüne çıkarken bu konuda adımlar atılmamıştır. Hâlen Kırıkkale-Ankara yolcu taşımacılığı -ki bu önemlidir, insanlarımız her gün Ankara'ya işe gidip gelmektedir- bir düzene, bir programa kavuşturulamamış olup Devlet Demiryolları seferleri de mağduriyet yaratmaya hâlâ devam etmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle ben teklifin hayırlı olmasını diliyor ve saygıdeğer Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde ikisi aynı mahiyette olmak üzere üç önerge vardır.

İlk okutacağım iki önerge aynı mahiyettedir. Önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde yer alan "şeklinde" ibaresinin "olarak" değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Göker

Gökân Zeybek

Ayhan Barut

Burdur

İstanbul

Adana

Murat Bakan

Müzeyyen Şevkin

Özgür Karabat

İzmir

Adana

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerge sahipleri:

Tuba Vural Çokal

Ayhan Altıntaş

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Antalya

Ankara

Adana

Arslan Kabukçuoğlu

Aylin Cesur

Eskişehir

Isparta

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat...

Buyurun Sayın Karabat. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken öncelikle, bir alışkanlık hâline getirdiğimiz torba yasanın, aslında istisnai olarak kullanmamız gereken bir yöntem olması gerektiğini belirtmeliyim. Bu durumun genel bir yasa yapış tarzı hâline gelmesi, içinde ne olduğu vatandaşlarca anlaşılmayan... Vatandaşın deyimiyle çorba mı torba mı belli olmayan bu yöntem hem milletvekillerimizin hem de Parlatmentonun saygınlığına gölge düşürmektedir, bunu belirtmek istiyorum. "Huylu huyundan vazgeçmez." derler ama yine de bunu söylemek elzem olsa gerek.

Sayın milletvekilleri, hiçbir iktidar dönemi yok ki çevre konusu bu kadar büyük bir tartışma konusu olsun. Tabii bunun sebebi özellikle AKP iktidarının uyguladığı politikalar. Özellikle büyük kentlerde saksı görsek bina yapma alışkanlığı ve belediyelerin imar yöntemiyle bütçe oluşturma alışkanlığı bu konudaki temel sakatlıklar değerli arkadaşlar. Çevre deyince, çevre hassasiyeti deyince bunun bir maliyet olarak algılanmasıysa başka bir problem. Çevrenin yeşilini dolara tahvil ettiğiniz bir anlayışla belediye yönetmek bu sonuçlara yol açıyor.

Dolar demişken Ziraat Bankası ve Halk Bankasında "bir gece ansızın gelirim" misali düşük kurdan döviz satanlara ne yapıldığını da merak ediyoruz. Aradan onca zaman geçmesine rağmen tek bir işlem yapıldı mı, vatandaşlar adına sormak istiyoruz. Çiftçiye, soğan ve patates tüccarlarına yönelik yaptığınız operasyonların benzerlerini bu kişilere yaptınız mı, soruyoruz. Milletın anasını soğan gibi ağılatanlara ne yaptınız, merak ediyoruz. Operasyonu soğana değil, milleti soyana yapın diyoruz; gözünüzü soğana değil, milleti soyanlara dakin diyoruz.

Sayın milletvekilleri, üzerine konuştuğumuz yasa çok masum ve doğayı koruyan bir yasa gibi gözüküyor olabilir ancak vatandaşlarımız şunu bilsin ki bu yasayla yeni vergi yükleri geliyor. Araç lastiğinden marketten alınan çöp poşetine, eczanede satılan ilaç kutusuna kadar bir dizi yeni vergi yükü ortaya çıkıyor. Tüm bunlar da "çevreyi koruyoruz" kılıfıyla yapılıyor.

"Poşet düzenlemesi" diye sunabileceğimiz bu torbada birçok sürpriz var. Mesela "geri kazanım payı" adı altında getirilen yeni düzenleme özellikle ihracata yönelik esnek plastik sektöründe yeni vergi yükleri getirip ihracatı olumsuz etkileyecek gibi gözüküyor.

Sayın vekiller, hepimiz ara sıra köylerimize gideriz, doğduğumuz yerlere gideriz. Gittiğimizde çocukluğumuzda gördüğümüz derelerin yok olduğunu, göllerin, göletlerin kurduğunu görüyoruz. Hiç vicdanınız sızlıyor mu diye sormak istiyorum. Eğer gittiğiniz yerlerde kurbağaların sesi kesilmiş, çiçeklerin rengi solmuş, kuşlar ötmüyorsa, ormanlar yok olmaya başlamış ve sararıyorsa bunların sebebi önünü açtığınız HES politikalarıdır değerli arkadaşlar.

Doğayı babamızın malı gibi değil, çocuklarımıza emanet edilecek gibi algılamamız gerekir, bir gelecek olarak algılamamız gerekir. İktidarın uygulamaları sonucudur ki Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre çevre kirliliği noktasında 81 ilimizin 41'i ciddi bir sorun yaşıyor. 41 ilimizde hava kirliliği, Dünya Sağlık Örgütü limitini aşmış durumda. Çevre Performansı Endeksi'nde 180 ülke arasında 172'nci sıradayız. Balık çeşitliliği konusunda 78'inci sıradan 124'üncü sıraya geriledik. Siz balık çeşitliliği konusunda balıkları değil, HES'leri yapan Çalık'ları tercih edebilirsiniz ama biz hâlâ denizlerin, göllerin ve akarsuların balıkların ve yaşayan tüm canlıların ortak mülkiyeti olduğunu düşünüyoruz.

Yine bu kanunla tüm su kaynakları, enerji kaynakları santrali kurmak isteyen şirketlerin emrine veriliyor.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Doğayı korumayan bir Çevre Kanunu olamaz. Babamızın malı gibi doğayı har

vurup harman savuramayız.

Çocukken söylediğiniz ve şimdi çocuklarımızın söylediği bir şarkıyı hatırlatarak konuşmama son vermek isterim. "Tohumlar fidana, fidanlar ağaca, ağaçlar ormana dönmeli yurdumda/ Yuvadır kuşlara, örtüdür toprağa, can verir doğaya ormanlar yurdumda." diyorum. Hepinizi bu anlayışla bir çevre politikasına davet ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerine Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş...

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çevre Yasası'nda değişiklik yapan kanun üzerine konuşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Tabii, konu çevre olunca ilk olarak Türkiye'de çevre yönetiminin tarihçesine bakmak istedim, Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığının internet sitesine bakayım dedim. Hayretle gördüm ki Bakanlığın internetteki tarihçesinde çevrenin adı yok. 1848 yılında Nafia Nezareti olarak başladığı, 1920'de Nafia Vekâleti olduğu, 1928'den sonra da sırasıyla Bayındırlık Bakanlığı, İmar ve İskân Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı olduğu, en son 2011 yılında da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı adını aldığı yazıyor. Tarihçenin yazılı anlatımında da "çevre" kelimesi hiç geçmiyor. Anlıyoruz ki Bakanlık kendini sadece bayındırlık ve şehircilikle ilgili olarak görüyor, isminde bulunan "çevre" kelimesini sanki bir daktilo hatası gibi telakki ediyor. Hâlbuki Çevre Müsteşarlığı olarak 1978 yılında başlayan çevre yönetim faaliyetleri, 1991 yılında müstakil Çevre Bakanlığı olarak devam etmiştir. 2002 yılında AK PARTİ'nin iktidara gelmesiyle müstakil bakanlık olmasına son verilmiş, önce Orman Bakanlığına, sonra da Şehircilik Bakanlığına eklenmiştir. Bunlar MHP destekli AK PARTİ iktidarının çevreyi bir ayak bağı olarak gördüğünü ama Avrupa Birliği'ne uyum nedeniyle bir bakanlığa ismini ekleyerek göstermelik bir tutum sergilediğini göstermektedir.

Anayasa'mızın 56'ncı maddesi "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." diyor. Elimizi vicdanımıza koyarak yanıt verelim: Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşıyor muyuz? Hepimiz biliyoruz ki özellikle son yıllarda güzel ülkemizin bağlarına girilmiş, bostanları, yaylaları betonla doldurulmuş, şehirleri yağmalanmış, gölleri kurumuş, meraları, ormanları peşkeş çekilmiştir. Nehir tipi hidroelektrik santraller kurmak amacıyla Karadeniz'in muhteşem dereleri tahrip edilmiş, oradaki canlılar, ağaçlar katledilmiştir. Yer altı sularının hoyratça kullanımı sonucu sular derinlere inmiş, Konya Ovası'nda obruklar oluşmuştur. Şehirlerimizde içilebilir şebeke suyu kalmamıştır. Düzensiz şehirleşmenin ve ısıtmada kömür kullanımının teşvik edilmesiyle temiz hava solumak bir lüks hâline gelmiştir. Eğer tutarlıysanız, sigara paketlerindeki gibi, dağıttığınız kömür yardımı torbalarının üzerine de "Astım yapar, zehirler, kanser yapar." diye yazınız, hatta televizyonda kamu spotu olarak veriniz.

2000'li yıllardan sonra Hükümetlerin çevre politikalarının iki eksenini bulunmaktadır: Birincisi, Avrupa Birliği'ne giriş çabalarının zorunlu kıldığı süreçler; ikincisi de, serbest piyasa ekonomisinin kâr odaklı yaklaşımı. Birincisinde çevreye duyarlı ekonomik politikalar öngörülürken, ikincisinde doğal kaynaklar özel sektörün pervasızca kullanımına sunulmuştur. Başka ülkelerin yaşadığı çevre felaketlerinin izleri hâlâ silinmemişken benzer yatırım kararları alınması iktidarın çevreye yanlış yaklaşımını göstermektedir.

Avrupa Birliği'ne uyum nedeniyle koyduğumuz Çevresel Etki Değerlendirme yani ÇED kuralları çoğu zaman gözardı edilmiş, petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetlerinin imtiyazlı ÇED kapsamına alınması söz konusu olmuş, çevre tahribatının önü açılmıştır.

ÇED olumlu raporu alan projeler, yeterli izleme faaliyetlerinin yapılamaması sonucu güvenini yitirmiştir. ÇED süreci içinde halkı proje hakkında bilgilendirmek ve görüşünü almak amaçlı gerçekleştirilen "halkın katılımı" toplantıları günümüzde bir formaliteye dönüştürülmüş, halkın görüşünün bir önemi kalmamıştır. Buna bir örnek verecek olursak Çanakkale'de Türkiye'nin oksijen deposu Kazdağları'nın yanı başındaki Yenice'ye planlanan Çırpılar Termik Santrali Projesi halkın olumsuz görüşü ve mücadelesine rağmen, olumlu ÇED kararı alabilmiştir.

Çevre yönetimi çok disiplinli bir alandır. Bu yaygın etki alanı birçok yasal ve kurumsal görev, yetki ve sorumluluk örtüşmesinin yanında yetki çatışmasını da getirmektedir. İlgili birçok bakanlıkla beraber yerel yönetimlerin mevzuat düzenlemelerinin de rolü çok fazladır, dolayısıyla, bu kanun teklifinin çok daha geniş bir katılımı, uzmanların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri de alınarak detaylı komisyon müzakereleriyle hazırlanması gerektiğini; aksi hâlde, her yıl yeni bir yasaya ihtiyaç duyacağımızı belirtir, saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Şimdi, diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 3'üncü maddesinde yer alan "yer alan" ifadesinin "bulunan" biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Muhittin Taşdoğan

Ümit Yılmaz

Yaşar Karadağ

Gaziantep

Düzce

Iğdır

Esin Kara

Abdurrahman Başkan

Konya

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan...

Buyurun Sayın Taşdoğan. (MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hava kirliliği doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır. Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topografik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Gaziantep'te hava kirliliği mevsimsel özellik göstermektedir. Kış ayları, sonbaharın geç dönemleriyle ilkbaharın erken dönemlerinde hissedilen ve tespit edilen kirlilik mevcuttur. Bu durum, Gaziantep'te hava kirliliğinin sanayiden ve motorlu taşıtlardan kaynaklanan bir kirlilikten çok ısınmadan kaynaklanan bir hava kirliliği olduğunu göstermektedir.

Gaziantep'in çevre sorunları, kış şartlarının kendini hissettirmesiyle artmaktadır. 2016-2017 verilerine göre şehrimizde evsel ısınmada yaklaşık 327 bin ton katı yakıt, sanayide ise 245 bin ton civarında katı yakıt kullanılmıştır ve bu yakıtın büyük bir kısmı Rusya ve Afrika'dan gelen ithal kömürlere aittir. Bu nedenle kış aylarıyla birlikte şehrimizde hava kirliliği üst sınırlara ulaşmaktadır. Özellikle sabah erken saatlerde ve akşamüzeri göz gözü göremez olmakta ve nefes almakta güçlük yaşanmaktadır. Öyle ki kasım, aralık, ocak, şubat ve mart aylarında gazi şehrimizin hava kirliliği değerleri hemen hemen her gün üst sınır değerlerini aşmaktadır. Örneğin Gaziantep ilimiz 2016 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerinin

aşıldığı gün sayılarına bakacak olursak kasım ayının 18 gününde, aralık ayının 16 gününde, şubat ayının 22 gününde ve mart ayının 12 gününde hava kirliliği sınır değerini aşmıştır. Dünya Sağlık Örgütü ve küresel ölçekler ele alındığında bir yıl içerisinde Gaziantep'te sınır değerlerin aşıldığı gün sayısı 120-140 gün aralığındadır. Hatta son yedi gün hava kalitesi izleme verilerine bakıldığında hava kalitesinin önemli ölçüm parametresi olan kükürtdioksit gazının yönetmelik gereği standart değeri 0,5 mikrogram/metreküp olması gerekirken Gaziantep'te 2 ila 7 mikrogram/metreküp seviyesinde değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı tarafından saatlik değerleri de her an görebilirsiniz. Bu durum şehrimiz için kaygı vericidir. Hava kirliliği aynı zamanda birçok hastalığı da tetiklemektedir, özellikle solunum yolları, KOAH ve kalp hastalıklarına yol açmaktadır.

Sonuç olarak, ilimizde hava kirliliğine neden olan kaynaklar arasında sırasıyla evsel ısınma, trafik, sanayi işletmeleri sıralanabilir. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, özellikle doğal gaz kullanımı yaygınlaştırılmalıdır, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri düzenli olarak yaptırılmalıdır. İlk etapta hava kirliliğinin büyük oranda önüne geçilecek önlemler bunlardır.

Gaziantep'imizde şehir merkezinde insan yoğunluğunun artmasından dolayı ortaya çıkan problemlerden biri de gürültü kirliliğidir. Artan araç sayısı ile birlikte trafikte geçirilen zamanın artması, iş yerlerinin ve üretimin şehrin içinde kalması, sokak aralarında yapılan düğün töreni, açık hava aktiviteleri, eğlenceler ve benzeri nedenlerden dolayı şehrimizde gürültü problemi giderek artmaktadır. Sıkışan trafik gereksiz korna çalınmasına sebep olmakta, âdeta kornayla iletişim kurulmaktadır. Bu nedenle öncelikle şehir merkezinde trafik işaret ve levhalarına önem verilmesi, yeni yolların, kavşakların, köprülülük kavşakların yapılarak trafiğin rahatlaması sağlanmalıdır. Özellikle asker uğurlamaları ve düğün gibi organizasyonlarda maytap, havai fişek ve benzeri şeylerin, patlayıcıların kullanılmamasına yönelik tedbirler alınması gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, Gaziantep, su kirliliğinin ikinci öncelikli olduğu iller arasındadır. Su kaynakları giderek kirlenen ilimizde su kirliliğine neden olan faktörler arasında, bazı ilçelerde evsel nitelikli atık suların arıtılmaması da mevcuttur. Oğuzeli ilçemiz Körkün Mahallesi'nde çok yakın bir mesafede olan katı atık depolama merkezi çevreye son derece kötü koku yaymasının yanı sıra yerleşim birimine yakın olmasından dolayı bulaşıcı hastalıklar konusunda tedirginlik yaratmaktadır. Ayrıca ilçe merkezinde Sacir Deresi ıslah çalışmaları taahhüt edilen zamanı geçmiştir, bir an önce tamamlanması büyük önem taşımaktadır.

İlim adamlarımızdan Profesör Doktor Hasan Kalyoncu'nun dediği gibi "Çevrecilik milliyetçiliktir." der, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde iki önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesiyle değiştirilmesi teklif edilen 2872 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"Ayrıca ek 11 inci ve ek 13 üncü maddeler kapsamında elde edilen gelirler, yurt içi ve yurt dışından temin edilecek her türlü hibe, yardım ve bağışlar ile kredi anapara geri dönüşleri ve kredi faizleri de tahsil edilerek, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır ve bütçeye gelir kayıt edilir."

Feridun Bahşi

İsmail Koncuk

Fahrettin Yokuş

Antalya

Adana

Konya

Arslan Kabukcuoğlu

Ayhan Erel

Eskişehir

Aksaray

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge hakkında söz isteyen Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlarken hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugün ülkemizin en önemli sorunlarından birisini, çevre sorunlarımızı burada konuşuyoruz. Benden önce çıkan hemen hemen bütün konuşmacılar atık sulardan tutunuz da çevredeki tahribatlarımıza kadar çok detay bilgiler verdiler. Gerçekten çağ atladığını söylediğimiz ülkemize yakışmayan çevre problemleriyle karşı karşıyayız. Türkiye'mizin bütün göl, gölet, ırmak, dere ve göllerine, köylerimizin, kasabalarımızın, mezarlarımızın arıtım yapılmamış kanalizasyon suları akıtılıyor. Bu sularla sonuçta - sulama olarak- Türkiye'mizin dört bir yanında sebze ve meyveler sulanıyor.

Şimdi, büyükşehirler başta olmak üzere belediyelere devrettiğimiz şehirlerimizde de aynı sorunlar yaşanıyor. Büyükşehir belediyelerimiz köy ve kasabalarımızda arıtma tesisleri yapacağı yerde başka şeylere yatırımlar yapıyor. Yine, Hükümetimiz pek çok hususta yatırımlar yaparken çevre sorunlarını hep göz ardı ediyor. Her ne kadar Çevre Yasası'ndaki yazılı olan sorumlulukları varsa bunları da maalesef yerine getirmiyorlar.

Değerli milletvekilleri, çok yakın bir gelecekte eğer biz bu anlayışla gidersek bütün göllerimizi sırasıyla kurutacağız; eğer bu anlayışla gidersek bütün sularımızı kirleteceğiz, kullanacak hiçbir şey bulamayacağız. Sizlere bu konuda birkaç örnek göstermek istiyorum. Konya'mızın en önemli, en güzel göllerinden biri olan Meke Gölü bugün yok olma tehlikesiyle yüz yüze kalmıştır. Türkiye'mizin en büyük tatlı su gölü Beyşehir Gölü'müz maalesef şu anda fazla su kaybı nedeniyle kurumaya doğru gitmektedir. Akşehir Gölü'müz kurumuştur ve daha acı olan, düşünebiliyor musunuz, Türkiye'nin en önemli tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü'müzden valiliğin talimatıyla, Tabiat ve Çevre Koruma Müdürlüğü komisyonu tarafından yasalara aykırı bir şekilde - 2018 yılında- kıyı kenar çizgisinin 60 santim daha aşağısından su sevkiyatı yapılıyor; 60 santim, düşünebiliyor musunuz? Yani gölü boşaltıyorlar. Neymiş? Su ihtiyacımız varmış. O gölün çoraklaşmasına, canlıların ölmesine aldırmadan; kanunu yok sayarak, çiğneyerek bunu yapıyorlar ve bu valiyi biz görevini kötüye kullandığı için şikâyet ettiğimizde de vali terfi ediyor. Yani öyle bir garip ülkede yaşıyoruz ki...

Şimdi, herkesin, her vatandaşın dilekçe verme hakkı var. Her verilen dilekçeye yasa gereği otuz gün içinde cevap verme durumu da var. Bakınız, ben milletin bir vekili olarak, Parlamentonun bir temsilcisi olarak Tarım ve Orman Bakanlığına bir dilekçe verdim. 2014 yılında Beyşehir Gölü'nün kirliliğiyle ilgili bir rapor düzenlenmiş; bu raporu görmek istediğimi, bir örneğini istediğimi söyledim, aradım. İlgili daire başkanı "Efendim, hemen veriniz. Bir dilekçe yazın." dedi. Dilekçeyi yazdım. Ne zaman? 26/10/2018 yani yarın bir ay oluyor. Daha sonra niye veremediklerini sordum defalarca. "Efendim, Sayın Bakanın önünde, imzada." diyorlar. İstedğim tek şey şu: Beyşehir Gölü'nün 2014'teki su kirliliğiyle ilgili raporu. Allah aşkına, şimdi soruyorum bu sıralardaki değerli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Yokuş, tamamlayalım lütfen, buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Siz böyle bir soru sorsanız Bakanlığa, bir kere, sizden dilekçe istemezler; ikincisi, yarım saat içinde o rapor önünüze gelir ama biz bir aydır bu raporu alamıyoruz. Ama canınız sağ olsun.

Zaten ben bu kürsüde her geldiğimde söylüyorum: Devleti yönetemiyorsunuz, yönetme beceriniz yok; adaletiniz yok, tarafsız değilsiniz; devlette liyakat bırakmadınız. Ama bunun sonucunu er ya da geç alacağım, alacağım. Niye alacağım biliyor musunuz? Vermediğiniz sürece buradan haykıracağım. Öyle yağma yok, ya devleti adam gibi yöneteceksiniz ya da yöneteceksiniz. Ben, millet adına buradayım. Benim talebimi yok sayacak bir kamu yönetimi olamaz, olamaz. Dilekçe hakkımızı bile yok sayıyorsunuz; öyle yağma yok.

Efendim, şehirlere millet bahçesi yapmak yerine, gelin şu kanalizasyonları kapatın ama işiniz gücünüz devleti yönetmek değil ki. İşiniz gücünüz, ne yapmak, rant ve arkasından da milletin gözünü boyamak, süslemek.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bu üslubu reddediyoruz. Nasıl bir üslup bu ya?

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesiyle 2872 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin değiştirilmesi teklif edilen ikinci fıkrasında yer alan "temin edilecek" ibaresinin "elde edilecek" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Göker
Burdur
Müzeyyen Şevkin
Adana

Gökhan Zeybek
İstanbul
Veli Ağbaba
Malatya

Ayhan Barut
Adana
Murat Bakan
İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Malatya Milletvekili Veli Ağbaba.

Buyurun Sayın Ağbaba. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin gündemine zaman zaman gelen ama hepimizi yakından ilgilendiren bir konuyu sizin dikkatlerinize sunmak istiyorum. Türkiye genelinde özellikle AKP döneminde, AKP politikaları sonucunda Türkiye, HES'lere, taş ocaklarına, maden ocaklarına verilen izinlerle âdeta doğa katliamı alanı hâline geldi. HES'lere, taş ve maden ocaklarına verilen keyfi izinler ve yerleşim yerlerine kurulan çimento fabrikaları bu hızla giderse korunacak bir doğal çevre kalmayacak, bu yüzden de Çevre Bakanlığına ihtiyaç kalmayacak.

Değerli milletvekilleri, dağları, ovası cennet olan ve Türkiye'nin en güzel kentlerinden biri olan Malatya, maalesef, sizin sayenizde taş ocakları cenneti hâline geldi. Dağlarımız, ovalarımız âdeta yaralı hâle geldi. Artık tüm Malatyalılar görüyor ki taş ve maden ocakları, başta insan sağlığı olmak üzere, hayvancılığı, tarım arazilerini, su kaynaklarını, mezarlıkları, hatta köyleri yok ediyor.

Doğanşehir Kelhalil, Eskiköy, Dedeyazı; Akçadağ Karapınar, Cevizpınar; Yeşilyurt Örnekköy, İkizce, Kozluk köyü, Gündüzbey-Kaptaj; Hekimhan ve Arguvan'ın birçok köyünde, Arapgir Alıçlı ve Yazılı köyünde hayatlar yok edilmeye devam ediyor. Görgü, Haçova, Kuyulu, Kuşdoğan, Fatih, Duruldu Mahallesi yani Çerkezyazısı yani Malatya'ya en yakın bölgeler, tarım arazilerinin en verimli olduğu alanlar taş ocakları aracılığıyla yok ediliyor. O bölgede yaşayan köy ve mahalle sakinleri itiraz ettikçe taş ocaklarının kapasitesi artırılıyor.

Bu bölgede taş ocaklarını istemeyen köylerin tam ortasına AKP bir tane çimento fabrikası kuruyor. "Köyün yanına çimento fabrikası olur mu?" demeyin, gözlerimizle gördük, köylülerle gittik. Belki inanmayacaksınız ama çevre yoluna 300 metre, Kuyulu köyünün tam yanı başında bir çimento fabrikası kuruluyor. Malatya'nın en gelişen bölgesi, bir fabrikaya feda ediliyor. Çimento fabrikası sadece Kuyulu Mahallesi'ni değil, Kuşdoğan, Görgü, Duruldu, Çayırköy, Fatih köyünü hatta o bölgedeki bütün yaşam alanlarını yok ediyor. Burada Malatya'nın en güzel kayısıları yetişiyor. Fabrika sahipleri o kadar güçlü ki "ÇED Gerekli Değildir" raporu almışlar değerli milletvekilleri. AKP milletvekillerinin bazılarının fabrika sahiplerinden daha fazla çalıştığını, "ÇED raporu gerekli değil." diye çalıştığını köylüler söylüyor. Bunu da AKP milletvekiline sataşarak söylemek istiyorum.

Burada bir hususa dikkat çekmek istiyoruz sayın milletvekilleri, ÇED raporlarının tamamında çevre, orada yaşayan insanlar düşünülmüyor, sadece ve sadece ruhsat isteyen insanlar düşünülmüyor. ÇED vermek, bir Hükümet politikası hâline geldi. ÇED raporu vererek âdeta çevre düşmanlığı yapılmakta Çevre Bakanlığı tarafından.

Değerli milletvekilleri, Kuyulular "Köyün yanına kurulan çimento fabrikasına 'ÇED'e gerek yok.' diyenleri Allah'a havale ediyoruz." diyorlar ve bu Kuyulu köyü var ya, Kuyulu köyü, her seçimde "full" AKP'ye oy vermiş durumda, şimdi "Ellerimiz kırılsaydı da AKP'ye oy vermeseydik. Haram olsun, gözlerine, dizlerine dursun." diyorlar size, sizin milletvekillerinize. (CHP sıralarından alkışlar) "AKP'ye oylarımız haram olsun. Bir daha eğer o çimento fabrikası kurulursa, gelerseniz, sizi sopayla kovalayacağız." diyor Kuyulu köylüleri.

Değerli arkadaşlar, yine bir köy var, Arapgir Yazılı köyü. Malatya'nın Arapgir Yazılı köyüne devlet ne zaman gidiyor? Devlet, maden ocağı ve taş ocağı ruhsatı vermeye gidiyor, onun dışında, yol yapmaya, su götürmeye, hizmet vermeye gitmiyor. 2012 yılında çok küçük bir alan için "ÇED Raporu Gerekli Değildir" denilerek alınan demir madeni ruhsatı, aradan altı yıl geçtikten sonra büyütmek isteniyor ve firma sahibi şimdi tam tamına 500 hektarlık alanda demir aramak istiyor, ruhsat sınırı Yazılı Mahallesi'nin yerleşim yerini, köy mezarlığını, köyün başını, bahçesini ve tamamını içine alıyor. Köylülerin kutsal kabul ettiği yüzyıllar evveline dayanan cemevi, köy yerleşim yerleri yok edilme tehlikesiyle karşı karşıya. Kısaca, bu ocak açılırsa Yazılı köyü yok olacak. 29 Kasım'da Genel Başkan Yardımcımız Gülizar Biçer başkanlığında bir heyetle orada olacağız ve bu ocağa dur diyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, orada yaşayan insanların mutlaka görüşleri dikkate alınmalı. Su kaynakları, doğal kaynaklar maalesef yok edilmekte. Anadolu kimsenin babasının çiftliği değil, Malatya da AKP'nin babasının çiftliği değil. Eğer orada bu ruhsata izin verilirse, başta CHP milletvekilleri ve halk olmak üzere, bunun önünde durmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla)- Bundan sonra da Arapgir'de, Kuyulu'da, Örnekköy'de, Gündüzbey'de, Dedeyazı'da halkımızla birlikte çevre katliamına karşı duracağımızın bilinmesini istiyor, AKP'nin bu politikalarını gözden geçirmesini rica ediyor,

hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde dört önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesiyle değiştirilmesi teklif edilen 2872 sayılı Kanun'un 20'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"1) Ek 4 üncü madde uyarınca, egzoz gazı emisyon ölçümü yaptırmayan motorlu taşıt sahiplerine 1.250 Türk lirası, ancak aynı aracın yönetmeliklerle belirlenen standartlara aykırı emisyonu sebep olması halinde motorlu taşıt sahibine 2.500 Türk lirası,"

Tuba Vural Çokal

Antalya

Arslan Kabukcuoğlu

Eskişehir

Aylin Cesur

Isparta

Fahrettin Yokuş

Konya

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde konuşmak üzere Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Öncelikle, helikopter kazasında şehadete eren askerlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Dünyada toplam 1,4 milyar kilometreküp su vardır. Bunların sadece yüzde 2,5'u tatlı olup göl ve nehir şeklindedir. Ülkemizde yıllık ortalama yağış miktarı 643 milimetredir. Bu yağışın yarısı buharlaşma yoluyla kaybolmakta, yüzde 10 kadarı yer altı sularını beslemektedir. Bu suyun dörtte 1 kadarı ya göl gibi kapalı havzalara dökülmekte ya da akarsularla denize dökülmektedir. Yer altı sularını besleyen suların da dörtte 1 kadarı pınar veya kaynak olarak tekrar yeryüzüne çıkmaktadır.

Özetle, tüketilebilir yer altı ve yer üstü su potansiyelimiz 112 milyar metreküp olup 44 milyar metreküpünü kullanmaktayız. Ülkemizde kişi başına düşen su miktarı yılda 1.519 metreküptür. Su azlığı çeken ülkelerden biriyiz.

Porsuk gibi, Kızılırmak gibi, Yeşilırmak, Sakarya, Menderes, Gediz, Seyhan, Ceyhan ve pek çok akarsuyumuz yerleşim yerlerinden geçmektedir. Burada, toplumda hizmet verdikleri kadar, bu sularımız, maalesef, aynı zamanda, geçtikleri yerleşim yerinden dolayı kirlenmektedirler, sularımız kirlenmektedir.

Organize sanayi bölgeleri, gerek ihtiyaç olan suyun karşılanması gerekse atık suyun kolayca tahliye edilmesi amacıyla akarsu kenarına kurulmaktadır. Bunların her ne kadar arıtma tesisleri varsa da bir kısmı potansiyel olarak kullanılmamakta ya da bir kısmı da zaman zaman devre dışı bırakılarak kirli sularla yine nehirlerimiz kirlenmektedir. Yine, mezbaha gibi, suya çokça ihtiyaç duyan tesisler akarsuları kirlenmemeli, bunların arıtma tesisleri mutlaka kontrol edilmelidir.

Akarsu civarına kurulmuş maden ocakları ve bunları işlemede kullanılan tesisler, önemli akarsu ve çevre kirlenme kaynakları olabilmektedir. Siyanür havuzu gibi son derece toksik tesisler, alabildiğine emniyet içine alınmalıdır. Böylece, riskli tesisler akarsuları kirlenmekten uzak tutulmalıdır.

Akarsular için bir diğer kirlenme kaynağı da tarımsal ilaçlamadır. Maalesef, bilinçsiz ve kontrolsüz yapılan tarımsal ilaçlama nedeniyle ilaçlar, toprağa dökülmekte, buradan da sular vasıtasıyla yer altı ya da yer üstü sularının kirlenmesine neden olmaktadır. Bu ilaçlı suların kötü taraflarından biri de kullanma suyu olarak değerlendirilmeye uğraşıldığı vakit bunların yeterince temizlenememesidir. Tarımsal ilaçlama, büyük bir toplum sağlığı sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Günümüz teknikleriyle her ne kadar suların temizlenmesine dikkat edilmekte ise de insanoğlunun kirlenmesi, bunların temizlenmesinin son derece ötesine geçmiştir.

Barajlarda biriktirilen sular, bunlar, bir miktar ağır metaller içermektedir. Barajlarda biriken su miktarı azaldığı zaman, derinlerdeki su kullanılmaya başlanırsa ağır metaller daha fazla kullanılmakta ve bir toplum sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaşadığım şehir Eskişehir'de kullanma, içme suyu olarak Porsuk'tan yararlanılır. Bilindiği gibi Porsuk Nehri, Kütahya'yı katederek Eskişehir'e gelmektedir. Gerek Kütahya'da gerekse katettiği diğer alanlarda uğradığı kirlenme Eskişehir'e bu suyun kirli su olarak, kirlenmiş bir su olarak gelmesine neden olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Kabukcuoğlu.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Bitiriyorum efendim.

Eskişehir'in kullanma suyunun civarda bulunan kaynaklardan sağlanması, burada yaşayan insanların sağlığının önemi bakımından çok yerinde bir hareket olacaktır. Devlet Su İşlerinden, Eskişehir'e kullanma suyu getirilmesi beklenmektedir.

Teşekkür ederim. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun'un 20'nci maddesinin değiştirilmesini teklif eden (a) bendinin sonuna "Bakanlık bu cezaları beş katına kadar artırmaya yetkilidir." cümlesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Gökhan Zeybek

İstanbul

Müzeyyen Şevkin

Adana

Ayhan Barut

Adana

Murat Bakan

İzmir

Mehmet Göker

Burdur

Burak Erbay

Muğla

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde konuşmak üzere Muğla Milletvekili Burak Erbay...

Buyurun Sayın Erbay. (CHP sıralarından alkışlar)

BURAK ERBAY (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz kanun teklifinin gerekçesine baktığımızda, çevremizi ve doğamızı korumanın

amaçlandığını görmekteyiz. Yarınlar da yaşanabilir, temiz bir çevre bırakmak, bu ülkede yaşayan herkesin üzerinde hassasiyetle durması gereken bir konudur. Hepimizi ilgilendiren bu tür konularda bir yasa çıkarılırken öncelikli olarak konunun muhatabı olan sivil toplum örgütlerinden görüş almak, en doğru ve akla uygun yöntemdir. Ancak her zaman olduğu gibi, AKP, hiç kimseden görüş almadan bir yasa teklifi hazırladı ve önümüze getirdi. Bugüne kadar bu yöntemle çıkarılan her yasa, maalesef yandaşa yarar, vatandaşa zarar olmuştur.

Birkaç ay evvel çıkardığınız imar barışı yasaasının sonuçlarına bir bakalım. Maalesef, ülkede ve toplumda yarattığı tahribat, çok acı bir şekilde ortada durmaktadır. Çıkardığınız bu yasayla, 31 Aralık 2017 tarihinden önce ruhsatsız ve ruhsata aykırı yapılmış yapıların yapı kayıt belgesi alması düzenlenmiştir. Bugüne kadarki en kapsamlı ve koşulsuz imar affı olan bu düzenlemeyle kaçak yapılar, hiçbir mimarlık ve mühendislik hizmeti almadan, herhangi bir kontrol mekanizması olmaksızın yasal statüye kavuşturulmuştur.

Bu yasanın çıktığı 18 Mayıs 2018 tarihinden bu yana Muğla'da betoncuların beton yetiştiremediğinden haberiniz var mı? Çıkardığınız bu yasadaki faydalanmak için bir umutla başvuru yapan ancak kendini ihbar etmiş duruma düşen orman köylüsünün bir odalı ve tek katlı evine yıkım kararı geldiğini biliyor musunuz? Bu kadar yapıyı yasal hâle getirirken belediyelerin buralara hizmet götürme konusunda hazır olup olmadığını sordunuz mu? Peki, bu hazine arazilerindeki koruma bölgelerindeki yasallaştırmaya çalıştığınız evlere kanalizasyon nasıl gidecek, içme suyu hatları nasıl çekilecek? Bakın, bu yasadaki sonradan yapılan bir inşaat, çıkardığınız yasanın sonuçları.

Değerli milletvekilleri, 24 Haziran seçimleri öncesinde imar affıyla bir taşla birkaç kuş vurmaya çalışan AKP'nin vurduğu tek şey çevremizdir, doğamızdır ve çocuklarımızın geleceğidir. Bu yasa, toplumdaki adalet duygusuna zarar vermiştir, kaçak yapılar yasallaştırılmıştır, bir anlamda, yasalara uyan vatandaşlarımız cezalandırılmıştır. İmar planlarını, şehircilik ilkelerini yok sayan bu düzenleme, aynı zamanda, kentlerin düzenli gelişmesini ve yaşanabilir mekânlar olmasının ortaya çıkmasını imkânsızlaştırmıştır.

Ne demişti ağaç kesenler partisi genel başkanı: "Biz şehirlere ihanet ettik, hâlâ da ihanet ediyoruz, ben de bundan sorumluyum." demişti. İşte bu zihniyet, hazine arazilerini, ormanlarını yağmaya açarak ihanete devam ediyor, koyuları, kıyıları yandaşlara peşkeş çekerek bu ihanet devam ediyor, binlerce yıllık tarihî Likya Yolu'na asfalt dökerek ihanete devam ediyor, Yatağan'da beş yüz yıllık çam ağacını keserek bu ihanete devam ediyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Ne demişti atalarımız? Balık baştan kokar. İşte bu ihanetin son örneğini de Marmaris Okluk Koyu'nda yaşıyoruz. Ağaç kesenler partisi genel başkanı, 300 odalı yazlık sarayda keyif yapsın diye 40 bin ağaç kesilmiştir, Okluk Koyu'nun doğası katledilmiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Okluk Koyu'nda arazilerine el konulmaya çalışılan vatandaşların iki gündür Marmaris Mal Müdürlüğüne çağrılarak polis baskısı altında pazarlığa zorlandığından haberiniz var mı?

Her ağzınızı açtığınızda FETÖ ihanetinden bahsediyorsunuz. Bu kentlere, bu doğaya yaptıklarınız, FETÖ ihanetinden aşağı kalır bir ihanet değildir. Rant için kestiğiniz her ağacın günahı, teröristlerin masum insanlara sıktığı kurşunun günahından az değildir. İcinizden "Varsa bir hatamız öbür dünyada hesabını veririm." diyor olabilirsiniz ama ant olsun ki Mustafa Kemal Atatürk'ün bize emanet ettiği, uğruna nice şehitler verdiğimiz bu kutsal topraklarda rant uğruna kestiğiniz her ağacın, sattığınız her derenin, doğaya ve çevreye yaptığınız her ihanetin bedelini bu dünyada ödeyeceksiniz. Ülkenin her köşesinde doğaya, kültüre ve kentlere ihanet eden yönetim anlayışınız 31 Martta sandığa gömülecektir. İşte bu yüzden Ankara'yı da kaybedeceksiniz, işte bu yüzden İstanbul'u da kaybedeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afonkarahisar) – Bravo!

BURAK ERBAY (Devamla) – Rahat uyu Berkin Elvan, rahat uyu Ali İsmail, rahat uyuyun çocuklar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde geçen "50 Türk lirası" ifadelerinin "100 Türk lirası" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Özdemir

Yücel Bulut

Esin Kara

Kayseri

Tokat

Konya

Ayşe Sibel Ersoy

Sefer Aycan

Baki Şimşek

Adana

Kahramanmaraş

Mersin

Ahmet Erbaş

Kütahya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş.

Buyurun Sayın Erbaş. (MHP sıralarından alkışlar)

AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; dün İstanbul Sancaktepe'de askerî helikopterimizin düştüğü elim kazada kaybettiğimiz şehitlerimize Allah'tan rahmet, şehit ailelerine de başsağlığı diliyorum.

Yine biraz önce son dakika haberi olarak düşen, Batman'daki operasyonda şehit olan polis kardeşimiz için de Allah'tan rahmet, kederli ailesine de başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkanım ve değerli milletvekilleri; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın yaptığı düzenlemeyle illerde katı atık birlikleri kurulmuştur. Seçim bölgemiz olan Kütahya ilimizde de kurulan Kütahya Katı Atık Birliği tarafından 2014 yılında şehir merkezi ve özel idareye bağlı köylerde çöp toplama işi, yirmi dokuz yıllığına özel bir sektöre verilmiştir. Çöp toplama işini üstlenen firma, aynı zamanda otuz ay içinde 5 megavatlık bir elektrik üretim tesisi kurmayı da vadedmiştir fakat günümüze kadar gelen bu sürede, maalesef, kesinlikle 5 megavatlık bir elektrik üretim tesisi kurulmadığı gibi, yine, taahhüdü gereği kurması gereken 3 ilçemizdeki toplama merkezi de kurulmamıştır. Yine, bu şirket çöp toplama işlemine başlamadan önce vatandaşlara aldırılan 2 bin çöp konteyneri de toplatılmış ama yerine yeni konteyner konulmamıştır.

Bunlardan daha önemlisi, sayın milletvekilleri, çöp toplama işlemi ihale edilmeden önce yalnızca Kütahya merkezde 26 araçla yapılırken şimdi 13 araçla yapılmaya çalışılmakta, Simav ilçesinde 6 araçla yapılırken şimdi 3 araçla yapılmaya çalışılmaktadır. Bunun sonucu olarak da özellikle yaz aylarında, çöplerin on beş gün gibi bir süre içinde toplanması yüzünden, çok ciddi bir şekilde çevre kirliliği ve mikrop saçılmaktadır ortalığa.

Bununla beraber, esas insani olarak başka bir vahim olay çıkmıştır: Bu kanun gereği çöp toplama şirketine devredilen işçi kardeşlerimiz kadro alamamıştır fakat şimdi de belediye ile bu şirket arasında mahkemelik olan davalardan dolayı maaşlarını alamamakta ve çok ciddi bir şekilde mağduriyet yaşamaktadır. Hem özlük haklarını kaybettiler hem de maaş konusunda çok ciddi sıkıntılar çekmektedirler. Biz burada hâkimlik ve savcılık yapmıyoruz. Belediye ile bu şirket arasında birden fazla dava var ama

bizim için aslanan, orada çalışan kardeşlerimizin özlük hakları ve toplanamayan çöpler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlerin çevreyle ilgili bir başka konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Malumunuz, Tunçbilek ve Seyitömer beldelerimizde 2 termik santralimiz var. Bundan yaklaşık dört yıl önce özelleşen, özellikle Seyitömer'de işletmeyi alan firma, yaklaşık 100 milyon dolar para harcayarak bir filtre sistemi kurmuş ve Seyitömer'deki çevre kirliliği bitmiştir. Ancak Tunçbilek'teki sistem, çok eski bir teknolojiyle yapıldığı için maalesef çok ciddi bir şekilde hava kirliliği vardır. Abartmadan söylüyorum, sizleri Tunçbilek'e bekliyoruz ama üzerinize beyaz takım elbise veya beyaz gömlek giymeyin; ciddi bir şekilde hava kirliliği vardır ve kurum akmaktadır. Firmanın burada da çok ciddi bir şekilde yatırım yapmasını ve Çevre Bakanlığından bir an önce bu derdimize çare olmasını bekliyoruz, takipçisi olmasını istiyoruz.

Gazi Meclisimizin değerli üyeleri, huzurlarınıza getirmek istediğim diğer bir konu ise Kütahya ili Pazarlar ilçesi Ahmet Yesevi Mahallesi'ndeki sakinlerimizin 2013 yılından beri sürüncemede olan ciddi bir sıkıntısıdır. 2013 yılında meydana gelen Simav depreminin akabinde bu mahallemizde yaklaşık olarak 80 müstakil konuta ve 4 adet apartmana maalesef "kullanılmaz" raporu verilmiştir. Ancak o günden bu yana bu evlerde insanlar oturmaya devam etmekte, bir çivi çakılmasına müsaade edilmemekte, yerlerine de yeni ev yapılmamaktadır. Yüce devletimizin, Pazarlar ilçesinde 80 konutu yapamayacak kadar bir aciz içinde olduğuna inanmıyorum. Kadirşinas Pazarlar halkı da bunu hasretle beklemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Sayın Erbaş, tamamlayalım lütfen.

AHMET ERBAŞ (Devamla) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, ülkemiz çok ciddi bir şekilde ekonomik krizden geçmektedir. Son olarak, Kütahya için olmazsa olmaz - ticari sektör olarak- çinicilik ve seramik sektörümüz vardır. Buradan ekonomi ve maliye bakanlarımıza sesleniyorum: Bu konuda, lütfen, hiç olmazsa KDV'yi yüzde 8'lere çekmenizi özellikle istirham ediyorum.

Saygılarla selamlıyorum hepinizi. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz, buyurun:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "(1), ibaresi" ibaresinin "(1) bendinin (1), (2), (3) ve (4) numaralı alt bentleri ile" ibaresi" şeklinde ve maddeyle 2872 sayılı Kanunun değiştirilen 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinin (1), (3) ve (4) numaralı alt bentlerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"1) Petrol ve petrol türevleri (ham petrol, akaryakıt, sintine, slaç, slop, rafine ürün, yağlı atık vb.) tahliyesi veya deşarjı yapan tankerlerden, bin (dahil) grostona kadar olanlar için groston başına 400 Türk lirası, bin ilâ beşbin (dahil) groston arasında olanlara, bu miktar ve ilave her groston başına 100 Türk lirası, beşbin grostondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her groston başına 10 Türk lirası,"

"3) Petrol türevleri (sintine, slaç, slop, akaryakıt, yağlı atık vb.) veya kirliliği balast tahliyesi yapan gemi ve diğer deniz vasıtalarından bin grostona kadar olanlar için groston başına 200 Türk lirası, bin ilâ beşbin (dahil) groston arasında olanlara bu miktar ve ilave her groston başına 40 Türk lirası, beşbin grostondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her groston başına 10 Türk lirası,

4) Katı atık bırakan veya evsel atıksu deşarjı yapan diğer deniz araçlarından bin (dahil) grostona kadar olanlar için groston başına 100 Türk lirası, bin ilâ beşbin (dahil) groston arasında olanlara bu miktar ve ilave her groston başına 20 Türk lirası, beşbin grostondan fazla olanlara ise yukarıdaki miktarlar ve ilave her groston başına 10 Türk lirası,"

Bülent Turan

Çanakkale

Mustafa Ataş

İstanbul

Sermin Balık

Elâzığ

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Abdullah Güler

İstanbul

Osman Boyraz

İstanbul

Fehmi Alpay Özalan

İzmir

İsmail Emrah Karayel

Kayseri

Lütfiye Selva Çam

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge için gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Çevresel kirliliğin önlenmesi hususunda verilen cezaların caydırıcı olması noktasında diğer ülkeler ile yapılan karşılaştırma sonucunda ceza miktarlarının artırılması önerilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi kabul edilen önerge doğrultusunda 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde değiştirilen önerge doğrultusunda kabul edilmiştir.

6'ncı maddeye geçiyoruz.

6'ncı madde üzerinde beş önerge var, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"MADDE 6- 2872 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan 'il çevre ve orman müdürlerince' ibaresi 'çevre ve şehircilik il müdürlerince' olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu Kanun uyarınca uygulanacak idari para cezalarına karşı açılacak olan davalar Bakanlığa karşı açılır."

İsmail Koncuk

Adana

Arslan Kabukcuoğlu

Eskişehir

Aylin Cesur

Isparta

Feridun Bahşi

Antalya

Ayhan Erel

Aksaray

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde, Isparta Milletvekili Aylin Cesur...

Buyurun Sayın Cesur. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte

olan, çevreyle ilgili kanun teklifinin 6'ncı maddesi üzerinde görüşlerimi ifade etmek üzere huzurlarınızdayım.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifi, çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesine ilişkin olumlu karşılanacak düzenlemeler içermektedir. Ancak, on altı yıllık AK PARTİ hükümetlerinin icraatları sonunda görüyoruz ki Çevre ve Şehircilik Bakanlığının işlevi tam olarak anlaşılamamış. Özellikle şehirleşmeye, daha da doğru ifadeyle şehirlerin betonlaşmasına yönelik çalışmalar yapılırken Bakanlığın "Çevre" kısmı unutulmuş.

Bu teklif de yok sayılan ya da ötelenen kronikleşmiş çevre sorunlarına neşter vuracak bir teklif değil. Bu teklif, tek başına ülkemizde ciddi çevre sorunlarına çözüm reçetesi falan da olamaz. Ben seçim bölgem Isparta'da bulunan ve Türkiye'nin aslında en büyük 2'nci tatlı su gölü olan Eğirdir Gölü'nde geçtiğimiz günlerdeki kaygı verici su çekilmeleri üzerine görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

Eğirdir Gölü, Isparta sınırları içerisinde, Eğirdir, Senirkent, Yalvaç, Gelendost ilçe sınırlarıyla çevrilidir. Eğirdir Gölü, Beyşehir Gölü'nden sonra Türkiye'nin 2'nci büyük tatlı su gölüdür. Eğirdir Gölü, bölgeye sosyal ve ekonomik anlamda büyük değer katan ve ülkemizin mavi incisi olabilecek nitelikte bir zenginliktir.

Göl, birçok köy ve yerleşimin ortasındadır ve Isparta'nın içme suyu ihtiyacını ve tarım için gerekli sulamayı da sağlamaktadır. Ülkemizin elma ve kiraz üretimine büyük katkısının yanında gölde önemli ölçüde balıkçılık da yapılmaktadır. Göl; dağ turizmi açısından olduğu kadar balık avcılığı, su sporları ve rekreasyon imkânları da sunmaktadır. Sonuç olarak Eğirdir Gölü biyoçeşitlilik yönünden uluslararası öneme sahip bir ekosistem. Türkiye'deki 454 kuş türünden 225'i Eğirdir Gölü ve çevresinde yaşam sürüyor ve son dönemlerde yapılan araştırmalarda bazı atık suların göle akıtıldığı belirlenmiş.

Göl su kalitesini olumsuz olarak etkileyen en önemli kirleticiler evsel atık sular, katı atık depolama alanları, endüstriyel faaliyetler gibi noktasal kirleticiler ve tarımsal aktiviteler. Havza genelinde bitkinin ihtiyacından çok fazla tarım ilacı kullanılmakta, kullanılan sulama yöntemleriyle kirleticiler unsurların yer altı suyu ve yüzey sularına taşınımı sağlanmakta, ilaç ambalajlarının gelişigüzel atılması ve yüzey sularında yıkanmasıyla direkt kirlilik etkisi oluşmakta ve doğa dostu olarak bilinen pestisitlerin kullanımı ise maalesef en az seviyede bulunmaktadır.

Gölün kirlenmesiyle birlikte, içme sularıyla beraber bölgede yetişen meyve ve sebzelerde, hayvansal gıdalarda da zararlı madde kalıntılarıyla karşılaşmamız olası hâle gelmektedir.

Gölün geleceği ve insan sağlığı acil çözüm ihtiyacı doğurmuştur. Son iki yıldır suyun yaklaşık 100 metre çekildiği ifade edilmektedir. Vatandaşlarımız bu durumu görüntüleyerek kayıtlar altına almıştır. Eğirdir halkı göldeki su seviyesinin azalması nedeniyle endişe hâlinindedir. Göl resmen kurumakta ve "SOS" vermektedir değerli milletvekilleri. Buna acilen bir çözüm alınmazsa Burdur Gölü gibi ortada çorak bir araziden başka hiçbir şey kalmayacaktır.

Yağış miktarının azalması, buharlaşma kayıplarının artması, su kullanımları gibi problemlerin hepsi su kaybına etkendir. Bu problemleri net bir şekilde ortaya koyabilmek ve Eğirdir Gölü'nün gelecekte tamamen ve kısmen kuruması konusunda bilgi paylaşabilmek için kapsamlı bir hidrolojik modelleme yapılmalıdır. Sektörel su tahsislerinin planlanması ve uygulamadaki eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir ve göldeki kirliliğin engellenmesi için öncelikle Eğirdir Gölü özel hükümleri bir an önce gerçekleştirilmelidir.

2016 yılına kadar işletmeye alınması gereken atık su arıtma tesisleri hâlâ işletmeye alınmamıştır. Mevcut durumda, katı atıkların bertarafıyla ve tarımsal kirliliğin yönetimiyle ilgili eksikler bulunmaktadır.

Maalesef, Eğirdir Gölü'nün can damarlarından biri olan Boyalı Kuş Cenneti'nde de durum bundan farklı değildir, orada da sular ve kuşlar çekildikten sonra kuş cenneti, maalesef, ineklere otlak hâline gelmiştir.

Özel hükümler 16 Haziran 2012 tarihinde Isparta gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Özel hükümlerin uygulaması Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülmektedir. Ancak özel hükümler uygulanmamıştır.

Şimdi, ben, kayınpederim Isparta eski milletvekili rahmetli Mustafa Cesur'u burada, huzurlarınızda anmak istiyorum. Bir ömrü Isparta'ya ve Eğirdir sevdasına adadı kendisi ve Eğirdir Gölü'nün bugünkü hâlini görmediği için acaba biraz memnun mu olmak gerekiyor diye düşünüyorum. Kendisine ve Eğirdir Gölü'yle ilgili bugüne kadar emek veren herkese çok teşekkür etmek istiyorum buradan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

AYLİN CESUR (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye genelinde de maalesef durum Eğirdir'den daha farklı değil.

Sözlerimi şöyle tamamlamak istiyorum: "Kimi yeşil kimi lacivert sessizliğin derinliğinde / Lodosun serin yüzü, poyrazın deli savurması şırak şırak diye dağlardı yüreğimi / Özlediğim her dakika dibinde bitmiş top ağacın kökü gibi sularına ulaşmaya çalışırcasına uzuyor sana canım Eğirdir'in gözleri mavi gölü."

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesi ile 2872 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesine eklenen fıkranın aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Bu Kanun uyarınca uygulanacak idari para cezalarına karşı açılacak olan davalar Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili müdürlüklere karşı açılır"

Mahmut Toğrul

Gaziantep

Sait Dede

Hakkâri

Ali Kenanoğlu

İstanbul

Mensur Işık

Muş

Erdal Aydemir

Bingöl

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Muş Milletvekili Mensur Işık...

Buyurun Sayın Işık. (HDP sıralarından alkışlar)

MENSUR IŞIK (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlamaktayım.

Sevgili arkadaşlar, "il çevre ve orman müdürlüğü'nün "çevre ve şehircilik il müdürlüğü" olarak değiştirilmesi aslında teknik bir düzenlemedir ancak maddeye eklenen paragrafla çevre ve şehircilik il müdürlüklerince uygulanacak idari para cezalarına karşı açılacak davalarda muhatabın çevre ve şehircilik il müdürlüğünden Bakanlığa çevrilmiş olması yasa teklifi olarak

önümüzde.

Şimdi, bu durumu biz şöyle değerlendirmekteyiz: Birincisi, aslında Bakanlığın davalı olarak görülmesi, bu şekilde bir değişiklik yapılması mağdur edilen kişilerin, idari para cezasına çarptırılan kişilerin mağduriyetlerinin dava konusu olması sürecinde, bir defa dava sürecini uzatacaktır. İkinci husus, Bakanlığın davalı konumdan düşürülmüş olmasının, daha doğrusu bu şekilde bir değişikliğin Bakanlık tarafından, dava açan davacılara, mağdurlara karşı bir baskı unsuru olarak kullanılabileceğini düşündüğümüz için biz bu madde değişikliğine karşıyız, muhalefetimiz bu yönde.

Şimdi, aslında, söz almışken, ben Muş'ta kronikleşmiş hastane sorununu burada, Genel Kurulda milletimizin, halkımızın, halklarımızın huzurunda bir kez daha dile getirmek istiyorum.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, sevgili milletvekilleri; Muş 400 bin nüfusuyla bölgenin en büyük illerinden bir tanesi. Aynı zamanda, Muş'ta kurulacak araştırma hastanesi çevre illerle beraber yaklaşık olarak 1 milyon kişiye hizmet verecek bir duruma gelecektir. Yine, Muş'ta neredeyse her gün onlarca hasta çevre illere sevk edilmektedir; örneğin Elâzığ, Malatya, Van ve Erzurum illerine neredeyse her gün onlarca hasta sevk edilmekte ve bu hastaların bir kısmı maalesef yolda yaşamını yitirmektedir. Bu hastalar sevk edildikten sonra, yaşamış oldukları ekonomik sorunlardan kaynaklı ailelerin birçoğu hastasını zamanında doktorun - sevk ettiği zaman itibarıyla- sevk ettiği araştırma hastanesine götürememektedir ve bu yönlü ciddi bir sıkıntı, sorun Muş için yaşanmaktadır. Zamanın Başbakanı, şimdi hâlâ da Meclis Başkanı olan Sayın Binali Yıldırım Muş'ta yapmış olduğu bir mitingde 400 yataklı bir araştırma hastanesi sözü vermişti. Biz de ilimizin bir vekili olarak, ilden özellikle yerel yöneticiler, ildeki meslek örgütleri ve birçok sivil toplum örgütünden, aynı zamanda halkımızdan gelen talebi burada Meclis huzurunda, halkımızın huzurunda bir kez daha dile getirmek istiyoruz ve bunun takipçisi olacağımızı bir kez daha burada belirtmek istiyoruz.

Şimdi, bunu neden talep ediyoruz sevgili arkadaşlar? Öncelikle Muş maalesef gelişmişlik sıralaması itibarıyla yaklaşık kırk yıldır hâlâ 81'inci il yani son sırada yer almaktadır. Sağlık sorunları ve sıkıntıları itibarıyla da Muş sondan 6'ncı yani 81 il içerisinde 75'inci sırada yer almaktadır. Örneğin Erzurum'da 3.347 yatak sayısı olmasına rağmen Muş'ta 715. Örneğin şöyle daha somutlaştırmak gerekirse 100 bin kişi başına düşen hastanedeki toplam yatak sayısı Muş'ta 176 iken Erzurum'da 439, yani başımızdaki Elâzığ'da 470 yani yaklaşık olarak 2,5-3 katlık bir sıkıntı var. Bundan dolayı bizim, Muş'ta mutlaka devlet hastanesinin yanında aynı zamanda bir araştırma hastanesine ciddi anlamda ihtiyaç duyulmaktadır. Bunu bir kez daha buradan milletimizin, halkımızın huzurunda dile getirmem gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Genel Kurul; biraz önce AKP'li hatibin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Selahattin Başkan için, Sayın Demirtaş için vermiş olduğu kararı ne şekilde okuduğunu anlamak gerçekten güç. Yani şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin başvurusu esnasında elbette ki onlarca maddenin ihlal edildiğini iddia edebiliriz ama bu, ihlal iddialarımızın hepsinin kabul edilmesi anlamına gelmez bir karar. Bu kararda talep ettiğiniz, ihlalinizi iddia ettiğiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MENSUR IŞIK (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha...

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

Buyurun.

MENSUR IŞIK (Devamla) – Tamam.

Bir defa şunu söylemek lazım, şunu görmek lazım: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Selahattin Demirtaş kararında net bir şekilde tahliye için gerekli işlemlerin yapılması gerektiğini söylemektedir, bu bir.

İkincisi, sayın hatip ve temsil ettiği iktidar partisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 18'inci maddesinin ihlalinin ne anlama geldiğini biraz okusalar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin geçmiş kararlarına baksalar çok iyi olacaktır.

Üçüncü husus da şu: Bir defa, yürütme organının başı olan Cumhurbaşkanının AİHM'in Demirtaş kararından sonra "Biz gerekli adımları atacağız ve bu işi bitireceğiz." demesinden sonra Ankara Cumhuriyet Başsavcısını makamına çağırıp ona talimat vermesi, bir hukuk devletinde ne anlama gelir, bunu da bir kez daha halkın huzurunda sizlere sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "açılacak olan" ibaresinin "açılan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Fethi Gürer

Gökân Zeybek

Ayhan Barut

Niğde

İstanbul

Adana

Müzeyyen Şevkin

Utku Çakırözer

Adana

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer...

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün helikopter kazasında hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Kısa süre önce toprağa verdiğimiz, Çevre Komisyonumuzun değerli üyesi Edirne Milletvekilimiz Sevgili Erdin Bircan'ı da özlemle, saygıyla anıyorum.

Kısa süre öncesine kadar bu sıralarda birlikte oturduğumuz Milletvekili Arkadaşımız Eren Erdem ve düşünceleri nedeniyle haksız hukuksuz tutuklanan tüm yurttaşlarımızı da özgürlük dileğimle selamlıyorum.

Bugün Eskişehir'imizin iki önemli çevre konusuna dikkat çekeceğim. Öncelikle, Eskişehir'imizin su kaynakları Porsuk ve Sakarya nehirlerinin temiz kalabilmesi için atık su arıtma tesislerimizin düzgün işleyişi fevkalade önem arz etmekte. Bu yüzden tesislerin 3'üncü etabının bir an önce devreye sokulması gerekmekte.

Projesi hazır, Avrupa Yatırım Bankasından kredisi de hazır. Büyükşehir belediyemiz İLBANK'a onay için başvurdu ama aylardır bırakın oluru onayı, bu başvuruya yanıt dahi gelmedi. Bu nasıl çevre sevmek, bu nasıl suyu korumak? Eskişehirililer adına bir kez daha Çevre Bakanlığı yetkililerini sorumluluklarını yerine getirmeye davet ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, ülkemizde ne yazık ki doğa ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkımız bizzat devlet eliyle katledilmekte. İşte bunun son örneklerinden biri Eskişehir'imizde verimli Alpu Ovarımız'a yapılmak istenen termik santral. Trakya, Çanakkale, Adana, Konya ve Karaman'ın verimli toprakları da aynı tehditle karşı karşıya. Aslında her biri yine bu Hükümetin ilan ettiği 257 büyük ovardan biri.

Bizim buğday, arpa, şeker pancarı ihtiyacımız Eskişehir Ovarımız'da üretiliyor. 1 milyon Eskişehirli oradan besleniyor, binlerce çiftçimiz oradan geçimini sağlıyor. Tarımsal hayatın binlerce yıl önce başladığı verimli topraklar bunlar ama şimdi sadece on beş yirmi yıllık enerji üretimi için ve birilerinin rant sevdası için önümüzdeki binlerce yılın bereketi feda ediliyor. Eskişehir'imizde

tarımsal üretim bitecek, hayvancılık bitecek.

İşin bir de sağlık kısmı var. Bu santrallerin neden olacağı kirlilik halk sağlığını yok edecek. Örneği ortada: İşte Yatağan, Yeniköy ve Kemerköy Santralleri. Ne oldu, söyleyeyim: 1983-2017 yılları arasında hava kirliliği kaynaklı 45 bin erken ölüm yaşandı bu ilde. Kalp, damar ve solunum yolu hastalıkları nedeniyle 46 bin kişiyi hastanelik etti bu santraller. Güzel Muğla'mız maalesef havası en kötü iller arasında 4'üncü sıraya düştü çünkü kırk yıl boyunca bu santraller 28 bin kilo cıva saldı. Her yıl 1.100 kilo cıva suya, tarlalara ve ormanlara çökeltmekte.

Değerli arkadaşlarım, Eskişehir Türkiye'nin havası en temiz kenti. Biz insanların en fazla yaşamak istediği bu kente yeni bir Yatağan istemiyoruz ama biz böyle dedikçe sağır kulaklar duymuyor. Bakın, birkaç hafta önce Enerji Bakanı Komisyonunda bu santraller için ne dedi: "Termik santrallerin hepsi çok modern, dibinde elmalar bile var." diye övdü. Daha haftası geçmeden örnek gösterdiği Çan Termik Santrali'nde 2 kez patlama yaşandı, işçiler hayatını kaybetti. Biz Eskişehir'imizde aynı faciaları istemiyoruz.

Eskişehir'de çevre mücadelemizin çok sağlam bir hukuki temeli de var. Mahkemeler art arda iptal kararları veriyor. Zehir santrali için tarım arazilerinin yağmasına imkân sağlayan yönetmelik değişikliği için Danıştay yürütme durdurma verdi. Kömürün çıkarılacağı maden sahası için alınan "ÇED Gerekli Değildir" kararını da idare mahkemesi iptal etti ama hukuku dinleyen kim? Enerji Bakanına soruyoruz "Mahkeme kararına uyun, projeden vazgeçin." diyoruz, bir cümle yanıt gönderiyor: "Bize ulaşan mahkeme kararı yok." diyor. Sadece Eskişehir'in değil, tüm Türkiye'nin sevindiği mahkeme kararlarını tanımadıklarını söylüyor. Bu olmaz, olamaz. Sayın Bakana ve bu zehir santralini dikmek isteyenlere sesleniyorum: "Yok." da deseniz "Ulaşmadı." da deseniz o kararlar kapı gibi karşınızdadır. O kararlar ve daha gelecek olan yeni kararlar durduğu sürece oraya o santrali yapamazsınız.

Değerli arkadaşlarım, şimdi bir de yeni mahkeme kararlarını engelleme, geciktirme girişimleri var. Jet hızıyla çıkan "ÇED Olumlu" kararına karşı açılan davada mahkeme bir bilirkişi heyeti atadı. Otuz gün içinde rapor yazmaları lazımdı. Bugün tam 90'ıncı gün doldu, bilirkişi bilmez kişi olmuş, bekliyor, bekliyor ki Eskişehir'imizin verimli ovası zehir santrali için pazarlanabilsin.

Yine duyuyoruz ki aslında çevreden ve yaşamdan yana olması, en azından tarafsız olması gereken bu bilirkişi, bu bilim insanı tam da bu santrali yapan EÜAŞ'ın projelerinde görev almakta. Bilirkişi bilmez kişiye dönüşmüş durumda, Eskişehir'i zehirlemek için taraf olmuş durumda. Hangi oyun çevrilirse çevrilsin, Eskişehir'de belediyelerimiz, çiftçilerimiz, baromuz, sivil toplum örgütlerimiz yani tüm Eskişehirliler bu santrale karşıyız. Temiz hava, temiz su, bereketli topraklarımıza hep birlikte sahip çıkacağız.

Değerli arkadaşlarım, peki, ne yapılmalıdır, ne yapılabilir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, tamamlayalım lütfen.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, ne yapılmalıdır, olumlu proje yok mudur? Toprağımızı ve tarımımızı tamamen yok eden böyle bir zehirli projenin karşısında bakın Eskişehir Büyükşehir Belediyemiz ne yapmaktadır: Tamamen kendi kaynaklarıyla, aklın, bilimin ve teknolojinin olanaklarını kullanarak çöpten elektrik enerjisi üretmektedir. Günde 11,2 megavat elektrik üretmekte ve bu dev tesis sayesinde tam 55 bin evin elektrik ihtiyacı karşılanmaktadır. Bakın, isı yok, dumanı yok, çevreye hiçbir zararı yok. İşte, Türkiye'mizin bu tür yaklaşımlara ihtiyacı vardır. Hep birlikte Eskişehir'i örnek alarak Eskişehir gibi bir Türkiye yaratmalıyız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesindeki "karşı" kelimesinin "itirazen" şeklinde değiştirilmesini öneriyorum.

Ümit Yılmaz

Düzce

Ali Muhittin Taşdoğan

Gaziantep

Abdurrahman Başkan

Antalya

Esin Kara

Konya

Yaşar Karadağ

Iğdır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz...

Buyurun Sayın Yılmaz. (MHP sıralarından alkışlar)

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesindeki değişiklik önergesi hakkında söz almış bulunmaktayım.

Teknolojinin ve sanayinin hızla gelişmesine paralel olarak kaynak kullanımının artması, artan çevre kirliliği problemini sadece ülkemizin değil, bütün dünyanın sorunu hâline getirmiştir. Unutmamamız gereken, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmenin yolu sağlıklı bir çevreden geçmektedir. Dünya bize kalan bir miras değil, çocuklarımızdan aldığımız bir emanettir.

Konuyla alakalı, memleketim Düzce'nin yaşadığı ciddi çevre sorunları vardır. Bunların başında hava kirliliği gelmektedir. Maalesef, Düzce hava kirliliği sıralamasında ilk sıralardadır. Son yıllarda doğal gaz kullanılmasına rağmen, hava kirliliğinin çözümünde istenilen düzelmeye sağlanamamıştır. Yaptığımız araştırmalar sonucunda, hava kirliliğinin Düzce'deki nedenlerinin başında kötü ve kalitesiz kömür kullanımı gelmektedir. O yüzden, Düzce'de hava kirliliğinin önlenebilmesinin birinci şartı doğal gaz kullanımını artırmaktır.

Ayrıca, Düzce İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su havzasıdır. Düzce'de hava kirliliğinin önlenmesi, İstanbul'un suyunun kirlenmesinin önüne geçilmesi için de oldukça önemlidir. İSKİ'nin su havzasının temiz kalması için EPDK'nın kanununda değişiklik yapılarak su havzalarının bulunduğu köy yerleşim birimlerine de doğal gaz verilmelidir. Bunun yanı sıra, İSKİ su havzasında olan Düzce'de doğal gaz abonelerine indirim sağlanmalı ve metreküp fiyatı indirilerek kullanımı teşvik edilmelidir.

Düzce'nin bir diğer çevre sorunu da çöp depolama alanıdır. Hecinler'de şartlar zorlanarak ÇED raporu alınan ve o günün parası 16 milyon TL –yani 6 milyon dolar- harcanarak yapılan çöp depolama alanı bölge halkının mahkemeden aldığı kararla durdurulmuştur. Bunun üzerine, Düzce Belediyesi çöpü İstanbul'un suyunu sağlayan Melen Çayı kenarına dökmeye başlamıştır. Vatandaşa su kenarına kümes bile yaptırmayan İSKİ bunu görmemektedir. Düzce'yi su havzasına alırken Düzcelilerin iradesini hiçe sayan İSKİ hemşehrilerimize zorluk çıkarırken bonkör, çevre için üzerine düşeni yapmakta bir o kadar cimridir. Mesela, İSKİ, köy yerleşim birimlerinin kanalizasyonunu yapması gerekirken yapmamaktadır, merkez ve ilçe belediyelerinin arıtma tesislerini yapması gerekirken yapmamaktadır. İSKİ ile Düzce'nin sıkıntıları saymakla bitmez. Düzce; tarihi, doğası, kültürel yapısıyla âdeta bir cennet köşesidir. Ancak son yıllardaki yanlış uygulamalar Düzce'de çevreyi ciddi risk altına almaya başlamıştır.

Bunlardan biri de Yığılca'da yapılan çimento fabrikasıdır. Düzce Üniversitesi'nin çalışmalarıyla Yığılca'ya özgü geliştirilen arısı ve yaptığı bal, çimento fabrikasının faaliyete girmesiyle birlikte yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır. Yapımı son aşamaya gelen çimento fabrikasının en azından baca filtrasyonunun dünya standartlarına uygun yapılmasının yakından takipçisi olacağımızın bilinmesini istiyorum.

Düzce'de plansızca yapılan HES'ler başta Beyköy'de bulunan Uğursuyu Çayı'nın kurumasına sebep olmuştur. Plansız HES'ler, dere ve çayların yanlış ve kısa vadeli değerlendirilmesi, uygunluğu tartışılan deşarjlar, Efteni Gölü'nü ileride sıkıntıya sokabilme ihtimali taşımaktadır. Efteni Gölü ve ülkemizde bulunan bütün göl ve su kaynakları değişen iklim ve yaşam koşullarına göre gerçekçi bir yaklaşımla koruma altına alınmalı, hatta her göl için bulunduğu çevre şartlarına göre kaput çıkarılmalıdır.

Düzce, adı gibi düz bir satıh üzerine konumlanmasına rağmen, yerel yönetimlerin yıllardır yaptığı yanlış uygulamalar sonucunda bisiklet yolları düşünülmemiştir. Yerel yönetimlerin yanlışları yeşil Düzce'yi beton Düzce hâline getirmektedir.

Meclise getirilen 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde çevre için yapılan değişiklikleri yerinde buluyor ve destekliyoruz. Teklifte, plastik atıkların disipline edilebileceğini, egzoz emisyon ölçümüyle hava kirliliğinin azaltılacağını, atık kaynaklarının ayrı biriktirilmesiyle geri dönüşümün daha verimli olacağını düşünüyorum. Ayrıca imar planında yapılan değişikliklerle, bisiklet yolu ayrılması gibi yapılan çevreci değişimlerin her zaman destekçisi olacağımızı bilmenizi istiyor ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sonuncu önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesi ile 2872 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesine eklenen fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini ve çerçeve hükmünde yer alan "aşağıdaki fıkra" ibaresinin "aşağıdaki fıkralar" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan
Çanakkale
Lütfiye Selva Çam
Ankara
Sermin Balık
Elâzığ

Mehmet Doğan Kubat
İstanbul
Abdullah Güler
İstanbul

Fehmi Alpay Özalan
İzmir
Osman Boyraz
İstanbul

"20 nci maddenin birinci fıkrasının (k) bendi uyarınca 9 uncu maddenin (a) bendine aykırı olarak biyolojik çeşitliliği tahrip edenler ile (e) bendi uyarınca sulak alanlar için yönetmelikle belirlenen koruma ve kullanım usul ve esaslarına aykırı davranışlara Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenen usul ve esaslar dahilinde, Tarım ve Orman Bakanlığı merkez teşkilatında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve taşra teşkilatı birimleri tarafından idari yaptırım uygulanır ve yapılacak denetimlerle ilgili harcamalarda kullanılmak üzere Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesine gereken ödenek konulur. Bu fıkra hükmü uyarınca uygulanacak idari yaptırımlara karşı açılacak davalar Tarım ve Orman Bakanlığına karşı açılır."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Takdire bırakıyoruz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

2872 sayılı Çevre Kanunu'yla sulak alanlar ve biyolojik çeşitliliğin korunması yetkisi Tarım ve Orman Bakanlığına verildiğinden kanunda yer alan "Bakanlık" tanımının değişmesinden kaynaklı yetki problemlerine mahal vermemek için düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde, kabul edilen önerge doğrultusunda kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.02

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

7'nci madde üzerinde iki önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde yer alan "kurum" ibaresinin "kurumlara" ve "kuruluş" ibaresinin "kuruluşlara" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Gökhan Zeybek
İstanbul
Hasan Baltacı
Kastamonu

Ayhan Barut
Adana
Mehmet Göker
Burdur

Müzeyyen Şevkin
Adana
Murat Bakan
İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı.

Buyurun Sayın Baltacı. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

7'nci madde üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu maddeyle egzoz emisyon ölçümünü süresinde yaptırmayanın cezası 1.200 liraya, Egzoz Gazı Emisyonu Kontrol Yönetmeliği'yle belirlenen standartlara aykırı emisyonu sahip olan araçların sahiplerine verilecek ceza ise 2.500 liraya çıkartılıyor.

Seçimlerin üzerinden beş ay geçti, Cumhurbaşkanlığı 100 Günlük İcraat Programı'nın üzerinden ise yaklaşık dört ay geçti. Dönüp baktığımızda bu programın bir yönüyle eksiksiz uygulandığını söylemek mümkün. Ekonomide açtığınız derin çatlağı kapatmak için iğneden ipliğ, elektrikten doğal gaza, temel tüketim maddelerinden dolayı, dolaysız vergilere, cezalara yapılan zam ve artışlarda bu programın tavizsiz, eksiksiz uygulandığını görüyoruz. Bu plan kapsamında tüm kentlerde olduğu gibi Kastamonu'da da trafik uygulamaları görülmemiş yöntemlerle artırıldı. Emniyet güçleri "drone"larla, helikopterlerle, ellerinde ceza makbuzlarıyla âdeta ceza kesecek sürücü ve araç avına çıkılmış durumdadır. Memurlar kurum baskısından ötürü neredeyse "Gözünün üzerinde kaş var." diye vatandaşa ceza kesmek zorunda bırakılıyor. Kastamonu Olukbaşı'nda farı bozuk, yangın tüpü yok diye ceza kesilen sürücü yine Kuzeykent'te cep telefonuyla konuştuğu gerekçesiyle bir makbuzla daha karşılıandı. Seçim bölgem Kastamonu'da Emniyet Müdürlüğü, büyük bölümü 100 Günlük İcraat Programı'nın uygulandığı döneme ait 5 milyon 527 bin 863 lira trafik cezası kesti. Toplamda 5.396 sürücüye, 10.524 araç plakasına işlem yapıldı.

Bu programın adı icraat ya, faturaları da teğt geçmedi. Kendimden rnek vermek istiyorum. Eylül ayında 97 lira olan, ekim ayında 141 lira olan, kasım ayındaysa 181 lira olan elektrik faturasını yine ben kendim dedim. Bu fatura -elektrik faturası- üç ayda 97 liradan 181 liraya ıktı. Sadece on gün doğal gaz kullandım, 255 lira fatura geldi. Ne sarayda ne rezidansta ne de villada oturuyorum, sadece sıradan bir apartman dairesinde oturuyorum.

Halk nefes bile alamaz durumdayken yeni gelen btye baktığımızda vergi yağmuruna tutulacaımız şimdiden görülüyor. Vergi gelirleri toplamda 751 milyar liraya çıkacak. Yani halkın sırtındaki vergi yükü yüzde 20 daha artacak ve ağırlaşacak. İki haftaya kadar, krize ve halkın ekonomik yıkımına çare sunmayan 2019 bütçesi Genel Kurula gelecek. Sadece faiz giderlerine 117 milyar lira ayrılan bir bütçeden söz ediyorum. İktidar şunu iyi bilmeli ki bütçede açtığınız bu derin çatlağı, sarayın yol açtığı israf ekonomisini, yandaşlarınızın borçlarını vatandaşın sırtına ykleyemezsiniz; dolaylı, dolaysız vergileri artırarak, cezaları 2 katına çıkarak; ocuk bezinden tuvalet kağıdına, soğandan patatese kadar tüm temel tüketim maddelerinin yanı sıra doğal gaza, elektriğ zam yaparak karşılayamazsınız. Sosyal devletin görevi, hazinedeki açığı vatandaşın temel ihtiyaçlarına zam yaparak ya da trafik cezalarını artırarak kapatmak değildir. Görünen odor ki yapısal reformlar beklenirken damadın yönettiği ekonomide oluşan ağır tahribatı halkın cebinden karşılamaya çalışıyorsunuz.

şimdi hepimiz gerçekçi olmalıyız. Özellikle trafik cezaları için şunu söylüyorum: Sayın Erdoğan Anayasa'yı paspasa evirmişken, sadece bu yasama yılında önümüze gelen yasalar, yasa teklifleri, neredeyse Anayasa'nın temel tüm ilkelerine aykırıyken, kendi değıştirdiğiniz yasa maddelerine, Anayasa maddelerine bile uymuyorken kimsenin kırmızı ışıktaki durmasını, emniyet kemeri takmasını bekleyemezsiniz.

Bu Meclisin çatısı altında halkın gerçek gündemi tartişılması gerekirken maalesef bu sorunlar hiç konuşulmuyor. Bizim kanun tekliflerimiz kenarda bekletilirken Meclis bu yasama döneminin başından bu yana sadece iktidarın ihtiyaçları üzerinden yasa çıkıyor. Oysa iflaslar artmış, konkordatolar artmış, intiharlar artmış, antidepresan kullanımı son beş yılda yüzde 70 artmışken ve toplumsal bir cinnet kapımıza dayanmışken Meclis bu sorunları zmeyecekse şunu iyi bilmelidir ki işçiler kendi sorunlarını çözecek bir yolu mutlaka bulacaktır; çiftçiler kendi sorunlarını çözecek bir yolu mutlaka bulacaktır; emekliler, gençler, kadınlar kendi sorunlarını çözecek bir yolu mutlaka bulacaktır çünkü bir yol var, başka bir Türkiye var, başka bir dünya var.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAşKAN – nergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... nerge kabul edilmemiştir.

Diğr nergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan evre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesiyle 2872 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesine eklenmesi teklif edilen fıkraya "ve işletmelere" ibaresinden önce gelmek üzere "kamu iktisadi teşebbüsleri" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Tamer Akkal

Tuba Vural okal

Aksaray

Manisa

Antalya

Bedri Yaşar

Enez Kaplan

Feridun Başşı

Samsun

Tekirdağ

Antalya

BAşKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAşKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAşKAN – nerge üzerinde Antalya Milletvekili Feridun Başşı.

Buyurun Sayın Başşı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAŞŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değrli milletvekilleri; evre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce söz ettiğim gibi, ben 7'nci madde üzerinde konuşmak üzere söz aldım ancak 17'nci maddeye eklenen geçici 18'inci madde üzerine konuşacağım. Zira, bu madde, Antalya'nın gündemini yaklaşık otuz yıldır meşgul eden Aksu ilçesi eski alkaya Belde Belediyesi döneminde yapılan imar düzenlemeleri ve parselasyon işlemleri sonucu oluşan hukuki problemleri ve imar sorununu çözüme kavuşturarak bir maddedir.

1990'lı yıllarda alkaya Belediyesince imar planları ve parselasyon planları yapılmış ancak zaman içerisinde imar mevzuatına aykırı çok sayıda değışiklikle mevzuata aykırı satışlar gerçekleştirilmişti ve bu işlemlerin neticesinde de kamu adına geri dönülmesi çok ağır zararlar ortaya ıkmişti. Yaşanan bu mülkiyet ve imar hukuku sorunları nedeniyle bölgede uzun yıllardır bir çalışma yapılamamıştır. Bu kanunla, yaklaşık 12 bin vatandaşımızı ilgilendiren ve âdeta yılan hikyesine dönen mülkiyet sorunu kesin olarak çözüme kavuşturulmuş oluyor. Bu sebeple, kanunun 17'nci maddesine eklenen geçici 18'inci maddeyi destekliyoruz.

Değrli milletvekilleri, aflar, toplumsal adalet ve barışın zedelenmesine, planlama ve imarla ilgili kurumlara yönelik güvenin azalmasına, zengin doğal kaynakların amaç dışı kullanılmasına ve evre sorunlarına yol açmaktadır. 1948 yılından günümüze kadar, nedense her seçim öncesi, 20'den fazla imar affı içerikli yasa çıkarılmıştır. Ülkemizde st üste çıkarılan imar affı yasalarıyla yaratılan "Nasıl olsa imar affı gelir." anlayışı gecekondulaşmayı ve imar alanlarındaki mevzuata aykırı yapılaşmayı toplum gözünde meşrulaştırmıştır. İmar afları, tüm topluma verilen telafisi imknsız zararları ortadan kaldırmaya yetmediği gibi, yürürlük meşzuatı yetersiz ve geçersiz kılarak yasakları çiğneyenleri dlendirmek anlamına gelmiştir. İktidarların yeniden seçilme kaygılarıyla çıkardıkları af yasaları kısa süreli çözüm gibi görünse de esasında, büyük bir sorunun geçici bir süreliğine üzerini örtme ve bundan faydalanma anlamını taşımaktadır.

Son olarak, yine evre ve şehircilik Bakanlığı tarafından imara aykırı ruhsatsız yapılarla yasallık kazandırmak için imar barışı yasası çıkarıldı. Yasanın çıkmasıyla birlikte, çok sayıda vatandaş kayıt dışı yapısını kayıt altına alırken, bazı uyanıklar da imar barışından yararlanmak için harekete geçti. Bir tarafta yıllarca çalışıp emekli ikramiyesinin üstüne çektiği krediyle ev almak için borca giren vatandaş, diğr tarafta devletin arazisi üzerine yaptığı kaçak yapıya resmİ kayıt belgesi olarak arsanın sahibi olmaya hak kazanan uyanıklar. Arkadaşlar, bu adaletsizliktir, haksızlıktır, buna fırsat vermemek gerekir.

Değerli milletvekilleri, 17 Ağustos 1999 Marmara depreminin üzerinden on dokuz yıl geçmesine rağmen, kentlerde yapıların depreme hazır hâle gelmesi için adımlar atılması gerekirken elimizde, yok edilen acil toplanma alanları, inşaat rantının ele geçirdiği kent planlaması ve iktidarın imar affıyla ruhsatlandırdığı deprem güvenliği olmayan milyonlarca yapı var. Olası bir depremde, Allah korusun, bunların faturasını hep birlikte ödeyeceğiz. Ülkemiz deprem konusunda birçok ağır tecrübe yaşamış ve bu yaşanan olaylardan ders almamış, deprem, olduktan birkaç gün sonra her defasında kamuoyu tarafından unutulmuş, doğal felaketi yaşayanlar kaderleriyle baş başa bırakılmıştır.

Değerli arkadaşlar, binalarda toplam kalite anlayışı yerleştirilmelidir. İnşaatlar sonuç odaklı değil, süreç odaklı bir denetim mekanizmasına kavuşturulmalıdır. Binaları denetleyen denetçilerin ücretlerinin denetlenen müteahhitler tarafından verilmesi uygulamasına son verilmelidir. Bina dayanıklılığı arttıkça verilen kredilere uygulanan faiz oranı düşürülmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Bahşi.

FERİDUN BAHŞİ (Devamla) – Yapımı tamamlanmış ve yapım aşamasında olan bütün binaların dayanıklılık ve kalite sorunlarına ilişkin çalışmalar yapılmalı, beton kalitesinden kullanılan demirin çapına kadar her türlü teknik analiz gerçekleştirilmelidir. Günümüz teknolojisinde yüksek frekanslı dalgalar sayesinde âdeta binaların röntgeni çekilmekte, sorunlar tespit edilebilmekte ve bu sayede maliyetler azalmakta ve can kayıpları en aza indirgenmektedir. Deprem zararlarının azaltılması için her şeyden önce bu konudaki temel politika saptanmalı, depremden sonra çare arama politikası yerine deprem öncesi önlemleri içeren halkın yararına bir deprem politikası oluşturulmalıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

Madde 8'e bağlı ek madde 11 üzerinde üç önerge var, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesine bağlı ek madde 11'in kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Abdullah Koç

Ağrı

Serpil Kemalbay Pekgözgeçü

İzmir

Züleyha Gülüm

İstanbul

Mehmet Ruştü Tiryaki

Batman

Murat Çepni

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Murat Çepni.

Buyurun Sayın Çepni. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) - Başkan, Genel Kurul, değerli halkımız; Komisyon yasayı tartışırken çevre sorunlarının siyasetüstü olduğunu belirtti. Biz buna katılmadığımızı başta belirtelim. Aslında yaptığımız bütün tartışmaların kendisi düpedüz siyasetin tam da merkezinde olan meseleler. Çevre meselelerinin siyasetin içinde olmasının en temel sebeplerinden bir tanesi, bir yasayı yararlı yapan şeyin demokratik yapılp yapılmadığıdır. Yani bir yasayı demokratik yapan da sorunun parçaları olan kimse onlarla yan yana gelmek, onlarla istişare etmektir ve doğal olarak halkın, doğanın ve bütün muhatapların faydasına bir sonuç ancak böyle açığa çıkabilir.

Şimdi, Hükûmet tercihini şöyle yapıyor: “Ben sermayenin ihtiyaçlarına göre yasa yaparım ve bu yasayı da bir kişinin ağzından çıktığı biçimiyle buraya getiririm ve cümlesini de mümkünse değiştirmeden çıkarırım.” Dolayısıyla demokrasi dediğimiz şey, demokratik işleyiş dediğimiz şey çevre kanunlarında da geçerli, işçi sınıfının yaşadığı sorunlar için de geçerli, memlekette yaşanan hangi sorun varsa doğrudan bunları bağlayan bir mesele. Tıpkı AİHM'in eski Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'la ilgili verdiği kararda tutum neyse burada da tutum odur; biz bunların ikisini ısrarla birbirinden ayırmıyoruz. Hükûmet ne kadar “Bu başka, o başka.” dese de Hükûmet ne kadar “Bu hepimizin sorunu.” dese de, tıpkı işçi sınıfının sorunlarında kriz söz konusu olduğunda “Biz aynı gemide değiliz.” nasıl demekte nasıl ısrar ediyorsak, bu konuda da siz demokrat değilsiniz; siz halka karşısınız, çıkardığınız bütün yasalar halk karşıtı, doğa karşıtıdır.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Alakası yok.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Dolayısıyla buradan AİHM'in geç de olsa verdiği bu kararın uygulanması gerektiğini düşünüyoruz. Sadece Demirtaş yetmez, Figen Yüksekdağ ve tüm seçilmişlerimizin serbest bırakılması gerekir. Aynı zamanda, Vekilimiz Leyla Güven'in de talebinin karşılanması gerekir.

Demokrasi konusunda faşizan bir tutum ortaya koyan bir iktidar doğaya da bir meta olarak bakar, doğaya da bir sermaye olarak bakar. Bu gelen yasa da tıpkı bu çerçevede ele alınması gereken bir yasadır.

Şimdi poşetle ilgili bir yasa var. Bakıyorsunuz yasaya, kamuoyunda tartışıldığı biçimiyle “Poşet paralı olacak.” biçiminde gündeme geldi. Evet, Hükûmet paraya dönüştürmediği, ranta dönüştürmediği hiçbir yasayı önümüze maalesef getirmedi. Bütün halkımız ve biz Hükûmetin talan yasalarını engellemek için dört koldan mücadele ediyoruz. Oysa bununla ilgili bir yasa zaten çıkmıştı. Peki, burada poşetlerin paralı hâle getirilmesinde elde edilen para nereye gidecek? Bu düpedüz bir ranttır, yeni bir rant yasasıdır. Mesela, burada bunun geri dönüşümde kullanılacağına dair bir madde yok. Peki, bu para nereye kullanılacak? Acaba, sarayın kullandığı örtülü ödenek gibi nereye kullanılacağı belli değil mi ya da hangi şirketlere peşkeş çekilecek?

Şimdi, poşetlerin doğada kaybolması binlerce yılı buluyor ve bu plastik poşetler doğadan asla kaybolmuyor. Bir ton plastik poşeti geri dönüştürmek için 4 bin dolar gerekirken aynı miktarda poşeti satın almak için 35 dolar yetiyor. Dolayısıyla şirketlerin burada yapacağı tercih, kuşkusuz bugüne kadar AKP Hükûmetinde tanık olduğumuz hukuksuz ve kanunsuz pratiklerdir. Dolayısıyla biz bu maddenin tümünden çıkarılmasını istiyoruz, talep ediyoruz. Bu yasanın adı şudur: Kirllet ama öde. AKP'nin mantığı budur. Biz şunu söylüyoruz: Kirlletmemek gerekir. Doğa ve doğada yaşayan canlıların yaşam hakları insanın ve sermayenin yaşam hakkından daha değerlidir.

Bu Hükûmet aynı zamanda şöyle bir ikiyüzlülük ortaya koyuyor. Ağaç dikme şampiyonu olduğunu söylüyor ama aynı Hükûmet Dersim'de güvenlik gerekçesiyle ormanları yakıyor. Bu Hükûmet “orman” ve “ağaç” deyince bir yerden söküp bir yere diktiğinde marifet sayıyor. Oysa “ağaç” dediğimiz o şey bir yaşamdır, orada bitkisiyle, canlısıyla bir yaşamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Çepni.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – AKP ve AKP zihniyeti paraya tahvil edemediği hiçbir şeyi yasalaştırmaz, savunmaz.

Biz buradan bir kez daha şu çağırıyor yapıyoruz: Doğayı korumak istiyorsak, işçi sınıfının haklarını korumak istiyorsak bu zihniyete karşı, bu halk düşmanı, doğa karşıtı, doğa düşmanı, kadın düşmanı zihniyete karşı mücadele çağırısı yapıyoruz.

Teşekkür ederiz. (HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, konuşmacının çok sert ifadelerle iddia ettiği yok “Paraya tahvil edilmeyen kanun geçmez.”, yok “Dersim’de ormanları yaktınız.” tarzındaki tüm iddiaları reddediyoruz. Dersim’de ifade ettiği bölgedeki yangınların hepsinin terör faaliyetleriyle güvenlik güçlerinin mücadelesinden kaynaklandığını biliyoruz. Kaldı ki bu kanunla ilgili hem Komisyonunda hem şimdiki aşamada birçok değişiklik yapıldı. Eğer dediği gibi tek elden olan bir kanun olsaydı bunlar yapılmazdı. Oturup konuşuyoruz Komisyondaki arkadaşlarla, diğer partilerle, bizim kendi arkadaşlarımızla; birçok haklı revize yapıyoruz. Bu çok haksız bir itham, muhtemelen, kanunu okumadığından kaynaklandığını düşünüyorum Sayın Başkanım.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Türkkan...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekiline sormak istiyorum: Türkiye coğrafi haritasında 81 tane vilayet var, bunların içinde Tunceli de var. “Dersim” diye yeni bir vilayet çıktı da bizim mi haberimiz olmadı? Meclisten böyle bir kanun çıktı, bizim haberimiz olmadı mı?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bana mı soruyorsunuz?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Evet, sizin ifadenizde “Dersim” denilen bölge diye..

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Konuşmacının ‘Dersim’ diye ifade ettiği” dedim. Tabii ki ismi Tunceli’dir, tabii ki 81 ilimizden bir tanesi de Tunceli’dir.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Başkan, yanıt verebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çepni.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Mikrofonu açar mısınız.

BAŞKAN – Niçin söz talep ediyorsunuz?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Açar mısınız mikrofonu.

BAŞKAN – Niye söz talep ettiğinizi açıklamamız lazım ki ona göre vereceğim.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Konuşmalarına dair bir itham var, dolayısıyla, ona yanıt vermek istiyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ne var?

Sayın Başkan, çok takip etmiyor arkadaş Genel Kurulu, usulü bilmiyor anladığım kadarıyla.

BAŞKAN – Yani 69’a göre mi? Bir sataşma mı var?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Evet, sataşma var.

BAŞKAN – Ne dedi peki?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Yangınlarla ilgili bir suçlama getirdi, benim söylediğim başka bir şey, açıklamak istiyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O yaktı demedim Başkanım. Nasıl itham ettim? Öyle olur mu?

BAŞKAN – Yerinizden vereyim.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- İzmir Milletvekili Murat Çepni’nin, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Biz Tunceli’ye Dersim diyoruz, Dersim halklarının verdiği isimdir bu. Burada itiraz eden arkadaşlarımızın söylediği gibi değil, halklarımızın verdiği isimdir, Dersim ismini kullanıyoruz biz; birincisi bu.

İkincisi: Dersim’deki yangınlarla ilgili biz heyet olarak Dersim’e gittik ve biz valilik tarafından Dersim’e sokulmadık. Dersim’de yangınlar söndürülmek bir yana, söndürmek isteyen vatandaşlar dahi engellendiler. Ormanların yakılması anayasal bir suçtur, Anayasa’da bu var. Dolayısıyla, güvenlik gerekçesiyle ormanlar yakılamaz.

Biz maddelerin tartışmalarında vardık, maddelerin tartışmalarından haberdar olmayan AKP Grubudur. Maddelerin değiştirilmesi konusunda da AKP Grubunun pratiği çok barizdir.

X.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Mustafa Şentop’un, İç Tüzük’te, Anayasa’da ve mevzuatta tanımlanan idari yapının dışında Türkiye’nin vilayetlerini isimlendirmenin doğru olmadığına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Arkadaşlar, hatırlarsınız, yaklaşık bir sene, biraz daha fazla bir zaman önce bir İç Tüzük değişikliği yaptık ve İç Tüzük’te Anayasa’da ve mevzuatta tanımlanan idari yapının dışında bir şekilde tanımlamalar yapmayı disiplin suçu gerektiren bir husus hâline getirdik. Bu bakımdan, burada, hani şahsi değerlendirmelerimiz olabilir ama... Sayın Türkkan ifade etti, Sayın Turan da düzeltti sonra söylediğini...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Düzeltmedim, tekrarladım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Türkiye’nin idari yapısında 81 vilayetimizin isimleri bellidir. Buna aykırı, bundan farklı bir değerlendirmeyi, isimlendirmeyi yapmak doğru değildir. Bunu söylemek istiyorum.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker ve 6 Milletvekilinin Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1285) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 15) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun’a eklenmesi teklif edilen ek 11’inci maddenin üçüncü fıkrasının son cümlesinde yer alan “uygulanmasına” ibaresinin “uygulanmasına” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Göker

Burdur

Müzeyyen Şevkin

Adana

Gökhan Zeybek

İstanbul

Murat Bakan

İzmir

Ayhan Barut

Adana

Selin Sayek Böke

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Sayın Selin Sayek Böke...

Buyurun Sayın Sayek Böke. (CHP sıralarından alkışlar)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.
Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye on altı yıllık AKP iktidarının sonunda çok boyutlu bir krizle karşı karşıya. Ekonomik krizin ortasında; yetmiyor, demokrasi ve hukuk krizinin ortasında; yetmiyor, çok derin bir çevre krizinin de içindeyiz. Bu krizlerin her biri karşısında iktidar aynı tavrı gösteriyor. Önce krizi görmezden gel; sonra, görmezden gelinemeyecek noktaya gelince bir düşman bul ve o düşmanı suçla; sonra, gerekiyorsa geçici pansuman tedbirleri yap ama asla krizi yaratan düzeni değiştirmek için bir adım atma. İşte yine bunu yapmaya dönük bir torba yasayla karşı karşıyayız. Oysa çevre krizini de demokrasi krizini de geçici tedbirlerle çözmek mümkün değil. Kriz, iktidarın bilerek, isteyerek kurmuş olduğu rantçı, talancı, vahşi düzenden kaynaklanıyor; yüzde 1’lik yandaş sürekli yüzde 99’luk halka, üreten halka tercih etmesinden kaynaklanıyor. Bu düzen değişmeden Türkiye’nin çevre sorunu da ekonomik krizi de demokrasi krizi de çö-zü-le-mez. Bu düzen çevreyi kirlletiyor.

1990’dan bu yana baktığınızda karbondioksit emisyonu Türkiye’de yüzde 144 artmış. Ülkemiz çevresel performans endeksi ölçütünde 180 ülke arasında 108’inci sırada. Hava kirliliğinde 109’uncu, ekosistem canlılığında 156’ncı, biyoçeşitlilik ve habitatta 172’nci sıradayız, 172.

Her alanda çok ciddi çevresel tehditlerle karşı karşıyayız. Mesela giderek büyüyen bir su sorununuz var. Ülkemiz genel uluslararası kriterlere göre bugün su sıkıntısı çekiyor, aynı çalışmalar 2050 yılında su fakirliğine gerileme riskine işaret ediyor. TEMA’nın su varlıklarına yönelik tehditler haritasına baktığınızda yüzde 50’den fazla tehdidin yanlış üretim politikalarından ve baraj ve HES yapımlarından kaynaklandığını gösteriyor. Peki, neden bu ısrar? Çünkü o HES’ler -o HES’ler var ki o HES’ler- iktidarı ayakta tutmak için ihtiyaç duyulan kaynağı rantçılara aktarma mekanizmasına dönüşmüş durumdalar. Su kaynaklarımızı ÇED raporlarına rağmen, halkın ve çevrecilerin itirazlarına rağmen HES’lere teslim eden bu düzenle hangi yasayı çıkartırsanız çıkartın, hangi poşetin içine sıkıştırırsanız sıkıştırın bu sorunun çözülmesi mümkün değil.

Bir başka büyük çevre sorununuz da tarım alanlarımızın kaybı ve buna bağlı olarak gıda güvenliği. Tarım alanlarımız iktidarınız döneminde her yıl istikrarla azalıyor. Yalnızca 2017’de tarım alanları 336 bin hektar azalmış. Son elli yılda mera alanlarını yarı yarıya kaybetmiş bir ülkedeyiz artık. Büyük bir yıkım var. Tarımda ihracat potansiyelimiz çok yüksek ama biz ithalatçı konumdayız. Yalnızca geçen yıl tarım ithalatımız yüzde 14 artmış, yüzde 14. Mera alanları azalınca, girdi fiyatları artınca hayvancılık da bitti; etin de ithal edilmesine mahkûm kaldık. Sonuç hep aynı, dışa bağımlılık. Sonuç hep aynı, yüksek enflasyon. Ama daha da büyük bir riskle karşı karşıyayız: İşte, şarbon krizi. Başka krizler geldi de şarbon krizi unutulup gitti.

Soru yine bu. Peki, neden böyle? Çünkü saray rejiminin bilerek, isteyerek kurduğu bir ekonomik düzen var. Bu düzen toprağı görünce beton görüyor, bu düzen toprağa bakınca imar ve rant görüyor, topraktan bir üretim ve üretimle zenginleşen bir anlayış ve halkı görmüyor. Onun için de meraları talan ediyor. Onun için de tarım alanlarını yok ediyor. Çünkü kendi iktidarını ayakta tutmak için rantta ihtiyacı var, rantla kaynak dağıtmaya ihtiyacı var. Kendi iktidarını ayakta tutmak için çocuklarımızın gıda güvenliğini gasbeden bir düzenle karşı karşıyayız.

Bu değerler poşetlere sıkışmış, bu poşetlerin bu sorunu çözmesi mümkün değil. Polisiye önlemlerle politika üretilmeyeceğini, zabıtayla ekonomi sorunları çözülemeyeceği gibi, poşete sıkışmış torba yasalarla da çevre sorunu çözülemez.

Bir başka büyük çevre sorununuz da kentlerin betona teslim edilmiş olması. Son yedi yıl içerisinde betona 551 milyar dolar gömülmüş, 551 milyar dolar... Nefessiz kalmışız. Niye? Çünkü rant paylaşımı bu iktidarı ayakta tutuyor. Oysa çok açık: Çevre krizi, rant ve talana dayanan ahbap çavuş düzeni yerine halkçı ve toplumcu bir düzen koyarsak çözülecek. Çevre krizi, “Ne pahasına olursa olsun büyüyelim.” diyen değil, “Sürdürülebilir kalkınma” diyen bir hedefle çözülecek. Sizinle değil bizimle, Gezi çocuklarıyla çözülecek.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin çerçeve 8’inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun’a eklenen ek 11’inci maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve maddeye bağlı ek (1) sayılı listenin ekteki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan
Çanakkale
Abdullah Güler
İstanbul
Mustafa Ataş
İstanbul

Mehmet Doğan Kubat
İstanbul
Şirin Ünal
İstanbul

Fehmi Alpay Özalan
İzmir
İmran Kılıç
Kahramanmaraş

“Geri kazanım katılım payları ürünün piyasaya sürüldüğü tarihi takip eden ayın onbeşine kadar Bakanlığa beyan edilir ve beyanı takip eden ikinci ayın son gününe kadar Bakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına ödenir.”

(1) SAYILI LİSTE

GERİ KAZANIM KATILIM PAYI TUTARI

Ürün Cinsi	Tutar
Plastik poşet (Plastik Alışveriş Torbaları)	15 kr/adet
Lastik (Binek araç)	2 TL/adet
Lastik (Otobüs, Kamyon, Kamyonet, Yükleyici ve Kazıcı lastikleri ve diğerleri)	4 TL/adet
Lastik (İş Makinası Lastikleri)	10 TL/adet
Dolgu Lastikler	5 TL/Adet

Akümülatör (Kurşun asitli olanlar)	20 Kr/Kg
Akümülatör (Nikel Kadmiyumlu olanlar)	50 Kr/Kg
Akümülatör (Diğerleri)	5 Kr/Kg
Çinko Karbon piller	2 TL/Kg
Alkali silindirik piller	2 TL/Kg
Alkali Düşme piller	3 TL/Kg
Düşme piller çinko-hava ve gümüş oksitli	10 TL/Kg
Lityum Düşme Piller	10 TL/Kg
Lityum silindirik şarjlı ve primer pil çeşitleri (Araç bataryaları hariç)	5 TL/Kg
Otomotiv pilleri (kurşun içerenler hariç)	15 TL/Kg
Lityum içeren araç bataryaları	15 TL/Kg
Diğer şarjlı piller	5 TL/Kg
Madeni yağ	50 kr/Kg
Bitkisel yağ	10 kr/Kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Televizyon/Monitör	20 Kr/Kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Bilişim telekomünikasyon ekipmanları (Televizyon ve monitörler hariç)	20 Kr/Kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Aydınlatma ekipmanları	10 kr/adet
Elektrikli ve elektronik eşya : Küçük ev aletleri ve diğerleri	20 Kr/Kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Beyaz eşyalar (Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları hariç)	25 Kr/Kg
Elektrikli ve elektronik eşya: Buzdolabı/Soğutucular/İklimlendirme cihazları	30 Kr/Kg
İlaç	1 kr/kutu veya şişe

Ürün Cinsi	Kg Başına Alınacak Tutar (Kr)	Adet Başına Alınacak Tutar (Kr)
PLASTİK AMBALAJ		
İçecek Ambalajları (Adet)		
0,33 Litreye kadar		1
0,3301-0,75 Litre arası		2
0,7501-1,5 Litre arası		3
1,501 litre üzeri		4
Diğerleri (Poşet Hariç)(kg)	40	
METAL AMBALAJ		
İçecek Ambalajları (Adet)		3
Diğerleri (Kg)	50	

KOMPOZİT AMBALAJ			AŞ KA N – Ko mis yon öne rgey e katıl ıyor mu?
Kâğıt-Karton Ağırlıklı Kompozit İçecek Ambalajları (Adet)			
0,25 Litreye kadar		1	
0,2501-0,5 Litre arası		2	
0,501 üzeri		4	
Diğerleri (Kg)	50		
KAĞIT KARTON AMBALAJ (Kg)	20		
CAM AMBALAJ			EV RE KO MİS YO NU BA ŞK AN VE KİLİ MU HA MM ET MÜ FİT AY DIN (Bur sa) – Tak dire sun uyor
İçecek Ambalajları (Adet)			
0,25 Litreye kadar		1	
0,2501-0,5 Litre arası		2	
0,501-1 Litre arası		3	
1,01-5 Litre arası		5	
5,01 Litre üzeri		10	
Diğerleri (Kg)	20		
AHŞAP AMBALAJ			
AHŞAP AMBALAJ (Adet)		10	

uz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge için gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Geri kazanım katılım paylarının tahsilinin ve takibinin daha kolay sağlanabilmesi amacıyla tahsilin ve ödemenin zamanının belirlenmesi ve Kanun Teklifinin ekli (I) sayılı listesinde yer alan akümülatör sistemlerinin sınıflandırılması ve bitkisel yağın geri kazanım katkı payının değiştirilmesi ile cam ve plastik içecek ambalaj atıklarının içerisinde yer alan içecek ambalaj atıklarının litreye göre, piller ve beyaz eşyaların da mevcut teknoloji ve piyasa koşulları dikkate alınarak ağırlık ölçüsüne göre sınıflandırılması önerilmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi kabul edilen önerge doğrultusunda madde 8'e bağlı ek madde 11'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 8'e bağlı ek madde 11 kabul edilmiştir.

Şimdi madde 8'e bağlı ek madde 12'ye geçiyoruz.

İki önerge var, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun'a eklenmesi teklif edilen ek 12'nci maddenin ikinci fıkrasında yer alan "uygulanmasına" ibaresinin "uygulanması" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Özgür Özel
Manisa
İsmail Atakan Ünver
Karaman

Necati Tıgılı
Giresun
Orhan Sümer
Adana

Burcu Köksal
Afyonkarahisar
Alpay Antmen
Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal.

Buyurun Sayın Köksal. (CHP sıralarından alkışlar)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye kötü yönetiliyor. Eğitim, sağlık, adalet, ekonomi umurunuzda olmadığı gibi çevre de umurunuzda değil.

TÜİK verilerine göre tarım arazileri 1992 yılında toplam 27,6 milyon hektar iken 2017 yılında 23,4 milyon hektara gerilemiş durumda. Yani Türkiye yirmi beş yılda 4 milyon hektar tarım arazisi kaybetmiş. Bu ne demek? Bir Konya ili büyüklüğündeki tarım arazisini kaybetmişiz demek. 1920'lerde meralarımız yüzde 56 iken bugün yüzde 19'lara düşmüş durumda. Sonra "Hayvancılıkta neden geriliyoruz?" diyoruz, işte hayvanların doğal yem kaynakları olan meraları "kiralama" adı altında yoldaşa, yoldaşa peşkeş çekersen hayvancılıkta ilerleyemezsin. Tarım alanlarını amaç dışı kullanırsan tarımsal alanda ilerleyemezsin, gerilersin.

Mustafa Kemal Atatürk bu ülkeyi muasır medeniyetler seviyesine çıkarmak istedi, çağdaşlaşma yolunda adımlar attı, "bilim" dedi, "fen" dedi, Batı'yı bilim ve fende geçmek için uğraştı. Bizim de hedefimiz, Batı'yı bilim ve fende geçmek için uğraşmak ama görüyorum ki AKP'nin hedefi, Batı'yı bilimde ve fende geçmek değil, Batı'yı çöpte geçmek için uğraşıyorsunuz. Batı'dan çöp ithalatında rekor kırılıyorsunuz. Millet'in çöpünü Türkiye alıyor sizin sayenizde. Amerika ve Avrupa Birliği ülkeleri başta olmak üzere birçok ülke, bugün, ortaya çıkan atıklarıyla baş edebilmek için formül ararken, sizin yüzünüzden 6 milyon ton atık, Hindistan, Pakistan, Vietnam, Kamboçya ve Malezya gibi ülkelerle birlikte Türkiye'ye gönderiliyor. Bu da sizin iktidarınız döneminde yapıldı. Sadece 2018 yılının ilk üç ayında İngiltere Türkiye'ye gemiyle 27 bin ton plastik çöp gönderdi. Şimdi dersiniz ki: "Bunu geri dönüşüm yapıyoruz." Hayır, geri dönüşüm de yapılmıyor, Türkiye maalesef plastik atığın dörtte üç'ünü geri dönüştüremiyor. Türkiye plastik atıkları geri dönüştürmede başarısız ilk 20 ülke arasında.

"Çevreye sahip çıkalım." diyoruz zarar veriyoruz. "Göllerimize, denizlerimize, akarsularımıza sahip çıkalım." diyoruz ama dinlemiyorsunuz. Bakın, Göller Bölgesi'ndeki göller kuruyor, başta Eber ve Akşehir Gölleri can çekiyor. Eber ve Akşehir için daha önce Mecliste defalarca kez çağrıda bulunmuştuk, bunu yineliyoruz. Dere yataklarını temizleyip diyoruz ki: "Gerekirse baraj kapaklarını açalım." O bölge için geçim kaynağı bu göller, ekosistem için vazgeçilmez bu göller ama bir türlü dinlemiyorsunuz. Diyoruz ki: "Eber Gölü, Akşehir Gölü, Salda Gölü, Eğirdir Gölü, Göller Bölgesi Türkiye için vazgeçilmez; o bölgenin insanı için, o bölgenin ekonomisi için vazgeçilmez." Ama yok, dinlemiyorsunuz.

Dere yataklarını acilen temizlemek gerekiyor. Oraya baraj yapıyorsunuz, göllere gitmesi gereken sular barajlarda birikiyor. O barajların kapaklarının bir an önce açılması gerekiyor. Can çekişen Eber Gölü'nün, Akşehir Gölü'nün ve Göller Bölgesi'ndeki tüm göllerin bir an önce kurtarılması için ciddi çalışmalar yapılması gerekiyor.

Gerçi şu da var: Bazen düşünüyorum, Eber Gölü seçmen değil ki sesini duyasınız. Hoş, seçmenlerinizin de mağdurların da sesini duymuyorsunuz ama biz buradan bir kez daha sesleniyoruz, bu ülkenin yurttaşı olarak sesleniyoruz, çocuklarımıza, torunlarımıza göllerimizi miras bırakabilmek adına sesleniyoruz: Gelin, bu işi siyasetüstü olarak görün ve can çekişen Göller Bölgesi'ndeki göllerimizi hep beraber kurtaralım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 8'inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun'a eklenen ek 12'nci maddenin (1)'inci fıkrasının birinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Turan

Mehmet Doğan Kubat

Mustafa Ataş

Çanakkale

İstanbul

İstanbul

Abdullah Güler

Fehmi Alpay Özalan

Lütfiye Selma Çam

İstanbul

İzmir

Ankara

Oya Eronat

Sermin Balık

İsmail Emrah Karayel

Diyarbakır

Elâzığ

Kayseri

"Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla Bakanlık belirleyeceği ambalajlar için depozito uygulanmasını 1/1/2021 tarihinden itibaren zorunlu tutar."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Takdire sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konuşmacı yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle teklifin 8'inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun'a eklenen ek 12'nci maddenin (1)'inci fıkrasında yer alan depozito uygulamasına ilişkin geçici tarih belirlenmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi, kabul edilen önerge doğrultusunda, madde 8'e bağlı ek madde 12'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 8'e bağlı ek madde 12 kabul edilmiştir.

Şimdi, madde 8'e bağlı ek madde 13'e geçiyoruz. Madde üzerinde bir önerge vardır, okutup işleme alıyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle 2872 sayılı Kanun'a eklenmesi teklif edilen ek madde 13'ün aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"EK MADDE 13- Kaynakların verimli yönetimi ve plastik poşetlerden kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla plastik poşetler satış noktalarında kullanıcıya veya tüketiciye ücret karşılığı verilir. Uygulanacak taban ücret 15 kuruştan az olmamak üzere Bakanlıkça oluşturulacak komisyon aracılığı ile belirlenir ve her yıl için güncellenir.

Bu maddedeki düzenlemelere ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir."

Tuba Vural Çokal

İmam Hüseyin Filiz

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Antalya

Gaziantep

Adana

Fahrettin Yokuş

Arslan Kabukcuoğlu

Konya

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu...

Buyurun Sayın Çulhaoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde vermiş olduğumuz önerge hakkında görüşlerimizi ifade

etmek üzere İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, 13 Kasım 2018 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan bu yasa aynı gün Çevre Komisyonuna gönderildi. Komisyonunda 9 sivil toplum örgütünün, kanunu, yeterli zaman olmadığı için gerektiği şekilde inceleyememekten yakındıklarının dikkate alınmamasını ve alt komisyon kurulması taleplerinin duymazdan gelinmesini doğru bulmuyorum.

Şu an yürürlüğe giriyor. Evet, "poşet ücretleri" olarak nitelendirilen bu madde zaten ücretin üretici, piyasaya süren kısmında yer alan firmalardan alınması yetmezmiş gibi vatandaşın da alınmasının tam karşılığıdır. Bu madde tam anlamıyla "çevre kirliliğinin önlenmesi" başlığı altında yer alıp vatandaşın belgelendirme ücretinin haracının kesilme şeklindedir.

Elbette ki yaşadığımız çevrenin gelecek nesillere en temiz şekilde miras bırakılmasını hepimiz isteriz, bunun için çalışırız, lakin bu yöntem vatandaşın haraç kesmek şeklinde değil, teşvik niteliğinde olmalıdır. Bugün belirlenen ücretin ileriki senelerde daha da artarak devam edeceğini hepimiz biliyoruz. Madem amaç çevre kirliliğini azaltmak, o hâlde marketlerden parayla satın alınan plastik poşetler kullanıldıktan sonra geri alınan yere iade edilir, ücreti geri alınabilir nitelikte olursa hem vatandaş teşvik edilmiş olur hem de çevre kirliliğini en aza indirmek adına büyük bir adım atılmış olur; bunun gibi birçok uygulama başka atıklar için de yapılabilir.

Değerli arkadaşlar, on altı yıldır Türkiye'de büyük bir çevre katliamı yaşanırken, tarım alanları, sulak alanlar, ekolojik sitler, ormanlar "Mega projeler" başlığı altında ranta kurban edilip yandaşa peşkeş çekilirken ve çevreye dair koruma yasaları korumama yönünde revizyeye istismar edilip uygulanırken tüm çevreci anlayışın vatandaşın ve üreticiden para toplamak adına plastik poşet ücretine indirgenmesi trajikomik bir olaydır. Ülke büyük bir ekonomik bunalımdayken, hâlen Kanal İstanbul diye tutturup trilyonları rant uğruna harcama hayali ve İstanbul'u yok etme projesi gibi çevre katliamları gözümüzün önündeyken, ülke genelindeki makro ölçekli çevre kararları gözler önünde dururken mikro ölçekte sineğin kanadından yağ çıkarıp gelir elde etmek için çevre bilincini salt plastik poşet kullanım ücretine indirgemek çevre bilinci olan her vatandaşını güldürecek bir kanun teklifidir.

Ülke genelinde yapılan çevre katliamlarını ben buradan sabaha kadar saysam bitiremem ama hepimizin ve tüm Türkiye'nin bildiği Kanal İstanbul Projesi İstanbul'un yüzde 90 su ihtiyacını karşılayacak olan su havzası üzerinde bulunmaktadır. İstanbul bugün suya muhtaçtır ve gelecek nesillerin su ihtiyacının imar rantı için betona kurban edilmesidir. Türkiye'nin öyle bir kanala stratejik olarak ihtiyacı yoktur. O kanal bölgede arazi toplamış yandaşa zenginlik yaratacak, imar rantını getirecek; ormanı, suyu, toprağı yok edecektir. İstanbul'un yaşamsal kaynaklarını yok edecek, ülkenin kaynaklarına en büyük darbeyi vuracaktır. Karadeniz ormanlarının oksijeni kesilecek, yer altı suyu kirlenecek, milyonlarca yılda oluşabilen verimli topraklar betonlaştırılacaktır. Siz önce bu çevre katliamlarının hesabını verin, plastik poşet ücretinin hesabını yapıp enerjinizi bu kadar küçük ölçekli işlere yormayın. Sizin ölçütleriniz milleti, gelecek nesilleri düşünmeyen, kısa yoldan tüketerek zenginleşmek olduğu için yatırım, sanayi, tarım, istihdam yaratma gibi büyük kalkınma hedeflerini değil "Doğal kaynakları yok et, imara aç, bir gecede zengin ol ve öldür." ilkesidir.

Ülkenin çevresel ve doğal kaynakları artık bitmiştir. Toplumumuz, üretmeyen ve sadece satan, tüketen bir toplum hâline getirildiğinden ekonomi de durmuştur. Kısa vadeli pansumanlarla bu doğa katliamındaki yara kapanmaz artık. Düşün çevrenin ve doğanın yakasından; fabrika kurun, üretim yapın, tarımı güçlendirin, geri kalan sanayiye 4.0'a çıkarın. Bırakın plastik poşet edebiyatını siz önce Türkiye'yi görün. Korumayı bilin, koruma-kullanma dengesini gözetin. Ülkemizi çöle çevirmeyin. Bu cennet vatanın ağacından, suyundan, toprağından ellerinizi çekin diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde 8'e bağlı Ek Madde 13'ü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde 8'e bağlı Ek Madde 13 kabul edilmiştir.

Madde 9 üzerinde üç adet önerge vardır, aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesiyle, 2918 sayılı Kanun'a eklenmesi teklif edilen (L) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"L) Otoyolların habitatları bölüğü yerlerde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görüşünü ve onayını alarak yaban hayatlarının geçişlerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,"

Hüseyin Örs

Ayhan Erel

Tamer Akkal

Trabzon

Aksaray

Manisa

Feridun Bahşi

Hasan Subaşı

Antalya

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Antalya Milletvekili Hasan Subaşı konuşacak.

Buyurun Sayın Subaşı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

15 sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesindeki öneri için söz almış bulunuyorum.

Ben Antalya'dan bir nebze bahsetmek istiyorum. 1990'lı yılların başına kadar Antalya'nın hiçbir altyapısı yoktu, kanalizasyonu da dâhil. Foseptik çukurlarıyla ancak altyapı hizmeti verilmeye çalışıldı. Fay çatlaklarında onların kaybolmasından yıllarca bir yararlandık, hiç kanalizasyon ihtiyacı olmamıştı.

1990'lı yılların başında nüfus kalabalıklaştıkça, turizm arttıkça, Antalya'nın nüfusu 200 bin, 400 bin, katlanarak yükselmeye başladığında ciddi sorunla karşılaştık; su kaynaklarımız ve deniz kirlenmeye başlamıştı.

Başvurduk kamu kurumlarına, özel kurumlara kredi için, proje için; hiçbir destek bulamamıştık. Antalyalı da bizden henüz böyle bir şeyi talep etmiyordu, henüz sorun çok önümüze gelmemişti. Fakat, o hızla gelişme sürmesi hâlinde de bütün denizimizi, içme sularımızı kaybetme riskimiz vardı.

Ben imkânlarımız olmamasına rağmen yine de projeyi başlatmıştım, kanalizasyon projesini ve Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası gibi dünyadaki kurumların kapısını çalmaya başlamıştım. Kendi ülkemizde bulamadığım desteği inanılmaz biçimde hem Avrupa Yatırım Bankasından hem de Dünya Bankasından görünce çok şaşırmıştım. Âdeta beni hevesimden vazgeçirmemek adına, böyle büyük bir yatırıma girmem, bu riski göze almam adına o kadar gayret gösterdiler ki -kredi verme konusunda da çok heveslilerdi- ben de şaşırmıştım, bir gün sordum "Ben bu kadar destek göremezken, teşvik göremezken sizin bu desteğiniz ve çabanız nedir?" diye, bana söyledikleri şu olmuştu: "Sayın Başkan, bu sahiller, bu deniz, bu güzellik, doğa harikası Antalya sadece sizin değil, hepimizin, bu bir dünya malıdır, insanlığındır." demişlerdi. Çok etkilenmişim ve de kısmet oldu, böyle bir projeyi başlatmış olduk ve bugün Antalya'nın kanalizasyonu var, içme sularımız temiz, çevremiz temiz ve sahillerimiz de kirlenmedi, yüzlerce kilometre sahilde su ihtiyacını karşılayarak fakat en büyük tehdit ve tehlike, geçen gün bahsettiğim

gibi, ÇED'deki duyarsızlık. Çevredeki duyarsızlık nedeniyle ticarete kurban giden sedir ormanlarımız taş ocaklarının büyük işgali altında ve ormanlarımızı kaybediyoruz. Şimdi de sahildeki doğal sit alanlarımızın, koruma alanlarımızın değişmeye başladığını ve planların değişmeye başladığını görüyoruz. Bunlardan bir örnek vermek gerekirse, Kemer Tekirova'da bir koy vardır, Kleopatra Koyu; geçtiğimiz aylarda bütün Kemer ayaklandı, Antalya ayaklandı, sivil toplum örgütleri büyük mücadeleler verdi ama birden bire millî parktan çıkarıldı o güzelim koy ve bir özel sektör firmaya yirmi dokuz yıllık verildi, tahsis edildi. Toplumun hiçbir baskısı, protestosu fayda etmedi ve davalar açıldı hem barodan hem meslek odalarından ama kâr getirir mi veya sonuç alınır mı, bilmiyorum. Oysa biz -Türkiye'de çok geç başladı çevre duyarlılığı- tabiat koruma kurulları sayesinde Kaleiçi'ni, Yat Limanı'nı onarmaya başlamıştık. O zaman, 1983 yılında karşımıza çıkan tablo bizi etkilemişti, Antalya'yı etkilemişti ve gelen turistler de bizim yeni binalarımıza değil, Kaleiçi'ndeki, Yat Limanı'ndaki o eski binalarımıza geliyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Subaşı, tamamlayalım lütfen.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – İyi ki onları restore edebildik ama zaman içinde bir baktık ki koruma kurulları da lağvedildi, şimdi, Çevre Bakanlığındaki bir müdüriyete bırakıldı, orada kurulan bir uzmanlar heyetine bırakıldı ve maalesef o da ormanlarımızdaki ÇED raporlarını veren o duyarsız kurumlara verilmiş bulunuyor. Şimdi, doğal sit alanlarımız değişmeye başladı, planlar değişmeye başladı ve nihayet Kültür ve Turizm Bakanlığının "Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsis Hakkında Yönetmelik"inde yeni bir değişiklikle ihale şartı aranmaksızın turizm yatırımcılarına verilme kararı alındı ki çok tehlikeli bir karar. Antalya'nın sahillerini de kaybetme riskiyle karşı karşıyayız, oysa bunlar turizmin de en önemli sermayesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Yani bizim çevremiz, temiz çevremiz, sahillerimiz en önemli sermayemiz, bunu kaybedemeyiz, kaybetmeyi göze alamayız.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun teklifinin çerçeve 9'uncu maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7'nci maddesine eklenen (m) bendinde yer alan "maksadı ile" ibaresinden sonra gelmek üzere "en az 3 metre yüksekliğinde" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Metin Nurullah Sazak

Eskişehir

Mehmet Celal Fendoğdu

Malatya

Esin Kara

Konya

Hasan Kalyoncu

İzmir

Mustafa Baki Ersoy

Kayseri

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu.

Buyurun Sayın Kalyoncu. (MHP sıralarından alkışlar)

HASAN KALYONCU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nda yapılan bu değişikliğin, esasen tarafımızdan teklif edilmiş kanun teklifi olmasına rağmen dikkate alınarak bu torba yasa teklifi içerisinde şimdi Genel Kurula getirilmiş olmasından ziyadesiyle memnunuz çünkü bu düzenleme vatan topraklarının yarınlara sağlıklı bir şekilde aktarılması açısından büyük bir eksikliği ortadan kaldıracaktır ancak otoyollara yapılacak çitlerin boyuna ilişkin asgari 3 metre yapılması yönündeki önerimizin heyetinizce kabulü yapılacak işin maksada hizmet etmesini sağlayacaktır çünkü eğer otoyollar etrafına yapılacak çitlerin boylarını 1 metre yaparsanız onun üzerinden geçecek olan hayvanlar yine geçecek. Yaptığımız araştırma sonucunda, bu otoyollarda özellikle millî park bölgelerinde karışılacak kazalarda -kurt, vaşak, tilki, ayı ve sair hayvanlar- yabani hayvanlar olmakta, bunların da bu öngörülen çit konulmaksızın otoyollara çıkması yine mümkün olabilecektir. Bu sebeple, hem can ve mal kaybı açısından hem doğal hayatın korunması açısından oldukça önemlidir.

Bunun yanında, deminden beri bu kanun teklifi çerçevesinde çevreyle ilgili birçok konuşmacının konuşmalarını dinlediğimizde bir bilgi eksikliği olduğunu düşünüyorum, bunu sizlerle paylaşmak istiyorum: Çevreci hareketler dünyada 1970 yılından itibaren sosyal hayatın içerisine girmiş, çevre sosyolojisi de bundan sonra oluşmuştur çünkü Avrupa, Amerika, Sanayi Devrimi'ni tamamlamıştır. Ve o yıllara baktığınız zaman o yıllarda Avrupa'da, Amerika'da su kirliliğinden çevre kirliliğine kadar bütün her şeyi rahatlıkla görebilirsiniz ve Türkiye'yle oranlanmayacak kadar yüksek düzeylerdeydi. Biz de 1970'li yıllardan itibaren bakarsanız kırk sekiz yıllık bir çevre geçmişi var. Bunun kanunda yer almaması veya "çevre" sözcüğünün geçmemesi bunlarla bağlantılıdır.

Bugün, göllerle ilgili, birçok konuşmacı göllerin kurduğunu, kuruyacağını söylüyor. Bunda sadece orada yapılan barajların sorun olması değil aynı zamanda iklim değişikliğinin de büyük etkisi var. Mesela Eber ve Akşehir Gölü, en son 2018'de DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılan bir projede Akar Çayı havzası bünyesinde incelenmiştir ve gerekli önlemlerin tespiti yapılmıştır, gelecek yıllarda da bu önlemler alınmaya çalışılacaktır. Fakat bu tür eleştiriler yapılırken yapılan çalışmalar titizlikle incelenip daha faydalı öneriler verilir ve sorular sorulursa ülkenin geleceği ve gittiği durum net olarak anlaşılacaktır. Bu açıdan baktığınız zaman çevreyle ilgili hatiplerin söyledikleri eksik kalmakta ve yanlış yönlendirmeye sebep olmaktadır.

Bununla beraber Milliyetçi Ülkücü Hareket olarak bizim vatan topraklarına olan sevgimiz tüm değerleri ve varlığıyla ona bağlılığı kapsamaktadır. Biz bu vatani sadece bir ülke sınıрыyla tanımlayıp sahiplenerek değil, öncelikle insanı olmak üzere kurduyla, kuşuyla, nehriyle, deniziyle, havasıyla, suyuyla bütün değerlerini korumak, geliştirmek ve güçlendirmek için seviyoruz. Milliyetçi Hareketin vatan sevgisi çevrenin korunmasını da içine almaktadır. Onun için, milliyetçilik, çevreciliktir diyoruz ve Genel Kurulunuzu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. (MHP sıralarından alkışlar)

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir yanlışlık oldu, az önceki konuşmamızda tüm grup başkan vekilleriyle bir anlaşma yapmıştık, bir ittifak etmiştik, bilmiyor olabilir arkadaşlar; kaldı ki İYİ PARTİ destek oldu bizim önergemizin reddiyle ilgili oylamada. Bir daha sayarsak daha sağlıklı bir sonuç alınacağını düşünüyoruz.

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – 13'üncü maddeye göre tekrarlayabilir miyiz Başkanım?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başkanım, biz kabul etmemiştik, saymadınız efendim; biz ret vermiştik.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yanlışlık var Sayın Başkanım.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bakışınızda bir yanlış var yani.
MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Şimdi, bir dakika, burada şöyle Başkanım: Burası ret verdi, o kabul olarak telakki edildi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Evet, yanlış görüldü, o yüzden Sayın Başkanım, yoksa konuştuk arkadaşlarla aramızda.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bir daha oylar mısınız.

BAŞKAN – Tekrarlıyorum oylamayı...

Değerli arkadaşlar, bu 13'üncü maddede "Genel Kuruldaki oylamalarda ve seçimlerde önemli bir yanlışlık olduğu iddia edilirse, Başkan usul görüşmesi açabilir -açabilir yani gerek görmeyebilir de- ve gerekirse oya başvurarak düzeltme yapar." diyor.

Önergeyi tekrar oya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup işleme alıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 15 sıra sayılı Çevre Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi ile 2918 sayılı Kanun'un 7'nci maddesine eklenmesi teklif edilen (n) bendinde yer alan "muhtemel yaşam alanlarının" ibaresinin "habitattalarının" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Mehmet Göker

Burdur

Orhan Sarıbal

Bursa

Gökhan Zeybek

İstanbul

Müzeyyen Şevkin

Adana

Ayhan Barut

Adana

Murat Bakan

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal.

Buyurun Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kürsüden aslında bir muhatap aramamız gerekiyor; ülke saraydan yönetiliyor ama biz Mecliste birbirimize dert anlatmaya çalışıyoruz.

Bir Çevre Kanunu, yok edilmeye çalışılan bir çevre. Biz çevreye bakınca yeşili, börtü böceği, demokrasiyi, özgürlüğü, kardeşçe yaşamayı görüyoruz ama AKP, saray rejimi ve yandaşları çevreyi görünce doları görüyorlar, euroyu görüyorlar. O yüzden, onlar için çevrenin sadece ve sadece önemi kazanımlarıyla ilgili, servet birikimleriyle ilgili. Talan mübattır, talanı meşru görme gibi bir niyetleri var ama önce şuradan başlamak istiyorum.

Şu anda Bursa'nın ve ülkemizin en güzel dağlarından bir tanesi Uludağ'ın yüksek eteklerinden Karaağz Köyü'nde bir mücadele var ve bir direniş var. Karaağz köylüleri, Mustafa Bey, Mahmut Bey, Fatma ana, Gülsüm anne, değerli arkadaşlar, hepimize selam olsun buradan, bu ülkenin Gazi Meclisinden selam olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Tam iki yüz kırk gündür, orada, AKP dayatmalarına, Büyükşehir dayatmalarına karşı mücadele ediyorlar.

Niye mücadele ediyorlar biliyor musunuz? O dağın eteklerinde, bu soğuklarda biyokütle yakıt santrali yapmak istiyorlar. Bu biyokütle yakıt santrali yapmak isteyen firmanın, ÇED raporunu hazırlayan firmanın danışmanı kim? AKP belediye meclis üyesi ve Büyükşehir çevre komisyon üyesi. Şimdi, öyle bir tezgâh ki bu tezgâh, neresinden bakarsanız bakın AKP ve saraya dayanıyor. Neresinden bakarsanız bakın. İki yüz kırk gündür gece gündüz mücadele ediyorlar. İki yüz kırk gün. Topraklarını tutuyorlar orada ve burada aynı zamanda "metruk mezarlık" adı altında kültürel ve tarihsel değer var yani sit alanı olması lazım. Hani diyorlar ya "Mezarlıklar kutsaldır, mezarlıklara dokundurmamız, mezarlıklar için her şeyi yaparız.", işlerine gelirse mezarlık kutsallığını alır, işlerine gelmezse mezarlık oradan rant elde edilecek bir alana çevrilir. Böyle bir durum var.

O yüzden o köylülere buradan selam olsun. Sizlere selam olsun değerli dostlar. O biyokütle meselesi üzerinden, gelip odun yakacağını söyleyen... Bakın, o biyokütlede odun yakacaklarmış. Başka? Zeytin çekirdiği. Başka? Ot. Değerli arkadaşlar, bir tane zeytin ağacı yok o bölgede. Bırakın zeytin çekirdiğini, zeytin ağacı yok. Belli ki bir başka yerden bir süre sonra ya kömür getirecekler ya başka bir şey getirecekler. Sadece, oraya biraz buğday eken, hayvancılık yapan, süten ekmeğini kazanan o köylüleri yerinden edecekler, o gariban köylüleri yerinden edecekler. İtiraz ediyoruz, o mücadele kazanılacak! O mücadele Uludağ eteklerindeki Karaağz köylülerinin mücadelesidir. Buradan saygıyla selamlamak isterim.

Değerli milletvekilleri, elbette bir trajediye paylaşmak lazım. Biraz önce söylendi burada, o kara yollarıyla ilgili bir düzenleme, "Ormanlardan işte, ayı çıkabilir, taş düşebilir." diye bir düzenleme. O düzenlemenin içinde bir şey eksik: Mesela, "Geyik çıkabilir." tabelasını mutlaka oraya koyun. Geyik çıkabilir tabelası eksik ama asıl eksik olan şu: Diyorlar ya, "Keçi girmesin ormanlara, şu girmesin..." O tabelaların hepsini kaldırın. Ormanların girişine şunu yazın: "Müteahhit ve insanlar giremez." (CHP sıralarından alkışlar) Müteahhit ve insanlar giremezse o ormanlar tertemiz, pırıl pırıl kalır.

Diğer bir konu: Dünyada nerede var arkadaşlar? Temiz bir çevrede yaşamak insanların temel hakkıdır. O temiz çevreyi sağlaması gereken de devlet ve hükümetler. Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki devlet ve hükümet ormanları, çevremizi, suyumuzu, yaşam alanlarımızı kirletiyor; ona karşı halk mücadele ediyor. Buna "faşizm" değil de ne denir? Bütün hayatımızı kahreden, bütün hayatımızı yok eden, bütün çevremizi batırmaya çalışan AKP'ye karşı direnen halk, direnmesine devam edecektir.

Yaşasın yeşillik, yaşasın ormanlar, yaşasın kardeşlik, yaşasın dağlarımız, yaşasın sularımız! Su haktır, satılamaz. Bu düzen ancak AKP gittiğinde düzelecektir. Tek mücadelemiz var. AKP ve saray rejimini indirene kadar mücadelemiz devam edecektir.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – O iş bağırarak olsaydı çok farklı şeyler görürdük, geçti bunlar Orhan Bey.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sizin de bu konuda sabıkanız az değil ama.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.30

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.31

BAŞKAN: Başkan Vekili Mustafa ŞENTOP

KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Rümeyza KADAK (İstanbul)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi 22'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

15 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada bulunan 16 sıra sayılı Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya ve 5 Milletvekilinin Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun Teklifi (2/1286) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 16)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 28 Kasım 2018 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.32